

Foguera Sèneca-Autobusos



IDEES DE FOC

20 19



Foguera Sèneca-Autobusos 2019

El llibre ha participat en la convocatòria dels premis de la Generalitat per a la promoció de l'ús del valencià

Foguera Sèneca-Autobusos

Direcció

David Hernández Chamorro

Disseny i maquetació

La bombilla creativa. David Hernández Chamorro

Fotografies

Israel Galvañ, David Hernández, Ginés Lloret, Antonio Botella i col·laboradors.

Fotografies Belleses i Dames d'Honor 2019

Tony Díez

Fotografies Madrines 2019

Vigueras fotografía

Traducció

M. Josep Mira Roig. Oficina Municipal de Promoció del valencià i Paula Tomás

Impressió i enquadernació

INGRA Impresores

Dipòsit Legal

A-339-2012

Portada

“Bogeries” David Hernández Chamorro

Col·labora la Conselleria d'Educació de la Generalitat

Gràcies a tots aquells que han col·laborat en aquest Llibret

La foguera té una vida, com qualsevol ésser viu: naix, viu i mor. I precisament d'això parlem al nostre llibret. Tot monument comença amb la creació de la idea en sí i acaba devorat pel foc de la Nit de Sant Joan.

Gaudiu de les primeres pinzellades dins del cap d'eixos genis, anomenats artistes, que porten al món de la Festa les seues creacions. Des dels primers somnis que envaeixen la seua ment; els seus primers traços en qualsevol paper; les primeres línies; les seues primeres esborradures per a trobar la composició perfecta. Traces de carbó, llapis de colors, aquarel·les, retoladors... que donen forma al naixement de la foguera.

Més endavant, toca donar-li vida a eixe tros de paper; convertir les línies en suro i fusta per a crear volum; els colors en pintures, que amb les seues brotxes i pinzells, donaran color i lluentor. Hores de procés per a concebre un treball minuciós. Formes clàssiques, barroques... en definitiva tot un ventall de possibilitats.

Cal traure-la al carrer; preparar-la; unir cada peça com si d'un puzzle es tractara; ser minuciós en la seua col·locació perquè tot quede perfecte, perquè durant els dies de Fogueres tots els alacantins i visitants de la ciutat puguen admirar tan magnífiques creacions.

Les comissions abrigallen cada instant, es posen el mico de treball i perfilen cada detall perquè l'última nit de plantà, la foguera quede lluenta. A partir d'ací comencen quatre dies en els quals es viuran els premis, les visites, en els quals milions de persones travessaran de carrer en carrer per a descobrir en cada racó de la ciutat un nou monument i gaudir d'aquest meravellós art efímer. Fins que arribe el dia del seu comiat: la cremà, moment en el qual el treball de tot un any es crema en petits segons deixant pas a noves creació que estaran començant a flotar en el cap del seus creadors.

Des d'aquestes pàgines volem fer un homenatge a la història que hi ha darrere de totes aqueixes fogueres, que any rere any, gràcies als dissenyadors, creatius, pintors, fusters, enginyers, en definitiva als artistes, ens permeten somiar.

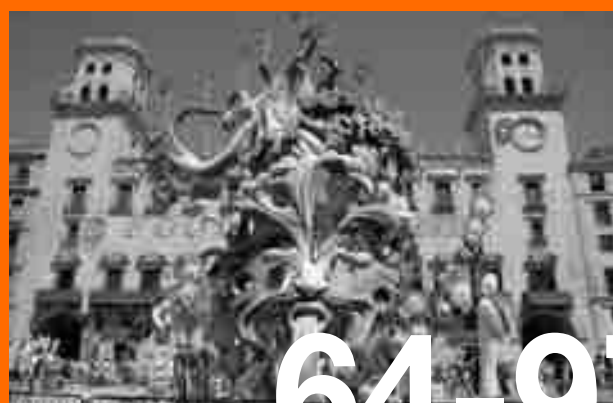
► LES BONES IDEES

8-41

El taller



La plantà



64-97

La cremà



98-123

Al carrer



42-63

124-155

La festa



► DESPRÉS DE LES IDEES

La Foguera



158-223

L'any 2019



224-241

Els amics



242-271



6
155

LES BONES IDEEES

8 El taller

Volem foguera! · David Gerona

42 La plantà

Compte arrere, la il·lusió es vesteix de foguera · Lola Alcaraz

64 Al carrer

Quatre dies de Fogueres · Paula Tomás

98 La cremà

Els elements de la cremà · Isabel Niñerola

124 La festa

Viatge al cor de la festa · Fernando Abad



EL
TALLER

VOLEM FOGUERA!

David Gerona, Foguera Sèneca-Autobusos

La foguera és l'eix principal de la festa. Aquesta és una expressió repetida tantes vegades que s'ha convertit en vulgar o trivial. Se'ns ompli la boca de dir que sense foguera no existrien les festes oficials de la nostra ciutat. Però és veritat aquesta afirmació tan gastada? Realment les foguerers es preocupen de la foguera? Advertim que en aquest article no utilitzarem la paraula monument (aquesta serà l'única i última vegada). Coneixem realment tot el procés de creació de l'obra d'art?

Arrere van quedar els temps del modelat en fang, de l'estopa, del buidat, dels motles d'escaiola o polièster, la tela, el cartó pedra i de l'aplicació de certs procediments de pintura. Algunes tècniques del passat encara s'empren, com l'estructura de fusta que suporta la foguera. De les pintures a l'oli s'ha passat a les pintures plàstiques. Com tot art, evoluciona. Arrere van quedar els temps de la cera, les teles en les vestidures o el costum de vestir amb cartó els ninots.

001



002



003



004

005



006



...els artistes s'ofereixen a una comissió als racons populars quan encara la foguera no ha sigut pastura de les flames...

cat, els artistes s'ofereixen a una comissió als racons populars quan encara la foguera no ha sigut pastura de les flames, sobretot quan la comissió no ha quedat satisfeta amb el que té plantat davant dels seus nassos. I hi ha clients, tot cal dir-ho, que açò de la foguera o de la falla no els preocupa gens ni mica.

I arriba el moment de l'elecció. I ací tornem a tindre de tot, com en apotecaria. Tenim la comissió presidencialista. Ja saben vostés, o jo o el caos. Sóc el que més sap, així que practiquem la *ditocràcia*. Després tenim l'elecció per la junta directiva i després la més democràtica i assembleària: l'elecció per part de la comissió.

001-002. Taller Algarra Fogueres 2018. *Arxiu Manolo Algarra*

003-004. Peces Foguera Port d'Alacant 2017. *Ginés Lloret*

005-007. Detall Foguera Sèneca-Autobusos 2017, 2010 i 2015. *Israel Galván*

007



EL CONTRACTE. PACTE ENTRE CAVALLERS

Tota història té un començament. I en aquesta història, el començament revela fidedignament les intencions de la comissió, l'interés que té realment sobre la foguera. Hi ha comissions que confien cegament en l'autor de l'obra. Van a buscar-lo. Sol haver-hi un encarregat o encarregats d'aquesta tasca. Visiten València en falles, passen els seus carrers rastrejant qualsevol racó, qualsevol indici de brillantor artística. Van fins al més allunyat dels barris del centre a la recerca de la nova promesa. Han seguit la trajectòria de l'artista, l'han pogut veure en altres emplaçaments a Alacant. Un altre dels casos és que hages tingut sort i existirà una comunió entre artista i comissió. Aquest torna a repetir, donada la satisfacció mútua en l'exercici passat (ja siga pel premi obtingut o per l'obra plantada, o per les dues causes). Hi ha associacions que es deixen estimar. Van a la subhasta. El tan injuriat pels artesans concurs d'esbossos. La pura i dura subhasta. Qui dona més, qui més ninots em dibuixe en l'esbós presentat, qui més alta la presente. Més per menys (dinars). El bo, bonic i barat. Atès com es troba en l'actualitat el mer-

008



Hi ha tallers que compten amb dissenyadors i guionistes.

011



008. Foguera Port d'Alacant 2018. *Ginés Lloret*
009. Detall Foguera Sèneca-Autobusos 2018. *Arxiu Manolo Algarra*
010. Foguera Polígon de Sant Blai 2015. *Arxiu Lorenzo Santana*
011. Mario Pérez al taller. *Arxiu Mario Pérez*
012. Màquina de cort. *Arxiu Óscar Serrano*
013. Ninot en el procés de suro. *Óscar Villada*

PROJECTE I DINERS. DINERS I PROJECTE. QUE VINGUEN LES MUSES

Ja tenim artista. I ara què?. Si ja hi ha confiança entre ambdues parts, li deixem fer. I com quasi tot en aquesta vida tot depén del vil metall, del pressupost amb què comptem. Així, hi ha tallers que compten amb dissenyadors i guionistes. Si la foguera és d'especial tenim la sort de comptar amb el millor dissenyador, l'artesà pot permetre's el luxe de treballar amb especialistes en la seua matèria.

012



013

009

010

014



015



017



019



018



QUÈ VA SER PRIMER L'OU O LA GALLINA?

L'espectador ha de tindre la sensació, quan ha rodejat l'obra, d'haver quedat satisfet amb el que ha vist i ha llegit.

I és el moment en què necessite que vinguen les filles de Zeus i Mnemosine. És a dir, enfrontar-se al paper en blanc o a la pantalla de l'ordinador. Perquè clar, el client vol alguna cosa mai vista, millor que el que va plantar l'any passat. Aquesta mateixa meta pot marcar-se l'artista. La superació d'un mateix. No repetir-se, oferir el millor de si mateix. Ja ho hem dit, no ens repetirem, tot açò va unit al pressupost. Així per exemple, en terres més al nord, en pobles i en falles de modestos pressupostos no dubten a demanar a l'artista una falla igual a la que es va plantar en tal demarcació d'especial o en categories altes amb el consegüent abaratiment de cost i amb un resultat espectacular quant a qualitat i volum (és el que tenen les noves tecnologies i nous materials). I deien que s'acabaria amb els refregits. Ja!

016



- 014. Detall Foguera Sèneca-Autobusos 2016. *David Hernández*
- 015. Ninot en procés. *José Luis Sánchez*
- 016. Modelant el suro Foguera Port d'Alacant. *Ginés Lloret*
- 017. Ordre al taller. *Arxiu A. J. Mestre*
- 018. Treballant. *Arxiu Manolo García*
- 019. Foguera Carolinas Altas 2008. *Alejandro Reyero*



Anem sumant o restant benefici a l'artista, hi ha autèntics especialistes en el maneig del ratolí i el llapis òptic...

ZBRUSH O LA MORT DEL PAPER

El vídeo va matar l'estrella de la ràdio?, va acabar la televisió amb el cine?, acabarà l'era digital amb el paper? Qui sap. Però cada vegada són més els empresaris de la fàbrica de somnis foguerers-fallers que empenen l'ordinador en els seus projectes. Encara hi ha qui empra les dues tècniques. I n'hi ha romàntics que només s'enfronten al llapis i el paper en blanc. Una foguera pot estar totalment creada amb l'ordinador. Els gremis d'artistes de València, Alacant i Borriana s'han encarregat de facilitar als seus agremiats l'accés a cursos de programes informàtics de modelatge 3d, escultura i pintura digital, i ací el rei indiscutible és el Zbrush. Renovar-se o morir. Anem sumant o restant benefici a l'artista, hi ha autèntics especialistes en el maneig del ratolí i el llapis òptic, de la mateixa manera que abans hi havia autèntics virtuoses en el maneig de llapis per a la realització de l'esbós. Però clar, i com anirem veient en tot el procés creatiu-constructiu, ací apareix el Juan Palomo, i cada vegada més artistes se'n pugen al carro tecnològic. Ací el tren només passa una vegada, com va ocórrer amb el suro blanc i l'oblit; per a sempre? del cartó, el fang i la tècnica del buidatge. Tenim també una altra maquineta: l'escàner. No és barata, ja els ho dic jo, i tampoc ho és el programari que la fa funcionar. Ací, tu pots processar qualsevol cosa: des d'un ésser humà fins una figureta comprada en una botiga de xinesos del cantó de davall de ta casa i donar-li l'escala que tu vulgues. Amb les noves tecnologies s'han acurtat els temps (modelat en fang, escaiola, motle i la tirada del cartó) i la consegüent exposició a la humitat.

020. Fusta i suro. Foguera Sèneca-Autobusos 2018. *Israel Galvañ*

021. Procés d'empaperat, Foguera Polígon de Sant Blai 2015. *Arxiu Lorenzo Santana*

022. Ninot Foguera Sèneca-Autobusos 2017. *Israel Galvañ*



023



024



030



031

Milionari, no te'n faràs amb aquesta professió...

...has de rendibilitzar el teu taller amb les contractacions dels professionals que et puguin ajudar o fer-ho tot tu sol pel teu compte.

023. Suro Foguera Santa Isabel. Dani Ballester
024. Treballant al taller. Arxiu Cordfoc
025. Ninots escatats. David Hernández
026. Taller Pere Baenas 2006. Alejandro Reyero
027. Estructura de fusta. Arxiu Manolo Algarra
028. Pintant al taller. Àngel Romero
029. Foguera Florida Portazgo 2018. Mario Gual
030-31. Al taller Foguera Sèneca-Autobusos 2008. Israel Galvañ



025



026



027



028



029

L'EQUIP. PRESSUPOSTA, ORGANITZA, PLANIFICA.

Com en qualsevol professió, un taller funciona quan l'equip funciona. No oblidem que l'artista faller-foguerer és un professional i empresari, i com qualsevol professional o empresari la seua finalitat és guanyar diners, sostindre's, viure, donar de menjar a la seua família. Milionari, no te'n faràs amb aquesta professió, però comptes cal fer-ne: lloguer de nau, materials, llum, aigua, maquinària, contractar professionals especialistes, nòmines dels treballadors i les seues corresponents asseguran-

ces socials, autònoms, transport, grues i impostos. I en aquesta professió, com ja hem comentat, hi ha especialistes en totes les matèries: dissenyadors, escultors, fusters, pintors, operaris i guionista. I el responsable del taller, l'artista que firma, ha de conèixer tots aquests àmbits del procés creatiu. Així que has de rendibilitzar el teu taller amb les contractacions dels professionals que et puguin ajudar o fer-ho tot tu sol pel teu compte. I tallers, n'hi ha de tot tipus: l'unipersonal, el familiar, el mitjà i el gran.



032



033



034



036

MUNTAR EL TRENCACLOSQUES

Bé, doncs ja tenim la foguera o la falla convertida en zeros i uns en el disc dur de l'ordinador. És el moment de fer tangible la foguera, de fer-la corpòria. Reiterem que segons el pressupost es pot digitalitzar la rematada o tota la foguera. I ací entren en dansa altres maquinetes: la fresadora i la màquina de tall. I el rei de la matèria que es comença a emprar en la construcció a mitjan anys huitanta del segle passat de la mà de Miguel Santaaulalia i Vicente Almela: amb vostés, el poliestiré expandit, anomenat també poliexpà, suropà, forspà, poliespà, poroexpà, porexpà o tetxopà. Per a entendre'ns tots: el suro blanc. Un material d'escàs

pes i de gran maleabilitat. El material ve en planxes de totes les grandàries imaginables.

I com en tot el procés encara queden romàntics o artistes amb escàs pressupost que han de fer-hi autèntics equilibris i que directament modelen el blanc element com Buonarrotis del segle XXI o escultors consagrats de l'art efímer com el nostre Ramón Marco o el diví Regino a València, amb només ganivets, serretes, cúter i resistències casolanes realitzades per ells mateixos. El modelat en brut del suro requereix un domini dels volums i coneixements avançats d'escultura.

...segons el pressupost es pot digitalitzar la rematada o tota la foguera. I ací entren en dansa altres maquinetes: la fresadora i la màquina de tall.

032-033. Peces al taller. Lorenzo Santana
034-035. Ninots. Ángel Romero
036. Taller Pere Baenas 2006.
Alejandro Reyero
037. Vista aèria. Alejandro Reyero
038. Ninots en blanc. Israel Galván



035



037



038

039



040



042



043

L'artista s'ajuda per a l'acoblament de les peces de suro amb l'esbós o la maqueta com si fóra un aficionat als puzzles...

041



044

Una vegada que la més o menys sofisticada màquina de tall acaba la seua tasca, ens trobarem que el nostre taller està inundat d'una enorme quantitat de peces blanques numerades que hem d'acoblar perquè el nostre treball s'assemble en alguna cosa a l'esbós presentat a la comissió. L'inconvenient del suro és que és un derivat del petroli i com tot plàstic produeix contaminació a l'hora de la cremà. El fum negre. S'estan investigant nous materials que substituïsquen el contaminant poliexpà. Últimament l'empresa *combustiónECO* treballa amb la palla de l'arròs, un sobrant de la recollida del gra, però és un material de rebuig i per tant contaminant, ja que ha estat en contacte amb fertilitzants químics. També la Universitat Politècnica de València està provant últimament amb la fusta de bassa, un material molt lleuger i menys nociu. El finançament de les investigacions en nous materials és fonamental perquè la indústria efímera pugui créixer.

L'artista s'ajuda per a l'acoblament de les peces de suro amb l'esbós o la maqueta com si fóra un aficionat als puzzles amb el suport de les instruccions i la il·lustració de l'obra a acoblar. El material de maqueta ha anat evolucionant també com la resta de l'obra: fang, plastilina, suro, pasta de paper o utilitzar el plàstic de les modernes impressores 3D.

039. Foguera Santa Isabel. *Dani Ballester*
 040. Treballant al taller. *Arxiu José Gallego*
 041. Ninots en blanc, Foguera Sèneca-Autobusos 2012. *Israel Galvañ*
 042. Foguera Explanada 2008 taller Óscar Serrano. *Rosana Valcárcel*
 043. Modelant al taller. *Arxiu Fernando Foix*
 044. Maqueta Foguera Carolinas Altas 2009. *Alejandro Reyero*



045



046

047



048



El suro blanc és un material
que té els seus avantatges i
els seus inconvenients.



049

045. Acabant les peces. *Fernando Foix*
046. Procés de pintura. *Fran Martínez*
047. Modelatge de suro. *Lorenzo Santana*
048. Ninots en blanc. *Lorenzo Santana*
049. Foguera Sèneca-Autobusos 2012. *Israel Galvañ*

LA COLUMNA VERTEBRAL

Quan l'artista esbossa la seua idea, ja siga en paper o en ordinador, ha de tindre molt clar l'espejament de la foguera. En el seu cap ha de seguir tots els processos de les peces tant de les més grans com de les més xicotetes. De la forma de treballar-les al taller, de la forma d'emmagatzemar-les, de la de transportar-les en les góndoles al seu lloc de *plantà* i del seu acoblament perfecte en aquesta. Una mala planificació pot malbaratar una bona idea inicial. El material utilitzat sol ser el xop, però per als pilars se sol utilitzar el pi de Suècia. No per posar més fusta una estructura és més forta, cal saber col·locar-la en el lloc adequat utilitzant la menor fusta possible per a reduir pes i costos innecessaris. La responsabilitat és molt gran perquè una estructura de vint metres ha d'estar una setmana al carrer, amb nombrós públic al voltant i exposada a les inclemències meteorològiques (pluja i el temut vent). Normal-

ment la foguera se subjecta sobre una estructura central de fusta amb un cavallet a la base i una torre central. L'estructura d'una foguera pot ser piramidal o n'hi ha que tenen un major risc i trenquen la verticalitat de les anteriors jugant amb l'atreviment i el risc. Els taulers de la torre i el cavallet han d'estar en zig-zag, canviant el sentit d'una peça a la següent, si aquestes peces es traven les unes amb les altres se n'incrementa la força. Cal tindre en compte que la foguera no pot eixir muntada totalment del taller i ací entra un nou terme en el procés: el *sacabutxer* les peces seccionades perquè encaixen perfectament en la *plantà*. Un *sacabutx* és una estructura de fusta o caixa que disposa d'un buit (femella) on s'introdueix l'espiga (mascle) de la peça superior. És molt interessant que la secció de la foguera estiga estudiada perquè cal evitar a l'hora de la *plantà* problemes afegits a aques-

ta. Un bon acoblament de peces, amb un mínim retoc d'aquestes al carrer és el resultat d'un bon estudi. Fins i tot per a grans peces, els artistes no s'arrisquen a arribar a l'hora de la *plantà* i proven l'acoblament als seus tallers. Tampoc podem oblidar la bona realització de la carcassa dels ninots, que sense ser tan important com això de les grans rematades i de l'estructura central de la foguera, podria portar a la ruptura d'aquests, tant en la seua manipulació al taller, en el transport o ja al mateix carrer, exposats al públic en els dies centrals de les festes. Les bases dels ninots, suport d'aquests, estaven abans totes realitzades en calaixos, evolucionant en diverses formes i materials. Una altra tècnica és la vareta, ja empleada per a les grans estructures quan encara s'utilitzava el fang o s'utilitzava per a sustentar el cartó i no es mostrava directament al carrer al públic.

RASCA. RASCA. EL NADAL ARRIBA ALS TALLERS

Cada vegada la maquinària, tant la màquina de tall com els torns de les fresadores, fan treballs més perfectes, però ací entra per primera vegada l'escatat en el procés. El suro blanc és un material que té els seus avantatges i els seus inconvenients. I entre els inconvenients és que les boles de suro inunden el taller, per la qual cosa l'orde i neteja ha de

ser primordial en el treball. L'organització del taller ha de ser un dels punts en què l'artista ha de prestar més atenció, sobretot quan s'acosta el dia de la *plantà* i cada vegada hi queda menys espai. La distribució de les zones de treball (modelat, acoblament, fusteria, escatat i pintura) ha d'estar molt ben definida des de l'inici del projecte.

050

...l'artista empra el paper més o menys gros per a cobrir la superfície de suro. N'hi ha de distints grossors segons siga la peça.

EMPAPERERA QUE ALGUNA COSA QUEDA

El següent procés és l'empaperat. Arrere va quedar el treball amb el cartó gros (de colors, per a diferenciar les diferents capes) sobre el motle d'escaiola, el negatiu. L'antic procés de realització seria impossible hui en dia, primer pels costos, i açò ha comportat la desaparició de les empreses que produïen aquest tipus de cartó que s'emprava en la confecció de l'art efímer. El 1993 ja només en quedaven dues fàbriques a tota la Comunitat Valenciana, i recentment ha desaparegut l'última empresa a Espanya que en fabricava. Així que l'artista empra el paper més o menys gros per a cobrir la superfície de suro. N'hi ha de distints grossors segons siga la peça. Diuen que els millors són els de propaganda d'una empresa que proclama la sapiència dels seus clients. Aquesta empresa es va queixar que veia desaparèixer misteriosament la seua publicitat de les bústies de la ciutat del Túria i contornada. Aquesta vegada l'apegat es realitza normalment amb verim o la gatxa, una de les poques coses que encara s'han conservat d'antigues tècniques. Encara la mescla de farina i aigua serveix en la producció foguerera.

050-052. Al taller. Rosana Valcárcel

053. Peces muntades dins del taller de Pedro Santaaulalia, Foguera Sèneca-Autobusos 2011. Israel Galvañ

054. Taller Pedro Espadero 2018. Rafa Pérez

055. Orde al taller. Dani Ballester



051



052



054

053



I ARA DE BLANC. EL BLANC PANET I EL GOTELÉ

Abans del procés de pintura, cal aplicar-li les capes de blanc panet i gotelé. Igual que l'empaperat, cada figura necessita un nombre de capes determinat.



055



No és el mateix una figura a la vista del públic en una escena, que una figura a vint metres. O sí.

056



057



059

UNA ALTRA VEGADA A RASCAR. DONAR CERA, POLIR CERA



058

056. Taller Pere Baenas 2009. *Alejandro Reyero*
057. Modelant el suro. *Ginés Lloret*
058. Procés de pintura. *Ginés Lloret*
059. Figura de suro. *Enric Ginestar*

A continuació, ve un altre molest procés: l'escatat. Perquè la màquina de fer falles o fogueres no existeix. Aquí cal donar-li a l'escat per a un bon acabat i iniciar a continuació el procés de pintura. No és el mateix una figura xicoteta infantil, que una rematada gegantina. No és el mateix una figura a la vista del públic en una escena, que una figura a vint metres. O sí. Els puc assegurar que rascar és un procés laboriós i molest. T'has de protegir, precisament el material que expelleix el rascat no és sa per als pulmons. En els últims anys apareix el procés de llavat de figures en què es pot estalviar en l'escatat de la peça amb la tècnica del pas d'una esponja quan el blanc panet i el gotelé està encara tendre, deixant la figura llisa. Hi ha autèntics mestres en el llavat de la peça. I clar, tenim les textures en la peça, quan el blanc està encara tendre s'utilitzen motles per a texturitzar-la. El resultat pot ser espectacular i pot ocupar temps i destresa en la tècnica.

060



061



063



065



066



067

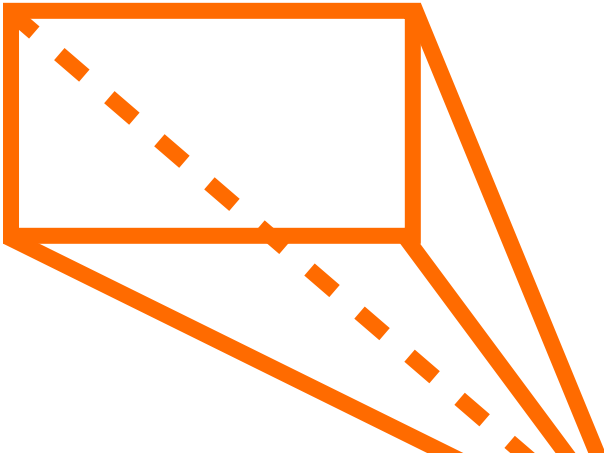


AMB TOTS VOSTÉS: LA PINTURA

I ara arribem a la part final de la qual depèn el resultat de l'obra. La pintura. Hui en dia s'empra pintura plàstica, primer utilitzant el compressor per a fondejar i després donar-li l'acabat final amb els pinzells. Aquesta tasca és on l'artista més clarament demostra el seu estil. Fins ara tot el procés era bastant homogeni en tots els artistes i el procés no sol diferir molt als tallers. Però, amic, amb la pintura hem topat. Cada un té el seu estil propi, tants caps tants barrets. La pintura hi ha moltes maneres de veure-la, hi ha diferents escoles. Un encert en la policromia pot resultar decisiu a l'hora de l'èxit de la foguera i una mala elecció pot tombar moltes hores de treball. L'arribada

de la informàtica ha permès anar provant amb la taula de colors en l'esbós, però no serà fins que la figura veja la llum en la seua ubicació quan se'n comprove l'encert en l'elecció. No és el mateix una ubicació que una altra, ni de bon tros la llum del mes de març en falles que la llum que incideix en la foguera al juny. És important la unificació del color en tota la foguera i es trie l'estil que es trie, s'encerte o no en el seu tractament. Com hem vist, en tot el procés és fonamental la correcta planificació. És fonamental arribar fins a aquest punt amb temps i relaxació. L'aparició de la pintura suposa un respir per a l'artista, veure el color al taller significa la fi de l'obra.

La pintura hi ha moltes maneres de veure-la, hi ha diferents escoles.



064



- 060. Taller Fonseca 2018. *Rubén Davó*
- 061. Suro i fusta. Taller Mario Gual. *Fernando Hernica*
- 062. Procés de pintura. *Arxiu Cordfoc*
- 063. Foguera Carolinas Altas 2013. *Arxiu Fran Martínez*
- 064. Rematada al taller. *David Hernández*
- 065. Peça de suro Foguera Explanada 2017. *Javier Álvarez*
- 066. Modelant el suro. *Mario Gual*
- 067. Peces escatades. *Arxiu Ceballos i Sanabria*

069

LA CARTELLERIA

Important és transmetre a l'espectador de la foguera el missatge. I serà per mitjà de la cartelleria el mode eficaç de fer aquesta comunicació. Fins a última hora s'ha estat esperant les últimes novetats locals, nacionals o internacionals per a reflectir la més rabiosa actualitat en la foguera. Cada vegada més es cuida aquest element, no ens oblidem mai de la crítica, per favor.



070

068-069. Taller José Gallego 2016 i 2018.

Israel Galvañ

070-071. Ninots al taller. Rafa Pérez

068

071



073

072



075



ELS PLÀSTICS HO COBREIXEN TOT

Arribem a una altra satisfacció en totes les fases per a l'artista: quan veu els plàstics cobrint les peces acabades per a protegir-les de la pols i les inclemències.

- 072. Peces embalades. Arxiu José Gallego
- 073. Foguera Port d'Alacant 2017. Ginés Lloret
- 074. Taller Pedro Espadero 2018. Rafa Pérez
- 075. Ninots ja preparats. Rafa Pérez
- 076. Maqueta Foguera Oficial 2018. Rafa Pérez
- 077. Fusta i suro. David Hernández



074



076



077

078



080



082

L'ENLLITAT I LA PREPARACIÓ DE PECES

Perquè les grans peces no toquen el sòl i no patisquen cap contratemps en el transport, van protegides amb llits de fusta. Aquestes peces són les que tenen el contacte amb el sòl i així, la fràgil peça arriba sana i estàl·lia a la seua destinació al carrer.

079



081



083

084



- 078-079. Peces al taller. Javier Álvarez Sala Salinas
 080. Ninot taller José Gallego. David Hernández
 081. Camaleó acabat 2017. Israel Galvañ
 082. Peça central Foguera Sèneca-Autobusos 2013 al taller. David Hernández
 083. Ninot acabat. Roberto Chorro
 084. Fusta i suro. David Hernández

EL DESCANS DEL GUERRER O EL BOU (NITS DE BOHÈMIA I IL·LUSIÓ)

I per fi arriba el final. S'ha planificat bé la tasca i ho té tot lligat i ben lligat. Tot el taller anirà a descansar per a la *plantà*. Tot preparat. Tot sota control. Les góndoles del transport avisades, les grues de muntatge en guàrdia. Però la nit anterior a la *plantà*, l'artista no pot dormir bé a pesar de tindre-ho tot calculat. Per molt que ja siga veterà, el formigueig no li desapareixerà i les palometes tornaran a revolejar-li a l'estómac com en la seua primera *plantà*.



086

085. Peces embalades. Alejandro Reyero

086. Ninot en blanc. Israel Galván

087. Peces al carrer, Foguera Sèneca-Autobusos 2018.

Arxiu Manolo Algarra

088. Mirades, Foguera Sèneca-Autobusos 2018. David Hernández

085



087

088



...la nit anterior a la *plantà*,
l'artista no pot dormir bé a
pesar de tindre-ho tot calculat.





COMPTE ARRERE, LA IL·LUSIÓ ES VESTEIX DE FOGUERA

Lola Alcaraz, Foguera Sèneca-Autobusos

Què és la *plantà*? En busque una definició... “acte d'alçar un monument foguerer en les Fogueres de Sant Joan”.

Què és la *plantà* per a mi? L'inici dels dies grans de Fogueres. Dies de dur treball i nervis, dies d'esperances i somnis. Els millors dies, els que estic esperant tot l'any.

La *plantà*, procés llarg i ardu en què intervenen nombrosos elements que poden facilitar o dificultar-ne la faena. Procés que l'artista du a terme amb l'ajuda del seu equip i dels membres de la comissió perquè la foguera estiga preparada el matí del 21 de juny quan reba la visita del jurat.

Anem per parts, rebobinem a l'inici...

PREPARACIÓ AL TALLER

Les peces de la foguera es fan ja pensant de poder transportar-les. Com conta Manolo Algarra, “no es fa la foguera i després es pensa com es transporta, és al revés. Quan se’n té clar el disseny, estem supeditats a poder-lo transportar”.

L'equip carrega les peces als camions, “algunes vegades amb l'ajuda de gent dels tallers pròxims”. Camions, que fins a pocs dies abans de la *plantà* no saben exactament quants en seran necessaris, quan fan el *planning* del transport i la ubicació de les peces.

001-004. Primeres Peces “Festa Tropical” 2017.

005-006. Descarregant els camions 2018.

Fotografies Israel Galvañ

001



002



003

004



És habitual en aquests moments inicials de les festes que es produïsquen algunes “tensions” amb els conductors o els vianants que s’encaboten a creuar sense tindre en compte el perill que això comporta.

DESCÀRREGA

És enjorn, però la matinada val la pena. Les tanques col·locades i nosaltres vigilants ja, perquè els vianants no entren en el recinte, sent aquesta una de les parts més difícil d’aconseguir...

Es posen les tanques rodejant la zona en què anirà la foguera, també en tots els carrers adjacents, tallant l'accés als vehicles. Però en el moment en què ens despistem pareix que alguna tanca cobra vida, perquè contínuament es mou del lloc en què l’hem situada. És habitual en aquests moments inicials de les festes que es produïsquen algunes “tensions” amb els conductors o els vianants que s’encaboten a creuar sense tindre en compte el perill que això comporta.

Ens avisen per telèfon que els camions ja estan arribant. De seguida els veiem girar el cantó i estem preparats per a descarregar totes les peces, amb roba còmoda, guants i molta energia i il·lusió.

005



006





007



008



010



012



013

...agafem amb força tota la vora de la figura, sense deixar ni un xicotet buit...

El conductor comença a descórrer les lones i, a poc a poc, descobrix allò que tant anhelem veure. Comencen a escoltar-se les veus d'admiració: "mira la cara com ha quedat", "pareix més gran", "mira aquests colors", "aquesta peça és la de dalt; l'altra, on va?", "quedarà genial"...

En aquest moment l'artista ens trau de la nostra abstracció: "vinga, xicots, comencem!" Les peces grans són les primeres que hem de descarregar. Ansiosos, ens col·loquem a la vora del camió, mentre els professionals des de dalt van espentant les peces i dirigint l'operació perquè sapiguem com hem de situar-nos i d'on hem d'agafar-les perquè tot isca bé. Molt obedients, així ho fem, agafem amb força tota la vora de la figura, sense deixar ni

un xicotet buit, ja que cada vegada som més els que acudim a gaudir d'aquest "treball", la qual cosa s'agraeix. Pesa, comencem a moure-la fins al lloc exacte en què hem de col·locar-la. La deixem lentament, amb delicadesa i tenint molta cura, per la foguera i per nosaltres també, ja que algun "ai!" se sol sentir... Ja està, acudim àgils a per la següent.

Així va passant el matí, camió rere camió, amb l'esforç i el treball en equip de les peces més grans i la cura i la dolçor amb què es descarreguen les més xicotetes.

L'artista i el seu equip s'encarreguen de comprovar que tot està correctament col·locat i obrin els plàstics perquè els ninots respiren, ja que la calor comença a sentir-se i la pintura podria espatl·lar-se.



009



011



014

007-008. Plantà 2011.
009. Descarregant els camions Fogueres 2017.
010-011. Peces al carrer 2018.
012-013. Detalls 2017.
014. Col·locant les peces en la plaça 2014.
Fotografies David Hernández

015



016



019



...és sempre necessari
un braç extensible amb
cistella per a poder
recolzar-te en la plantà.

017



PEÇA CENTRAL

Ara toca descansar i estar atents a la col·locació de la peça central. És molt important que estiga en la ubicació correcta, el lloc exacte, perquè d'això depèn que tot el conjunt estiga en harmonia i quede perfecte.

La grua fa la seua entrada en escena. Segons Algarra, les empreses són les que decideixen el tipus de grua que envien, "unes vegades n'envien una autocarregadora, d'altres, una de gran tonatge. Sí que és sempre necessari un braç extensible amb cistella per a poder recolzar-te en la *plantà*".

Amb l'ajuda de les grues, la base de la foguera va buscant el seu lloc. "Un poquet cap a l'esquerra, un poquet cap arrere... ací", són les instruccions de la persona que té en la seua ment la imatge final de la seua obra.



018



021



020

015. Descarregant les peces 2012. *Israel Galvañ*
016-020. Primeres hores de treball "Erótica" 2014.
David Hernández
021. Els papagalls de "Festa tropical" arriben a la plaça.
David Hernández.

022



027



Revisen la distància mínima de 4 metres que ha d'haver-hi amb les façanes dels edificis i, també, la zona de seguretat...

023



026



028



Ens toca de nou. Hem de refermar-la amb sacs d'arena. Jòvens i no tan jòvens, foguereres i foguerers, tots a una, carreguem sacs, fent el recorregut des d'on estan, o bé formant una cadena humana. I així, es van posant en l'interior amb l'ajuda des de dins d'algun foguerer intrèpid.

En aquesta part de la *plantà* rebem la vista dels tècnics especialitzats dels bombers que inspeccionen les fogueres de categoria especial per a assegurar que tot es du a terme correctament i que no hi ha estructures de ferro en la composició. Revisen la distància mínima de 4 metres que ha d'haver-hi amb les façanes dels edificis i, també, la zona de seguretat, comprovant que el perímetre està ben tancat respecte a la peça central segons el pla establert de cada foguera.

Que diferent era la *plantà* antigament quan es feia *al tombe* i era la força humana l'única que permetia alçar la foguera, sense ajuda de màquines. L'esforç per part de les persones que realitzaven el treball era titànic. En l'actualitat, aquest mètode ha desaparegut. Alguna vegada, rares vegades, es recupera aquesta forma tradicional de plantar, però únicament en monuments xicotets i menys complexos. Ara la *plantà* de les fogueres de més grandària sempre va associada a l'element de la grua.

023-024. Primer matí de plantà 2017. *David Hernández*

022. Manolo Algarra 2006. *Israel Galvañ*

025. Plantà 2014. *David Hernández*

026-027. Descarregant les peces anys 2001 i 2002. *Israel Galvañ*

028. Col·locant la rematada 2011. *David Hernández*

029. Plantà 2014. *Israel Galvañ*

024



025



029





Una vegada està tot el conjunt complet, és moment de xicotets retocs...

033



034

030. Rematant la foguera 2018. David Hernández

031-032. Plantà anys 2010 i 2012. Israel Galvañ

033-035. Peces al carrer anys 2011, 2010 i 2003. Israel Galvañ

036-037. Plantà "Festa Tropical" 2017. David Hernández

035



036

REMATADA

Amb la base col·locada, arriba el moment més esperat, la peça superior i la rematada comencen a ascendir enganxades a la grua. Apareixen els nervis dels que formem el públic i la tensió de veure si encaixa a la primera, si tot flueix o sorgeix algun contratemps.

Lentament van encaixant totes les peces en altura com si sempre hagueren estat ací i des de la cistella de la grua van col·locant els últims elements de la rematada. Una vegada està tot el conjunt complet, és moment de xicotets retocs en les juntes perquè, definitivament, pareguen una única peça, que la unió entre elles siga perfecta. Ja no hi ha temps per a canvis d'última hora, aquests es fan al taller amb temps suficient de poder dur-los a terme.



037

030



031



032

038



039



042



040



041



043

...els “baixos” de la foguera comencen a prendre forma per a ser reflex de la realitat, de l'actualitat...

038. Peces al carrer any 2005. Israel Galvañ

039. Els camions arriben a la plaça, 2008. Israel Galvañ

040-042. Plantà anys 2004, 2009 i 2005. Israel Galvañ

043. Col·locant la rematada, 2011. David Hernández

ESCENES DE LA FOGUERA

El colorit i la grandiositat han pres el districte. Ara la foguera ha d'omplir-se de sàtira, de denúncia, d'humor... de ninots que contaran la història que aquest art vol transmetre en el curt període de Fogueres.

Tots els ninots es col·loquen estratègicament al voltant de la peça central, els “baixos” de la foguera comencen a prendre forma per a ser reflex de la realitat, de l'actualitat, en definitiva, de la vida. Diverses escenes que componen un tot, un conjunt harmoniós centrat en el tema que ha inspirat l'obra.

No hi falten polítics, artistes, personatges anònims, temes alegres, tristos, tot el bo i el pitjor d'aquest món. Reflexos de la societat que ens envolta.

Ninots treballats fins al més mínim detall. Més grans, més xicotets. Figures de persones, animals o coses que es van col·locant just on la ment de l'artista pensava mentre estava creant-los. No puc esborrar de la meua ment, per exemple, Frida, el camaleó, Romeu i Julieta, els colorits pardals, el mariner, la nostra estimada Joana... bells records d'una obra d'art tan meravellosa com efímera.

El cos de la foguera ha pres forma. Pareix senzill quan es conta, però no és així. Poden sorgir diferents contratemps que en dificulten el procés. Uns anys fa acte de presència la pluja (molt enyorada a la nostra terra, però poc desitjada aquests dies), d'altres, pareix que les peces no vulguen encaixar o, simplement, la grua decideix deixar de funcionar en el pitjor moment. El més normal és que al final, superats tots els entrebancs, la foguera lluisca esplèndida al carrer. No obstant això, de vegades ocorre el pitjor,

algunes parts altes dels monuments cauen i s'estavellen al paviment rodejades de les llàgrimes desconsolades dels artistes i els foguerers que veuen la seua il·lusió de tot un any destrossada al sòl. Per sort, açò succeeix en rars ocasions, ja que els artistes són professionals que dissenyen les seues obres sent cauts i primant sempre la seguretat.

Continuant amb la *plantà*, en aquesta fase toca complir amb una de les tradicions de Sèneca. La bellea puja a la grua per con-

templar la seua foguera des de dalt. Isabel, bellea 2012, ho recorda com un moment molt emocionant. “Em van pujar a mitja altura i vaig poder besar un dels déus que aquell any adornaven la rematada, volia arribar dalt del tot i veure la meua foguera com si jo fóra la rematada, però no em van deixar per qüestions de seguretat. És un moment curt, però intens, eres part de la foguera i gaudeixes d'una perspectiva només per a tu, si poguera pujaria any rere any, abans de ser bellea ja desitjava que em deixaren pujar”.

044

Una vegada que la foguera està completa, falta l'últim repàs. Mai oblidaré la inspiració de Gallego, l'artista més detallista que conec, quan va realitzar un preciós mural a un costat i a l'altre de la peça central, donant el seu toc personal. En un moment el seu perfeccionisme i el seu art es van veure reflectits en la foguera, deixant-nos a tots meravellats.

Una vegada encaixades totes les peces del trencaclosques, és hora de col·locar els cartells amb l'explicació de cada escena. Dissenyats al compàs de la temàtica de la foguera, ens ajuden a entendre la història que s'hi narra. En castellà, en valencià, fins i tot en pictogrames, reciten emprant l'humor i la sàtira.

Al mateix temps transcorre la *plantà* de la foguera infantil. És 19 de juny i l'endemà al matí rebrà la visita del jurat. L'artista i el seu equip apareixen amb tot el que cal perquè el conjunt siga l'ídoni. Comencen a treballar davall l'atenta mirada dels xiquets de la comissió (i els no tan xiquets) que, quan la foguera comença a prendre forma, reflecteixen en els seus rostres la il·lusió plena, somiant de poder emportar-se a casa un dels ninots marcats sempre per la dolçor infantil que han de tindre aquestes fogueres. Conclou la seua part, falta col·locar al voltant la tanca, en el nostre cas composta per tanques de fusta de no massa alçària, perquè els xiquets de la ciutat puguin gaudir contemplant-ne tots els detalls.



Els xics més joves comencen a portar sacs d'arena amb ajuda del carretó, deixant-los al voltant de tota la foguera...

044-045. Plantà anys 2007 i 2016.

Israel Galvañ

046-047. Primeres Peces anys 2011 i 2014. David Hernández

045



047



046

DECORACIÓ FOGUERA

20 de juny, ha arribat el moment. Els artistes han conclòs el seu treball i comença el nostre. L'arena, les pedres i els vidres ens esperen.

Fa anys, ambdós jurats, infantil i adult, visitaven les fogueres el dia 21 de juny. Actualment, la foguera infantil rep el veredictel el dia 20, just en aquest moment de *plantà* en el qual ens trobem. Esperem amb il·lusió la resolució dels premis per a celebrar, d'una manera o d'una altra, el que la "sort" ens oferisca i seguir després amb la nostra *plantà*.

A continuació, els *frikis de la plantà* (com la nostra bellea Lourdes ens va anomenar un dia, i entre els quals ella està inclosa), estem preparats. Sabem que tenim una dura labor per davant i, que a pesar que cada vegada en som més, mai en som suficients.

Comencem el compte arrere tapant amb plàstics els buits que queden entre els llistons dels peus dels ninots i el sòl. Deixem totes les peces anivellades, cap espai ha de quedar buit i tampoc ha d'haver-hi ixents. Tot ha d'estar al mateix nivell per a poder començar a decorar.

Els xics més joves comencen a portar sacs d'arena amb ajuda del carretó, deixant-los al voltant de tota la foguera perquè els altres puguem anar escampant-la per tot el recinte. D'aquesta manera, els ninots i els cartells, que abans eren figures independents, comencen a unir-se en un mar d'arena.



048

049



052



...comença a fer mal tot el cos; no obstant això, seguim incansables perquè la foguera quede perfecta.

048-049. Al carrer anys 2008 i 2006.

050-051. Plantà 2016.

052. Peces en el camió 2010.

053-054. Primeres hores de plantà anys 2004 i 2015.

Fotografies Israel Galvañ

Seguint les indicacions de l'artista, comença la pluja de color. Rojos, blaus, verds, blancs... depenent del que vulga reflectir. Tota l'escena d'un color o amb més d'un, amb la vora distinta o, fins i tot, amb dibuixos com fletxes, cors, flors... Pareix senzill, però no ho és. Són moltes hores d'esforç, de calor, d'estar al sol, de males postures, els sacs pareix que cada vegada pesen més... comença a fer mal tot el cos; no obstant això, seguim incansables perquè la foguera quede perfecta.

Per aquesta perfecció, que sempre desitgem aconseguir, quan penses que ja queda poc constantment hi ha retocs per fer, composicions per canviar. Sense comptar que, a vegades, esgotem les existències de materials i hem d'esperar que en porten més per a poder concloure el treball.

No obstant això, aquest final arriba. Tot el treball està fet. És hora d'agranar perquè tot el recinte quede net d'arena i pedres disperses, hora de netejar amb els plomalls totes les figures perquè queden lluent. I hora també d'afegir, en les ocasions en què la temàtica ho demana, sensacions reflectides, per exemple, en olors o sons.



050



051



053



054

055



056



Intentes que tot al seu voltant estiga perfecte, que no hi haja una sola errada...

057



055. Últim repàs abans de començar la plantà 2014.

David Hernández

056-057. Descarregant les primeres peces anys 2013 i 2014.

David Hernández

058. Plantà 2005. Israel Galvañ

059. Pujant les peces amb la grua, 2018. Israel Galvañ

Mentre ho conte comprenc que és impossible reflectir al 100% l'esforç que suposa. Encara recorde l'any passat, vam estar matí i vesprada sense parar o aquell any en què vam haver de fer dos torns perquè un grup treballara a la nit i un altre matinara per acabar. I, per descomptat, recorde l'any 2001, el meu any de bellea, en el qual vam estar esperant l'arena fins a altes hores de la nit.

Porte anys sent una friki de la plantà i puc assegurar que és aquest dia el que em diu que els anys no passen debades, però la il·lusió pot més i ho seguiré fent mentre puga.

No vull acabar sense explicar el que se sent quan el Ni-not Indultat forma part de la teua foguera. Intentes que tot al seu voltant estiga perfecte, que no hi haja una sola errada, perquè totes les persones que acudisquen a veure'l senten el mateix que nosaltres, ja que durant els dies de fogueres gaudim d'ell sabent que no es cremarà en la cremà, que la seua qualitat i bon gust han fet que se salve de les flames i romanga per sempre en la història de les fogueres i de la ciutat d'Alacant.



058



059



QUATRE DIES DE FOGUERES

Paula Tomás Lloret, Foguera Sèneca-Autobusos

Ja és 21 de juny i les fogueres estan als carrers de la ciutat. Després de dies de plantà, on el monument ha pres forma, ja està tot ultimats per a la visita del jurat. A les 9.00 del matí, les fogueres han d'estar completament acabades per poder entrar en concurs: pedres escampades, tot agranat, cartelleria col·locada...

Els foguerers, han viscut, segurament la nit més agradable de totes les de l'any, i possiblement altres tinguen un gust més amarg. És fàcil que qualsevol artista s'haja retardat en acabar i això haja provocat que els foguerers hagen passat la nit en vela per posar cada detall en els baixos. Quan parle de que amb facilitat és la millor nit per a qualsevol foguerer, ho dic des de l'experiència, i es que veure el resultat del treball de tot un any no es pot pagar amb diners. Estic ben segura que els foguerers dels peus al capdavant, estaran d'acord amb mi, amb que eixa sensació no és gens fàcil d'explicar, simplement hi ha que viure-la.

Però, si parlem d'experiències, no podem ni imaginar del que qualsevol remat d'una foguera és testimoni. Cadascuna d'elles, es visitada per milers d'alacantins, ja siguen o no foguerers, de turistes, d'Institucions... I si tens la sort de guanyar el primer premi, ja ni t'explique! Si els monuments parlaren podrien contar-nos centenars d'històries succeïdes als seus peus. Ací, en aquest escrit, parlarem de totes les vivències i anècdotes al voltant de la foguera, que segur, no són poques.

001



003



004



005



002

001-002. "Metamorfosis" Foguera Carolinas Altas 2015.
003. Foguera Port d'Alacant 2017.
004. Detalle Foguera Diputació Renfe 2017.
005. "Bellum Belli" Foguera Polígon de Sant Blai 2013.
006. Rematada Foguera Explanada 2015 de Mario Gual.
Fotografies David Hernández

...cada monument
posseeix una temàtica
diferent, sent la
sàtira i la crítica part
fonamental del mateix.

ELEMENTS DE LA FOGUERA

La foguera és l'element més important de la festa oficial d'Alacant i el que li dona el seu nom. La foguera és un monument realitzat de fusta, cartó i suro. A més, aquesta obra artística està composta per la rematada central, la qual pot aconseguir els 20 metres d'alçària i estar formada per arriscades composicions, i diferents ninots.

Com sabem, cada monument posseeix una temàtica diferent, sent la sàtira i la crítica part fonamental del mateix. Als baixos de la foguera trobem crítiques relacionades amb la política local, nacional, internacional; amb la reialesa; amb l'església; amb els homes, les dones... i és que ningú es salva de poder ser caricaturitzat i ser cremat dies després.

Qualsevol crítica es fa des del respecte, jugant amb la ironia; i pot haver-hi algun cas que no ens agrade puntualment. A més, en la majoria d'ocasions, les escenes van acompanyades de cartells escrits en vers i en valencià, per aclarir els ninots i, especialment, provocar un somriure en els visitants.

006



...el premi no depèn de l'hora de visita, sinó de la bellesa, la crítica, l'envergadura, i al meu parer, la qualitat i l'acabat.

VISITA DEL JURAT

Prèviament a este dia la Regidoria de Festes ha realitzat un sorteig per determinar l'ordre de visita de cada foguera. I es que segons molta gent, aquest està íntimament relacionat amb el premi obtingut: no és el mateix veure la foguera a les nou del matí que a la una del mig dia. Però aquesta teoria és aplicable a qualsevol concurs de la vida, com Eurovisió per exemple. Des del meu punt de vista qualsevol posició és encertada: si la teua foguera és l'última en ser visitada, segurament, els membres del jurat tinguen més present cada detall, cada escena amb la seua crítica... però, si pel contrari la visiten la primera, poden comparar tots els punts forts amb la resta de fogueres rivals i així rebutjar-les totes. En qualsevol cas, el premi no depèn de l'hora de visita, sinó de la bellesa, la crítica, l'envergadura, i al meu parer, la qualitat i l'acabat.

007. "Superstició" Foguera Carolinas

Altas 2014. David Hernández

008. "Efímera" Foguera Sant Blai de

Dalt 2013. David Hernández

009. Detall Foguera Sèneca-Autobusos

2015. Israel Galvañ



...no és el mateix veure la foguera a les nou del matí que a la una del mig dia.

010



Quins nervis sofrim els foguerers al veure com s'estacionen els taxis on arriben els membres del jurat. “Ja venen!” criden uns, mentre la resta ocupen les seues posicions, altres avisen als que encara estan desdijunant o ja esmorzant i la Bellesa, en molts districtes els espera vestida amb el vestit de núvia alacantina per a l'ocasió o amb el típic blusó. És el moment de jugar-se totes les cartes.

Comença la desfilada junt als membres del jurat per envoltar la foguera. És important que primerament tinguen una imatge des de la llunyania i admiren la rematada amb la seua envergadura. Posteriorment, han d'apreciar les escenes amb la seua crítica, han de llegir la cartelleria que acompanya als ninots i com no, han de vore l'acabat de les figures.

Si em permetiu la meua modesta opinió, aquesta explicació és decisiva i ara us explicaré perquè. Penseu quan aneu a qualsevol comerç a comprar alguna cosa important: pot tocar-te un venedor que sàpiga vendre el seu producte, o pel contrari altre que no sàpiga convèncer-te del tot. És importat citar el que ells esperen escoltar, impressionar amb cada paraula, deixar-los pensatius i fer-los reflexionar. Una bona foguera acompanyada per una bona explicació és un èxit assegurat. I d'això saben molt bé Mar, Carmina, Aitana i Fuensanta, les últimes quatre Belleses de Sèneca – Autobusos. Elles han sigut les encarregades, junt al President, d'explicar als membres del jurat la rematada, cada escena, cada crítica... i com vos deia abans, “d'enganxar al jurat” i potenciar el treball dels nostres artistes.

És importat citar el que ells esperen escoltar, impressionar amb cada paraula, deixar-los pensatius i fer-los reflexionar.

010. Foguera Plaça la Vinya 2018.

011. Mirades Foguera Sèneca-Autobusos 2014 “Eròtica”.

012-013. Detalls Foguera Baver els Antigons anys 2015 i 2016.
Fotografies David Hernández

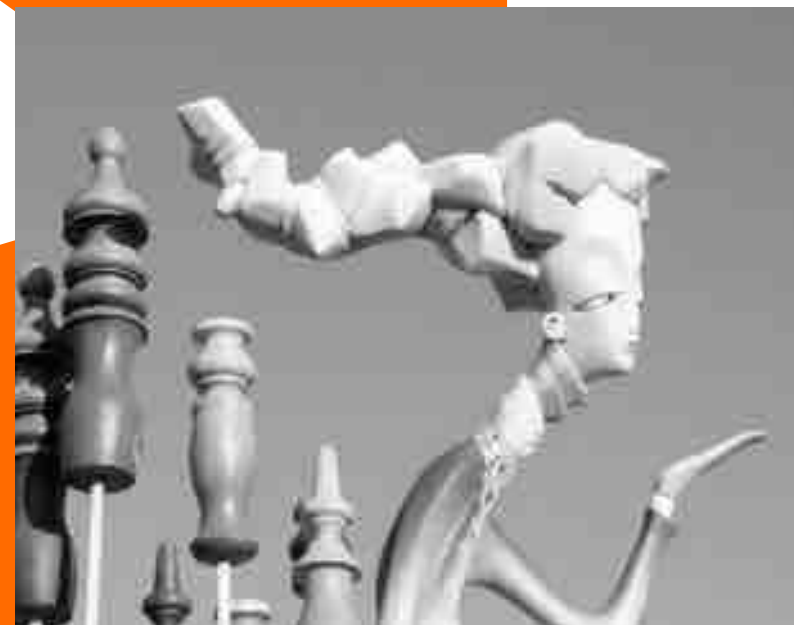
011



012



013



En la categoria especial són 10 membres: un president, huit vocals i un secretari...

És clar que una “bona” foguera no necessita cap explicació, s'ha d'entendre per sí sola, però, quan tens l'oportunitat, o millor dit, la sort, de que una persona tan coneixedora de la matèria com Mar, graduada en història, parle de “Juana la loca”, agraeixes qualsevol explicació.

Però si parlem de temes objectius, podem aclarir que segons les bases reguladores del concurs de fogueres convocat per l'Ajuntament, els jurats hauran d'aplicar uns criteris de valoració ja marcats: composició; modelat; creativitat; equilibri; cromatisme; proporcionalitat; crítica i contingut; decoració i adequació amb l'esbós.

No obstant açò, qui elegix el jurat i quantes persones ho formen? Els membres del jurat, els quals són persones de reconegut prestigi amb formació per a jutjar els diferents aspectes del monument, són designats per la Regidoria de Festes. En la categoria especial són 10 membres: un president, huit vocals i un secretari, que és funcionari municipal i no pot emetre cap votació. En canvi en la resta de categories, està el president, dos vocals i el secretari. Cada grup de jurat elegix, entre els seus membres, un president i un secretari i en cas de no existir acord al respecte, actua com a president el membre de major edat i com a secretari el de menor edat. Tots els membres de cada grup tenen veu i vot. Per tant, es cas d'empat, es realitza una nova votació i, en cas de persistir l'empat, decideix el vot del president.

014



014. "Tronà de Foc" Foguera Florida Portazgo 2016.

David Hernández

015



015. Foguera Oficial Ajuntament. Ginés Lloret

016. Foguera Explanada 2018. Ginés Lloret

017. "Lluita" Foguera Explanada 2017. David Hernández

018. "El reino del fuego" Foguera Plaça la Vinya 2018.

David Hernández

019. Foguera Diputació Renfe 2016. David Hernández

020. Foguera Baver Els Antigons 2018. David Hernández

En el cas de la categoria especial i primera, aquesta última des del passat any, el funcionament és diferent. Quan els membres del jurat acaben les visites per les diferents fogueres, es dirigeixen al lloc on determina la Regidoria de Festes, per efectuar la votació. Justament a l'arribada, se'ls entrega una papereta de votació que complimenten, de manera individual i anònima, i la depositen en un sobre tancat que custodia el secretari fins el moment de la lectura. Cada membre puntua els monuments participants de la modalitat, assignant un 1 a la menys valorada, un 2 a la següent i així successivament fins arribar a la millor valorada.

Prèviament a la votació no es pot efectuar cap tipus de deliberació ni debat, ja que la votació dels membres del jurat és secreta.

Concloes les votacions, es procedeix a la lectura pública dels vots, havent efectuant una nova votació en cas de qualsevol empat, on l'ExceHentíssim Sr. Alcalde proclama i comunica a la Comissió guanyadora que el seu monument és la "millor foguera d'Alacant".

017



018



016



019



020

Cada membre puntua els monuments participants de la modalitat, assignant un 1 a la menys valorada, un 2 a la següent i així successivament fins arribar a la millor valorada.

Encara que les fogueres de categoria especial reben totes premi i el seu corresponent banderí, no ocorre el mateix amb la resta: de primera a quinta categoria s'atorguen 3 premis quan el nombre de participants és sis o menor; 5 premis entre set i dotze i 7 premis quan els participants són més de dotze. En canvi, per a la sisena categoria, ja siga A o B, 5 premis cadascuna.

Però si ens referim als premis de caràcter pecuniari, podem diferenciar:

Un únic premi en cada categoria: a la categoria especial per un import de 1500€; primera categoria 1000€; segona categoria 600€; tercera categoria 450€; quarta categoria 400€; cinquena categoria 300€; sisena categoria A 200€ i sisena categoria B de 200€.

En definitiva, aquest moment és molt important en la vida d'una foguera, ja que eixes persones són les encarregades de supervisar i valorar el treball d'un artista i elles decideixen quina serà la millor.



...aquest moment és molt important en la vida d'una foguera...

021



022



023



024



025



026

Quan baixaves a l'Entrada de Bandes, fins a l'any 1999 era el dia 21 de juny, et donaven un sobre amb el resultat de la teua foguera...

VEREDICTE DELS PREMIS

Personalment, puc afirmar que en els últims anys, per als foguerers de Sèneca s'ha convertit en un moment de nervis, emocions i especialment de felicitat. I és que amb les xarxes socials podem estar informats dels veredictes a l'instant. Res a veure amb fa uns quants anys, quan trucaven al mòbil del President per comunicar-li la decisió del jurat. Concretament, a l'any 2010 la Regidoria de Festes va emetre la fallada del jurat per la seua pàgina web per primera vegada en la història.

Antigament no hi havia tanta expectació com els últims anys. Quan baixaves a l'Entrada de Bandes, fins a l'any 1999 era el dia 21 de juny, et donaven un sobre amb el resultat de la teua foguera o bé directament t'assabentaves amb el periòdic del dia següent.

021. Foguera Port d'Alacant 2008. *Ginés Lloret*
 022. Mirades Foguera Sèneca-Autobusos 2014. *David Hernández*
 023. "Fuego fatuo" Foguera Plaça la Vinya 2013. *Ginés Lloret*
 024. "Insintos" Foguera Foguerer Carolinas 2017. *David Hernández*
 025. "Romance mediterráneo" Foguera La Ceràmica 2016. *David Hernández*
 026. Foguera Oficial Ajuntament 2015. *Ginés Lloret*

027



El Regidor de Festes de l'Ajuntament és l'encarregat de llegir les actes dels premis...

En canvi, hui dia, la majoria de Fogueres, abans de preparar-se per a l'Ofrena, si et toca desfilar el dia 21, es reuneix al voltant del monument, o bé al racó, per escoltar el veredict en rigorós directe. El Regidor de Festes de l'Ajuntament és l'encarregat de llegir les actes dels premis des de la sisena categoria B fins la categoria especial. No obstant açò, també llegeix la votació de cadascun del membres de la primera categoria, des del passat any, i l'especial i realitza el recompte, confeccionant una llista amb el nombre de vots per monument.

A partir d'este moment, les reaccions són diverses: hi ha foguerers enfadats pel resultat; altres sorpresos per la posició del seu monument a la classificació; la minoria, més que contents per haver aconseguit guanyar el premi de la seua categoria i altres cabrejats perquè no tenen premi. Però açò és com qualsevol concurs: unes vegades guanyes i altres perds i és que mai no plou a gust de tots.

- 027. "Vent de mar, terra de foc" Foguera Carolinas Altas 2013. David Hernández
- 028. "El ecuador, ni frío ni calor" Foguera Foguerer Carolinas 2016. David Hernández
- 029. Ninot Foguera Sèneca-Autobusos 2011. Israel Galvañ
- 030. Foguera Port d'Alacant 2010. Ginés Lloret
- 031. "Piromusical" Foguera Carolinas Altas 2016. David Hernández

028



Però açò és com qualsevol concurs: unes vegades guanyes i altres perds i és que mai no plou a gust de tots.



029



030



031

El dia 21 hi ha gent contenta i gent enfadada, però el que no hem de fer és enfrontar-nos foguerers contra foguerers per la decisió de persones alienes a nosaltres...

032



No obstant açò, és important afegir que quan es nombra a un jurat, es suposa que seran persones honestes i que votaran segons el seu criteri i per tant, hem de respectar. Una cosa molt important que se'ns ha oblidat en moltes ocasions és el respecte. Sempre hem de respectar al jurat, ja siga perquè ens beneficia o perquè ens perjudica, perquè segurament si parlem amb ells ens podrien aclarir les seues votacions.

Josep Amand Tomàs, el nostre president, en 2017, en una entrevista per a l'emissora Ser, i després de la polèmica que es va generar al guanyar Sèneca – Autobusos, declarava que: “entenc la polèmica. El dia 21 hi ha gent contenta i gent enfadada, però el que no hem de fer és enfrontar-nos foguerers contra foguerers per la decisió de persones alienes a nosaltres, que és el jurat. La Festa és per a sumar, per a compartir i per a ser feliços.”

032-033. “Meravelles” Foguera Diputació Renfe 2016.

David Hernández

034. Part posterior “Elogio de la locura” Foguera Sèneca-Autobusos 2015. Israel Galvañ

033



034



035



036



037



ARRIBEN ELS BANDERINS

El matí del 22 de juny el dediquem a arregar els banderins de tots els premis aconseguits al llarg de l'exercici fester, ja siguen relacionats amb la cultura com els del llibret, teatre, ninots de carrer o bé, els relacionats amb els play-backs, esports, activitat festera, entre altres.

No obstant açò, els més importants són el de la foguera i el de la foguera infantil. I és que no podem oblidar que l'element principal de la Festa és la foguera. Per això els col·loquem arreu dels monuments durant els 3 dies restants per a que la gent sàpiga les recompenses que hem aconseguit durant l'exercici.

És una llàstima, que moltes Fogueres no puguem baixar a arregar cap premi perquè no han aconseguit cap al llarg de l'any. I quan dic que és una llàstima, em refereix a que qualsevol esforç s'hauria de recompensar. I d'esforç en sabem molt bé els foguerers que cada any lluitem per traure endavant el pressupost.

És una llàstima, que moltes Fogueres no puguem baixar a arregar cap premi perquè no han aconseguit cap al llarg de l'any.

035. “Renacer de fuego” Foguera Benalúa 2016.

036. “Jocs antics o actuals” Foguera Carolinas Altas 2011.

037. Rematada Foguera Port d'Alacant 2011.

Fotografies David Hernández

NO TOTES LES FOGUERES AGUANTEN 4 DIES

En la història de la Festa, s'han succeït diferents imprevistos que han acabat tirant la foguera a terra abans de la cremà.

La més recent, a l'any 2017, la foguera de sisena categoria del districte de San Antón Bajo va caure en el moment del muntatge sense causar danys personals encara que la van arreglar per poder entrar en el concurs oficial. El mateix va succeir, eixe mateix any, concretament la nit del 18 de juny, en Florida Portazgo. Dues hores després d'haver assembletat la part central de «Asiavisión 2017», obra de l'artista Mario Gual, la rematada de quasi 20 metres s'enfonsava estrepitament.

La Foguera de Plaza La Vinya, l'any 2014, semblava estar abonada a la mala sort. En el seu primer any plantant en categoria especial, durant la plantà, van veure com queia la rematada a conseqüència del vent, obra de Carlos Albadalejo. La vesprada del 24 de juny, la rematada va patir una nova caiguda a causa de la pluja segons va afirmar l'artista.

Una rematada de 80 quilograms del monument plantat pel districte del Mercat Central, a l'any 2011 per Zafri-la, que consistia en la figura d'un bebè a punt de nàixer, es va precipitar la matinada del 22 de juny sense causar danys personals.

En 2007, les fortes ratxes de vent que van bufar el dia 23 va ser, segons els bombers, la causa que la foguera especial de Florida Portazgo, realitzada per Vicente Martínez Aparici, s'enfonsara en la teua totalitat sense causar danys personals en una jornada frenètica per als efectius d'aquest departament, que també van haver de tallar part de la foguera del Mercat Central, obra de Juan Carlos Asensi, en quedar desequilibrat l'eix del monument quan la lona que uns operaris col·locaven en un edifici pròxim es va enganxar en una part. A la

...el seu primer any plantant en categoria especial, durant la plantà, van veure com queia la rematada a conseqüència del vent...



038



039



040



041



042

La caiguda es va provocar a causa d'un desequilibri en el moviment giratori de la rematada.

038-040. "Asiavisión" Foguera Florida Portazgo 2017 de l'artista Mario Gual.

041. Rematada en terra. Foguera Hernán Cortés 2003 de Manolo García.

042. Foguera Port d'Alacant 2003 dels germans Gómez Fonseca.

Fotografies Roberto Climent

vesprada els bombers van ser a assegurar amb cordes el monument de Sagrada Família, de primera categoria, que es movia i podia caure i el mateix van fer amb Parc de les Avingudes.

No obstant açò, cal destacar que es tractava del segon contratemps que vivien els foguerers de Florida Portazgo eixe mateix any, ja que durant la plantà va caure part de la rematada.

L'estructura superior de la Foguera de Sant Blai de Dalt, de categoria especial, es va desplomar en juny de 2006. També una petita part del remat de Sèneca – Autobusos de Manuel Algarra es desplomava el dia 24 de juny a causa del fort vent. No obstant açò, l'escena no era nova, ja que en les Festes de 2003 tres membres del jurat, entre ells mon pare, van resultar ferits en caure'ls una gran peça giratòria de forma estel·lar que coronava la foguera d'Hernán Cortés, en la plaça de la Muntanyeta. La caiguda es va provocar a causa d'un desequilibri en el moviment giratori de la rematada. També la foguera Port d'Alacant dels germans Gómez Fonseca, va patir una caiguda del remat durant els dies de la plantà. Va ser molt curiós com amb dues faroles van solucionar el problema i va estar acabada a temps.

A l'any 2004, Pedro Soriano no va acabar de plantar la foguera d'Altozano, deixant a terra una rematada impossible. Eixe mateix any, la rematada, formada per una figura de King Kong, de la foguera Francisco Albert, de tercera categoria, va caure a terra.

043



044



046



047

En 2002 l'estructura de la foguera del barri de Tómbola va cedir i es va venir al sòl a causa del pes i la complexitat del monument. Però un dels majors fracassos, es va aconseguir en aqueixa mateixa edició quan la rematada de la foguera oficial, de Pedro Soriano, instal·lada en la Plaça de l'Ajuntament es va enfonsar. A més, aqueix any en la nit de la cremà aqueixa mateixa foguera no va prendre, i l'acte va haver de ser suspès davant la indignació de centenars de persones.

La mala ratxa d'aquests despeniments va arrancar l'any 2000 quan es va desplomar una gran foguera de Carolines Altes de l'artista Paco Juan sota el lema "Alicante, ciudad del cine"

Però abans de l'inici del segle, també han succeït diferents imprevistos durant la plantà o bé els dies posteriors.

A la dècada dels noranta, concretament en 1995, va ocórrer una cosa molt curiosa: les tres fogueres participants a la categoria especial van caure. Hernán Cortés, de Gómez Morollón, Polígon de Sant Blai de Pedro Soriano i Carolines Altes de Paco Juan. Aquesta última va aconseguir el Primer Premi, ja que era l'única que estava plantada, però, el dia 24 es va precipitar. En 1994, va ocórrer una situació similar. La foguera Carolines Altes de Capella i Polígon de Sant Blai de Soriano van caure, aquesta última durant la visita del jurat. Finalment va guanyar Hernán Cortés d'Espadero, que va ser l'única foguera que va aguantar. A l'any 1993, Carolines Altes de Capella i al 1992 Hernán Cortés de Soriano, encara que esta última va ser durant la plantà, però van poder restituir la flor, aconseguint així el Primer Premi.



045

043. Peça central Foguera Mercat Central 2011 de l'artista Zafrilla.

044-045. Foguera Florida Portazgo 2007.

046-047. Rematada Florida Plaça La Vinya 2014 de l'artista Carlos Albadalejo .
Fotografies Roberto Climent

També durant la dècada dels huitanta, van caure algunes fogueres. La Foguera Sant Blai, guanyadora del Primer Premi de categoria especial en 1988, de l'artista Pedro Soriano i sota el títol "Alicante, genio y cultura" va haver de ser apuntalada per filferros. Eixe mateix any, la foguera de Paco Granja per a Polígon de Sant Blai es va precipitar a causa del fort vent.

En 1986, la foguera de Pedro Soriano, plantada al barri de Benalúa, va caure damunt del mercat ambulant muntat al costat. En Carolines Altes, de Paco Juan, també va caure un lateral del remat a terra provocant la seua desqualificació. Per últim, Tomás Gosálvez en Hernán Cortés va haver d'apuntalar les girafes del remat. En 1984, obra del artista Pedro Soriano, la part més alta de la foguera Benalúa, durant la plantà va caure, però la van reconstruint canviant la peça de posició i van aconseguir guanyar el Primer Premi d'especial. Una vegada més, Pedro Soriano sofreix la caiguda de tota l'estructura de Calvo Sotelo en 1982.

Per altra banda, en 1973 va ploure molt durant la plantà, el qual va provocar el retard en el muntatge de la foguera oficial de Pascual Domínguez i la caiguda del remat, format per un indi a cavall, de Sagrada Família.

Ramón Marco, en 1968, al barri de Ciutat d'Asís va plantar una foguera, que contenia com a remat un embut que sostenia un sol i un gran imant, la qual va cedir perillosament el 23 de juny cap a un dels costats per causa del vent. Segons el diari Información, tal i com afirma David Gerona al nostre llibret del passat any, el suport de ferro no va poder amb el vendaval i una grua va adreçar la part afectada i la màquina va romandre-hi fins a la cremà. En 1961 també es van precipitar les fogueres de Sagrada Família, de Remigio Soler i General Mola - Renfe.

La primera foguera de la història que va caure va ser Alfons el Savi, a l'any 1934, dels artistes "Unión Arte" baix el lema "Espera sentado". Aquesta foguera, tal com recull

el llibret de la Barraca I no Volíem, estava composada per una gran figura amb les cames entreobertes, la qual cosa implicava que el tramvia i tota classe de vehicles pogueren passar per davall, ja que amb eixe fi va ser construïda. La foguera va quedar fora de concurs en no alçar-se a temps i afonar-se.

El debat de la seguretat en els monuments desperta interès en la societat alacantina, i és que els últims anys s'han succeït prou dificultats. És com si els artistes desafiaran a la gravetat amb una fórmula màgica que fa les vegades del càlcul matemàtic d'una estructura. I el cas és que quasi sempre aconsegueixen aguantar la verticalitat de les seues obres, encara que queden exposades al seu principal enemic: el vent. En 2002, el llavors President de la Federació de Fogueres Especials, Josep Amand Tomàs declarava en el periòdic El País que "els monuments són espectaculars, i per a fer-los els artistes arriuen molt, i de vegades aguanten i altres no. Ací es fan piràmides invertides i açò suposa risc."



048

049



...també, hem patit quan les coses no anaven tan bé, la qual cosa ens permet valorar el que hem aconseguit hui dia.

LES 20 FOGUERES ESPECIALS DE SÈNECA AL CARRER

Sèneca-Autobusos plantarà, el pròxim juny, el vintè monument en categoria especial de forma consecutiva. Emilio Miralles, Pascual Domínguez, Manuel Algarra, Pedro Santaaulalia, José Miguel i Rafael Gómez Fonseca i el tàndem de Manuel Algarra i José Gallego han sigut els encarregats de fer feliços als foguerers de Sèneca amb el seu treball. Ells han creat vint fogueres amb diferent estil, amb diferent temàtica, amb diferent crítica... però totes elles especials. Des d'un gran ocell amb les seues ales fins a una mare donant el pit al seu nadó.

Si a l'any 2000 ens hagueren dit que 20 anys després continuariem plantant a la màxima categoria segurament hauríem esclatat en una rialla.

Sèneca-Autobusos ha arribat fins ací amb esforç, treball i sacrifici. Els quatre últims anys les coses han anat de falla, i és que aconseguir ser la "Millor Foguera d'Alacant" és el somni de qualsevol foguerer. Però també, hem patit quan les coses no anaven tan bé, la qual cosa ens permet valorar el que hem aconseguit hui dia.

A partir d'este punt toca repassar i recordar cadascuna de les fogueres que hem plantat als quatre cantons i posteriorment a la Plaça de Sèneca. Benvinguts.



050

048. Part posterior Foguera Sèneca-Autobusos 2016.

Israel Galvañ

049. Ninot Foguera Sèneca-Autobusos 2014. David Hernández

050. Rematada Foguera Sèneca-Autobusos 2014. Israel Galvañ

ANY 2000

'A VISTA D'OCELL'

Artista: Emilio Miralles

President: Josep Amand Tomàs Vallejos

Bellea: Beatriz Martínez Antón

La primera vegada és la que et deixa millors records i el 2000 va ser el primer d'una llarga etapa que ha durat fins al moment, 20 anys. Jo tenia nou anys, era la bellea infantil i estava més preocupada per la meua foguera 'Aprendre jugant' que, per primera vegada en la nostra història, també seria de Categoria especial.

Recorde la il·lusió que tenien tots els foguerers i fogueres, una comissió xicoteta presidida per mon pare, esperant el dia de la *plantà*. Aquell àngel pensant d'enormes ales es va alçar a l'encreuament dels carrers de Portugal i del Pintor Lorenzo Casanova davant de la meua sorpresa: era xicoteta, però no podia faltar.

'A vista d'ocell' va obtenir el Tercer premi, però jo estava més feliç amb la meua foguera infantil, que va guanyar el Primer, també de Categoria especial: va ser un any inoblidable.



ANY 2001

'ALACANT, TOT L'ANY'

Artista: Pascual Domínguez

President: Josep Amand Tomàs Vallejos

Bellea: Lola Alcaraz Rodríguez

Aquesta foguera la recordem com la foguera dels llistons, i si no, que li ho diguen a Lola, perquè l'artista va voler fer l'ullet a la innovació i va deixar en la rematada llistons de fusta sense pintar que no van acabar d'agradar. No obstant això, les quatre grans figures que representaven les quatre estacions i la rematada, de línia moderna, que la coronava, eren impressionants.



ANY 2002

'LES PARAULES SE LES ENDU EL VENT'

Artista: Emilio Miralles

President: Miguel Ángel Compañy Sirvent

Bellea: Carmen Ballester López

Recorde que cada vegada que baixava per veure com anava la *plantà*, Emilio Miralles estava col·locant lletres de la rematada, una combinació en què va emprar moltes hores, tantes, que va haver d'emportar-se'n algunes sense col·locar, perquè s'acabava el temps i ell seguia combinant-les. Va ser una foguera molt moderna que no donava peu al dubte: o t'agradava molt o no t'agradava gens. Aquest any la foguera infantil de Paco Roca 'Turisme alacantí, carretera i manta' va tornar a guanyar el Primer premi de la Categoria especial.

Va ser una foguera molt moderna que no donava peu al dubte: o t'agradava molt o no t'agradava gens.



ANY 2003

'LLUM DEL MEDITERRANI'

Artista: Emilio Miralles

President: Miguel Ángel Compañy Sirvent

Bellea: Diana Amat Fuster

Una foguera polèmica la d'aquest any. Supose que els artistes quan dissenyen la foguera ho fan pensant que agradarà i que serà un èxit, però no sempre el resultat s'ajusta als seus pensaments i la de 2003 no va complir amb les expectatives de la comissió. La rematava una gran estrella de fusta sobre una torre, també de fusta, que, entre bromes, anomenàvem 'el pou petrolífer'. Aquest any van nomenar mon pare component del jurat en representació de la Federació de Fogueres Especials, però, visitant la d'Hernán Cortés, es va trencar la rematada i els va caure damunt: només li va trencar un braç però no va poder ser jurat ni complir la il·lusió de vindre amb ells a Sèneca.



ANY 2004

'METAMORFOSI'

Artista: Manuel Algarra

President: Miguel Ángel Compañy Sirvent

Bellea: Verónica Rodríguez Fernández

Un nou artista i noves il·lusions en Sèneca. Una dona amb forma de papallona presidia la foguera dedicada en exclusiva als personatges de moda en Canal 9. L'escena més graciosa eren els ninots que representaven els periodistes del programa d'actualitat 'Tómbola'. Aquest any vaig ser la presidenta infantil i la foguera de Paco Roca, 'Viatge a Tabarca', va tornar a guanyar el Primer premi de Categoria especial.



ANY 2005

'NO DIGUES MAI D'ESTA AIGUA NO EN BEURÉ'

Artista: Manuel Algarra

President: Rafael Amat Martínez

Bellea: Margarita Antón Bonet

Una altra vegada Manolo va ser l'encarregat de plantar una gran dona amb un cànter i una pluja de plata. El que més recorde d'aquesta foguera és una escena basada en els lavabos de l'antiga estació d'autobusos per on transitaven 'personatges' molt peculiars. Va ser un èxit per a la crítica i un motiu per al somriure.



ANY 2006

'PECAT ORIGINAL'

Artista: Manuel Algarra

President: Rafael Amat Martínez

Bellea: Luna Vázquez Torrijo

Dues grans figures totalment blanques i nues, una dona i un home, presidien la foguera de 2006 la qual cosa promovia comentaris de tot tipus. Entre ells una vitrina multicolor produïa reflexos sobre el carrer. El ninot que vam portar a l'exposició, un àngel amb cos de dona i de formes estilitzades, va ser el que més va cridar l'atenció. També un altre que representava l'alcalde d'Alacant seminu devorant la ciutat i que, segons pareix, no li va sentar gens bé, fent l'ullet al famós quadre de Goya: 'Saturn devorant el seu fill'.



Vam invertir el major pressupost gastat en els 20 anys d'especial i Manuel Algarra ens va tornar a sorprendre.



ANY 2007

'L'ÀNIMA DEL FOC'

Artista: Manuel Algarra

President: Josep Amand Tomàs Vallejos

Bellea: Patricia Ballester López

2007 va ser l'any del 75 Aniversari i es van programar actes molt especials, també en la foguera. Vam invertir el major pressupost gastat en els 20 anys d'especial i Manuel Algarra ens va tornar a sorprendre. Va ser una foguera entranyable que va servir com a homenatge als artistes que havien plantat en Sèneca. Cada escena estava dedicada a un d'ells. Una gran família, lluint els vestits de la Festa, pareixia quasi real i tot rematat per un gran àngel i una referència als nostres elements més importants: el foc, la música i la pólvora. Al seu costat, la reproducció de la primera foguera de l'any 1932: un record inesborrable.



ANY 2008

'QÜESTIÓ D'ESTÈTICA'

Artista: Pedro Santaaulalia

Presidenta: Amparo Tresàncoras Matarredona

Bellea: Diandra Marqués Pérez

Pedro Santaaulalia, triomfador de les Falles de València, arribava a Sèneca amb moltes il·lusions i amb una figura de dona de grans proporcions per a tractar el tema de l'estètica en tots els aspectes de la vida, també en la Festa. Va ser una foguera que va agradar a tots els que ens van visitar, al contrari que als membres del jurat, i que va despertar molt bons comentaris entre els membres de la comissió.

Va ser una foguera que va agradar a tots els que ens van visitar, al contrari que als membres del jurat...



ANY 2009

'EL FUTUR ÉS DONA'

Artista: Pedro Santaaulalia

Presidenta: Amparo Tresàncoras Matarredona

Bellea: Teresa Compañy Martínez

Foguera estilitzada i moderna amb la dona com a protagonista. Blanques, negres i orientals unides en la maternitat. Recorde que va ser la primera vegada que es tractava el tema de la violència de gènere en una de les nostres fogueres i que la paraula imperDONable començava a prendre una força imparable en tots els aspectes de la societat, també en la Festa.

ANY 2010

'ENJOGASSATS'

Artista: Pedro Santaaulalia

Presidenta: Amparo Tresàncoras Matarredona

Bellea: Ana Payá Hernández

Tercera foguera de Pedro Santaaulalia amb una gran rematada que arreplega un debat de plena actualitat: un iaio defensa els jocs tradicionals per als seus néts i ells prefereixen consoles i videojocs. Recorde que una de les escenes tractava d'una idea, de la llavors alcaldessa, que proposava crear una zona per a fer botelló a la Volvo.

Mai oblidaré el meu pirata i a la meua sirena que es besaven al fons d'un mar...



ANY 2011

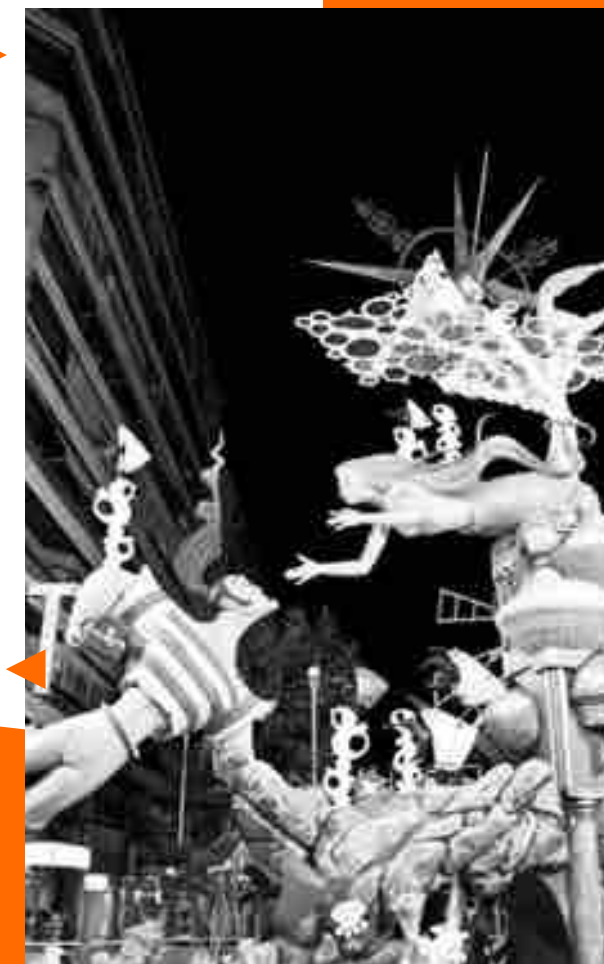
'SUBMERGITS'

Artista: Pedro Santaaulalia

President: Josep Amand Tomàs Vallejos

Bellea: Paula Tomàs Lloret

Per a mi és la millor, perquè el 2011 jo vaig ser la bellea de la foguera i no n'hi ha cap que m'agrade més. Mai oblidaré el meu pirata i a la meua sirena que es besaven al fons d'un mar contaminat a què un raig del nostre sol intentava protegir i salvar. La vaig gaudir des que va arribar el primer camió fins a la cremà i encara conserve un dels peixos que vaig poder indultar.



ANY 2012

'ORIGEN'

Artistes: José Miguel i Rafael Gómez Fonseca
President: Josep Amand Tomàs Vallejos
Bellea: Isabel Niñerola Quinto

Un eixam d'anells va ser la proposta que José Miguel i Rafael Gómez Fonseca van plantar aquest any i que ens va valdre el Segon premi d'especial. Una foguera que parlava del Big Bang i dels planetes amb un disseny arriscat.



José Miguel i Rafael Gómez Fonseca van plantar aquest any i que ens va valdre el Segon premi d'especial.



ANY 2013

'SOMIEM, PENSEM, CANVIEM'

Artistes: José Miguel i Rafael Gómez Fonseca
President: Josep Amand Tomàs Vallejos
Bellea: Carolina Sevilla Morató

La crisi va ser la protagonista del guió de la foguera: menjadors socials plens de gom a gom, pensionistes que mantenen tota la família, polítics corruptes que han deixat en una situació penosa la sanitat, l'educació i la dependència. El resultat final no va ser l'esperat però el foc tot ho devora.

ANY 2014

'ERÒTICA'

Artistes: José Gallego i Manuel Algarra
President: Josep Amand Tomàs Vallejos
Bellea: Cristina Blasco González

La nit que els artistes van presentar el projecte ens van deixar perplexos: un tors de dona nua va ser la seua elecció per a mostrar l'esbós de la foguera que, al mes de juny, tractaria un tema poc habitual però que va obtenir un resultat espectacular. En la nova ubicació de la plaça de Sèneca, Manolo i José van desplegar tot el seu enginy i ens van delectar amb un treball difícil d'oblidar i que anunciava a crits que prompte arribarien els èxits.



ANY 2015

'ELOGI DE LA BOGERIA'

Artistes: José Gallego i Manuel Algarra
President: Josep Amand Tomàs Vallejos
Bellea: Mar López de Atalaya Cerezo

La reina 'Joana la Boja' va arribar a Sèneca i la seua mirada ens va hipnotitzar. Jo tenia confiança cega en el projecte i des del primer moment vaig saber que era el nostre any, i així va ser. La vesprada del 21 de juny de 2015 va ser la més emocionant de totes les viscudes amb la foguera esperant els premis. Vam guanyar, ens vam convertir en la millor foguera i un riu de llàgrimes va omplir la plaça. Mai ho havíem viscut així i mai tornaria a ser igual. El treball dels nostres artistes tenia tots els detalls necessaris per a ser un treball perfecte i per més anys que passen, la reina Joana sempre formarà part dels records de les foguerers.





ANY 2016

'NEO MÍSTICA'

Artistes: José Gallego i Manuel Algarra
President: Josep Amand Tomàs Vallejos
Bellea: Carmina Arribas Alberola

En una escena semblant a la de l'any anterior, Sèneca tornava a guanyar el Primer premi amb un altre treball impecable dels nostres artistes. Quan van presentar el projecte en el sopar de Nadal, vaig saber que tornàriem a guanyar una altra vegada i així va passar. Però no sols va ser el premi, un mes abans, el ninot que van presentar a l'exposició es va convertir en el 'Ninot indultat', una cosa que mai havia ocorregut en la història de la foguera. Es consolidava l'èxit de Sèneca-Autobusos.



...bon disseny, bon acabat i una crítica pròxima que no deixa indiferent a ningú.

ANY 2017

'FESTA TROPICAL'

Artistes: José Gallego i Manuel Algarra
President: Josep Amand Tomàs Vallejos
Bellea: Aitana Gómez Tresàncoras

Per tercer any consecutiu vam tornar a guanyar. Els artistes van fer una aposta diferent, molt més colorista i amb un tema més desenfadat que també va agradar. L'èxit és sempre el mateix: bon disseny, bon acabat i una crítica pròxima que no deixa indiferent a ningú. Els dos papagais que remataven la foguera pareixia que anaven a eixir volant i el treball minuciós de les escenes era comentat pels milers de persones que la van visitar, especialment el camaleó.



ANY 2018

'AMOR DOLOR'

Artistes: José Gallego i Manuel Algarra
President: Josep Amand Tomàs Vallejos
Bellea: Fuensanta Medina Cerezo

Com deia la primera pàgina del diari *Información* 'Repòquer d'asos'. Quatre anys consecutius, 'la millor foguera d'Alacant', una cosa impensable que es correspon amb el gran treball que José i Manolo realitzen cada any. Romeu i Julieta presidien la foguera rodejats de reis i reines, d'escenes contra l'homofòbia i la violència de gènere i d'un mariner blau que s'havia convertit també en el 'Ninot indultat 2018'.



Quatre anys consecutius, 'la millor foguera d'Alacant', una cosa impensable que es correspon amb el gran treball que José i Manolo...

ANY 2019

'INFLUÏTS'

Artistes: José Gallego i Manuel Algarra
President: Josep Amand Tomàs Vallejos
Bellea: Lourdes Martínez Rubio

En Sèneca-Autobusos plantarem enguany la foguera número vint, de manera consecutiva, en Categoria especial. Tot un esdeveniment si valorem l'esforç col·lectiu realitzat durant tants anys. Jo he tingut la sort de viure'ls tots i són molts els records que he recuperat elaborant aquest article. El 2019, els nostres artistes tornaran a sorprendre'ns amb un gran treball, perquè han demostrat que són els millors i que les seues fogueres no deixen ningú indiferent. 'Influïts' és un tema nou, alguns pensaran fins i tot que bastant arriscat, però en Sèneca – Autobusos confiem tant en Manolo i José que estem segurs que serà un altre èxit.





ELS ELEMENTS DE LA CREMÀ

Isabel Niñerola, Foguera Sèneca-Autobusos

Totes les coses bones en aquesta vida tenen un final, i per a mi, un dels millors finals el visc cada nit del 24 de juny. Com l'au fènix, la foguera sucumbeix al foc i renaix de les seues cendres l'any següent. Acaba un cicle i comença el següent. És un final amb continuïtat quasi segura, per això dic que és un dels millors finals.

Per a una enamorada com jo de l'olor de pólvora, la màgia de les flames, l'art i la llum; la *Cremà* és un dels millors moments de l'any.

Açò no ha sigut sempre així, fa uns quants anys desitjava que arribara la *cremà* per a calar-me fins als ossos i deixar-me la gola demanant aigua als bombers. Va ser quan en vaig descobrir la màgia de la preparació, la minuciositat i l'afecte amb què es prepara, quan vaig començar a apreciar el valor d'aquest acte que per a moltes persones és un mer tràmit o el final de festa.

La *cremà* en si és qüestió de minuts, una explosió de llum, foc, pólvora, adrenalina i emoció. Seguida de la *banyà*, un acte que té lloc només a Alacant, ja que la calor d'aquests dies i la proximitat de la foguera fan que siga necessària i que agraisques la xopada dels bombers.

En la *cremà* participen més persones de les que podem imaginar. Encarregats de cada foguera, bombers, artistes, belleses, foguerers, protecció civil i pirotècnics. Cada un exerceix un paper essencial i necessari perquè tot acabe com ha de ser. M'agradaria comentar el paper de cada un i relatar amb les seues paraules algunes anècdotes pròpies d'aquest dia.

001. Els bombers durant la cremà de 2011.
 002. Cremà 2016.
 003-004. Fogueres 2012.
 005. El foc deixa veure l'estructura de fusta, 2014.
 Fotografies David Hernández

001



002



004

L'ARTISTA - L'ENGINY

Des de la concepció de la foguera, el seu final és conegut, ser pastura de les flames. Però des de l'inici Manuel Algarra no pensa en la cremà encara que reconeix que 'hauria de fer-ho'. Ell ofereix la seua ajuda a totes les comissions amb què planta, ja que és l'artífex de la foguera i en coneix perfectament l'estructura, els punts forts i les peces que poden servir com a xemeneia. Parlem amb ell des del moment en què s'inicia la cremà i li consultem on col·locar càrregues.

Per a ell, una cremà perfecta és aquella en què la foguera 's'ha de cremar al seu lloc, no ha de caure. Que es vaja desplomant a poc a poc, que vaja desapareixent'.

Sempre li agrada veure cremar els seus treballs independentment dels premis que hagen obtingut, a més, li agrada veure cremar la foguera de cara; en la nostra comissió les belleses la veuen cremar per la part de darrere, que és on comença la traca.

Un dels elements que influeixen en la cremà i que tenim molt en compte són els materials. Actualment, les fogueres tenen una estructura de fusta i els volums estan confeccionats amb suro blanc, açò fa que durant la cremà es veja molt fum negre, 'que enlletgeix un poc la cremà' i fa que es desprenguen cendres o fragments en flames.

...una cremà perfecta és aquella en què la foguera 's'ha de cremar al seu lloc, no ha de caure. Que es vaja desplomant a poc a poc, que vaja desapareixent'.



003



005

006



007



008

És bonic veure com el foc va acariciant els ninots i va reduint una gran foguera a una mera estructura de fusta, la qual, en els últims anys, ha hagut de derrocar l'excavadora encarregada de retirar les restes de la cremà, quan només fumegen les cendres. És un moment trist, el treball d'un any ha desaparegut i només en queda la pols i alguna fusta. Significa també que el cicle comença de nou i la ment de l'artista es posa en marxa. Amb què ens sorprendrà l'any que ve?

006-009. Cremà 2001, 2000, 2017 i 2015.
Fotografies Israel Galván



009

010



...que conega la potència de les càrregues i la seua ubicació, que pense també en la bellesa de la cremà com a espectacle i que tinga en compte sempre la seguretat.

010-011. La foguera 2012 és devorada per les flames.

012-013. Pirotècnia en la foguera per a començar la cremà 2014.

Fotografies David Hernández

011



Envolten la foguera amb traques, col·loquen i fixen les caixes xineses, ancoren càrregues en figures de gran volum perquè el foc els arribe bé i ens ajuden també a fer els forats en la foguera, que actuaran com a xeme-neia. Personalment, en aqueix moment em pareix que la foguera ja no és igual, alguna cosa l'embolica, una cosa que anuncia que el seu final s'acosta. Els records dels dies viscuts al seu costat s'amuntonen.

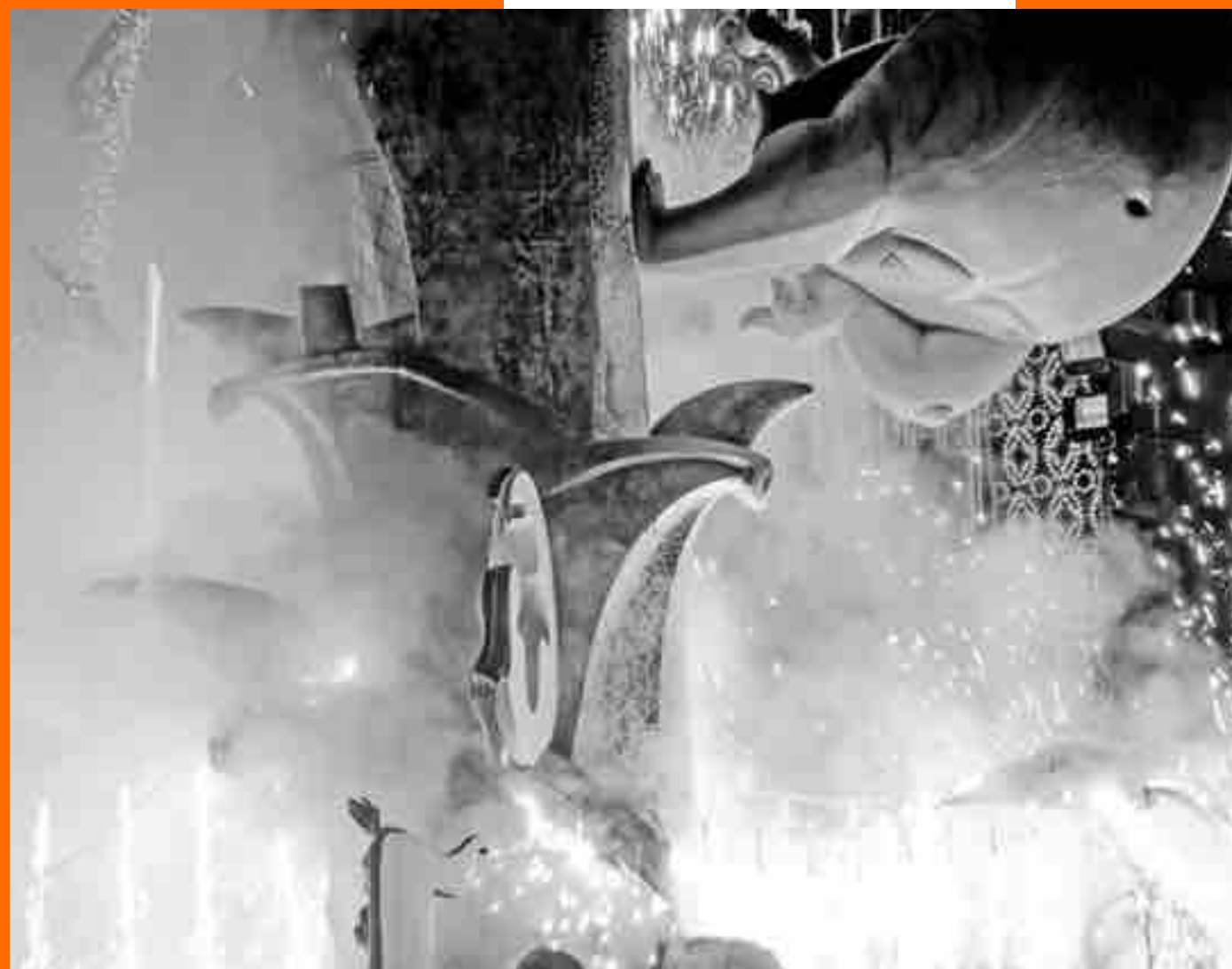
El moment més delicat de la col·locació de la pólvora arriba quan cal estendre la traca per damunt dels visitants que a aqueixes hores omplin de gom a gom la foguera i aprofiten aqueixa vesprada per a gaudir-la.

L'ofici se'ls nota i a pesar d'estar damunt de l'escala amb la traca a la mà, la seguretat és el primer. Han viscut moltes *cremaes* però no es confien en cap, aquest dia hi ha molta faena i moltes fogueres a preparar.

LA PIROTÈCNIA - LA MÀGIA

Perquè una foguera es creme com toca fa falta un professional de la pólvora, que conega la potència de les càrregues i la seua ubicació, que pense també en la bellesa de la *cremà* com a espectacle i que tinga en compte sempre la seguretat.

El seu treball és essencial i col·laboren estretament amb els encarregats de la *cremà* perquè isca tot perfecte. Des de ben enjorn, les telefonades al pirotècnic que prepara la nostra foguera se succeeixen el dia 24. Són un equip i com a tal treballen. Arriben a la foguera a la vesprada, quan encara les dotze de la nit pareix una hora molt llunyana i la comissió està reposant el dinar. Porten metres i metres de traca, ja que nosaltres cremem les nostres fogueres al mateix temps, infantil i adulta, fa falta molta pólvora en Sèneca- Autobusos. També porten en la seua furgoneta caixes xineses, traques de llum, metxa i les bengales per a encendre-la, a més de ferramentes per a fixar-ho tot a les fogueres.



012



013

015



Els fan que la pólvora mostre tota la seua màgia, que la foguera brille abans que el foc la devore i que la nit més màgica de l'any a Alacant s'il·lumine com el matí més clar.

014-016. Foc 2015. *Israel Galvañ*
015-016. Cremà 2012 i 2016.
David Hernández



Els fan que la pólvora mostre tota la seua màgia, que la foguera brille abans que el foc la devore i que la nit més màgica de l'any a Alacant s'il·lumine com el matí més clar.

No solen quedar-se a la cremà, és un dia de molta faena i estrés, desitgen arribar a casa i descansar amb els seus. Això sí, sempre ens desitgen sort i que creme 'Com Déu mana'. Mon pare, l'encarregat de la cremà, els passa un 'informe' quan tot acaba, contant-los en un xicotet missatge com ha anat tot i donant-los les gràcies pel seu treball. Això també ajuda a millorar per a l'any següent i que la cremà siga més espectacular encara.

016

014

L'operatiu s'inicia ben enjorn 'aquesta nit treballem la plantilla en la seua totalitat...

ELS BOMBERS - LA SEURETAT

En parlar de fogueres i de la *cremà* és inevitable parlar dels bombers d'Alacant. Ells vetlen perquè la vida de la foguera des que comença la *plantà* fins que és devorada pel foc en la *cremà*, es faça amb la major seguretat. Des que les primeres peces ixen al carrer, tècnics del cos de bombers visiten les fogueres per comprovar que no hi haja elements que no cremaran amb el foc i que la *plantà* s'està fent complint la normativa.

Però el seu moment arriba la nit del 24 de juny, en paraules de José, un bomber de l'Ajuntament d'Alacant que porta 16 *cremaes*, el dia comença sense nervis però 'amb molta faena'. Hi ha molt material que cal preparar'. L'operatiu s'inicia ben enjorn 'aquesta nit treballem la plantilla en la seua totalitat, disposem de tot el material i vehicles del parc de bombers i ens divideixen en xicotets grups d'entre 3 o 6 bombers, segons la dificultat de les fogueres que ens assignen. Una vegada fets els grups, assignen a cada grup tres o fins a quatre fogueres a apagar al llarg de la nit'. Aquesta nit no descansa cap bomber, els que no estan de guàrdia s'hi incorporen per a la *cremà* i quan acaben, se'n van a casa. També vénen bombers d'altres llocs d'Espanya com operatius de Granada.

Aquesta nit no descansa cap bomber, els que no estan de guàrdia s'hi incorporen per a la *cremà* i quan acaben, se'n van a casa.



017



019



020



021

017-018. Fi al treball de tot un any, 2012.

David Hernández

019-021. Flames 2010, 2003 i 2004.

Israel Galvañ

Fins que ells no donen l'orde no es pot tirar el combustible ni encendre la metxa. Preparen les preses d'aigua i comproven que les mesures de seguretat s'han seguit com indica la normativa. La cremà perfecta seria 'una on no hi haguera cap incident, ni es retardaren molt els horaris establits per a cremar cada monument'.

És un moment molt delicat, unim material inflamable, combustible i pólvora. Quan arriba l'hora de tirar el combustible i encendre la metxa que inicia la traca, es conté la respiració uns segons, és crucial que tot estiga ben fet i preparat. El cap de l'operatiu dóna l'orde i ens disposem a tirar el combustible tan ràpid com siga possible per evitar



La cremà a Alacant no s'entendria sense els bombers i sense la banyà.

que s'evapore. Quan avisem que estem preparats els membres de la comissió encarregats de la cremà, s'obrin mànegues i s'encén la traca.

Mentre la foguera crema, vigilen els edificis i elements ixents, refrescant-los. I per descomptat, els espectadors, que demanen aigua i criden l'atenció dels bombers amb cants i rimes. En gaudeixen més els que es mullen però els bombers 'no ens quedem curts'. La banyà és la unió del foc i l'aigua, l'alegria i la contenció. Els bombers han de deixar que la foguera prenga foc i no apagar-la abans d'hora, perquè no es cremarà. És important vigilar les cendres que de vegades cauen cap als espectadors o les

vivendes, en forma de fragments ardents. I al mateix temps, el cos de la foguera que, devorat pel foc, assoleix grans temperatures.

Després de moltes cremaes sempre queden anècdotes 'el que més destaca són els comentaris de la gent, alguns negatius i d'altres graciosos. I per destacar un moment graciós: l'any que vam tirar aigua al balcó de l'Ajuntament on estaven els polítics i la llavors alcaldessa'.

La cremà a Alacant no s'entendria sense els bombers i sense la banyà. Ells contenen el foc i la calor d'aquesta nit. Acompanyen la nostra foguera fins al seu final fumejant.

022-023. Ninots embolicats pel foc, 2007 i 2008. Israel Galvañ



És un moment molt delicat, unim material inflamable, combustible i pólvora.

...Bellees i Dames de
la foguera indulten
un ninot cadascuna.

És un sentiment agredolç,
d'una banda, sents tristesa
perquè aquest any s'ha
acabat, però alegria pel
començament d'un altre.

LA BELLEA - L'EMOCIÓ

Les encarregades d'iniciar la *cremà* són les bellees de la nostra foguera. L'any passat aquest honor va recaure en Irene i Fuensanta; aquesta última defineix la *cremà* com 'un moment únic, ja que posa fi a un cicle. De sobte, es vénen a la ment tots els moments meravellosos que has estat vivint durant tot l'any i, llavors, l'emoció t'inunda. És un sentiment agredolç, d'una banda, sents tristesa perquè aquest any s'ha acabat, però alegria pel començament d'un altre'.

La vesprada de la *cremà*, les bellees i dames de la foguera indulten un ninot cadascuna. Han recorregut les seues fogueres centenars de vegades i coneixen cadascun dels seus ninots, i per descomptat, tenen els seus favorits. A l'hora de col·locar la traca, cal parar atenció amb els seus 'triats' i no enganxar-los traques o càrregues per a la *cremà*. Irene i les seues dames van triar algunes de les aus que poblaven 'Aviari' i Fuen va triar 'la cabra de la Legió', i la té a l'entrada de sa casa, 'cada dia que entre per la porta i la veig, em vénen al cap milers de records d'aquest any tan especial.' A més dels ninots indultats per les bellees, enguany, el ninot que la foguera va presentar a l'Exposició del Ninot, va ser salvat de les flames per votació popular. El nostre mariner va ser portat, amb molt afecte, pels foguerers de Sèneca-Autobusos, al pròxim hotel ABBA, abans de la *cremà* i apartat dels altres ninots per a poder col·locar les traques sense danyar-lo.

024. Cremà 2009. David Hernández

Després d'uns quants anys preparant la cremà i d'haver viscut l'experiència com a Bellea, entenc molts dels pensaments que se'ls passen pel cap...

026



La nit del 24 de juny es tanca sobre el cel d'Alacant i ja amb l'emo-
ció als ulls apareixen Fuen i Irene
a la plaça de Sèneca. Saben que
les seues fogueres tenen les hores
comptades i recorren juntes 'Avi-
ari' i 'Amor -Dolor', les emocions
de tots aquests dies afluoren 'vaig
començar a donar voltes al voltant
de la foguera, veient les figures de
Romeu i Julieta i recordant tots els
moments tan meravellosos que
havia viscut en tot aquest any'.

Mentrestant, mon pare i jo recor-
rem la foguera d'una altra mane-
ra, la traca ja està col·locada i la
metxa protegida, el combustible
preparat i ens queda esperar que
arriben els bombers. Els moments
més delicats s'acosten i estem un
poc nerviosets.

027



025



**...m'abrace a mon pare,
és un moment entre
els dos i per als dos.
M'agrada veure la cremà
al seu costat i comentar
junts com i per on va
agafant el foc...**

028



A les 12 veiem aguar part de la
palmera del castell entre els edi-
fícis. És el senyal que ens indica
que la *Nit de la Cremà* comença a
Alacant. Com que hem guanyat el
primer premi de Categoria Especi-
al, hem d'esperar que arriben les
autoritats i la Bellea del Foc. Tots
a la plaça i les bellees prop de la
metxa, esperant que els bombers
donen l'orde per a tirar el com-
bustible. Acoste la metxa a Amand
i les bellees, dic a les xiques que
estiguen tranquil·les, que és no-
més una bengala i que tot anirà
molt bé. Que no tinguen por i que
gaudisquen. Després d'uns quants
anys preparant la *cremà* i d'haver
viscut l'experiència com a Bellea,
entenc molts dels pensaments
que se'ls passen pel cap, 'd'una
banda, tristesa, perquè significava
posar fi a un any meravel·lós; però
d'altra banda, moltíssima alegria i
emoció, ja que les fogueres signifi-
quen això, posar fi a un cycle per a
començar-ne un de nou'.

Explota la traca i el foc comença a
poc a poc a devorar les fogueres,
mire les nostres bellees i les llàgri-
mes brollen dels seus ulls sense
parar, jo m'abrace a mon pare, és
un moment entre els dos i per als
dos. M'agrada veure la *cremà* al
seu costat i comentar junts com i
per on va agafant el foc, si ha cre-
mat com havíem planejat i si tot ha
eixit com volíem.

025-026. Cremà 2014 i 2012.
027-028. Foc i fusta 2016.
Fotografies David Hernández

...des que
s'inicia la plantà
cal observar
l'estructura, la
ubicació...

ELS FOGUERERS - L'AFECTE

Cada foguera té el seu foguerer o foguerers encarregats de la *cremà*, en Sèneca - Autobusos, som mon pare, Pepe, i jo.

Al principi, xoca veure'm donant voltes al voltant de la foguera, ajudant mon pare a fer respiradors per a la *cremà*, indicant als pirotècnics on col·locar les càrregues i en el moment de la *cremà*, col·locant combustible i tirant-lo just abans d'encendre la metxa. És una labor que solen realitzar hòmens i quan mon pare em va proposar ajudar-lo, no m'ho vaig pensar dues vegades.

Per a nosaltres la *cremà* comença molt abans del dia 24, 'des que s'inicia la *plantà* cal observar l'estructura, la ubicació, on caldrà posar més càrrega de combustible i les traques i les caixes xineses per a evitar danys o perjuís, i quan està acabada, cal veure-la amb el constructor per comprovar si les càrregues seran suficients i estaran en els llocs adequats'.

029-031. Cremenà 2006, 2004 i 2017.
Israel Galvañ

És una labor que solen realitzar hòmens i quan mon pare em va proposar ajudar-lo, no m'ho vaig pensar dues vegades.

032

El dia 24 comencem a preparar la *cremà* just en acabant de dinar, aquest dia no hi ha migdiada ni descans. Tancats al racò, preparam els elements i ferramentes que necessitem per a la *cremà*. Ens reunim amb els pirotècnics i planegem com col·locar les càrregues, les traques i les caixes xineses. És un treball en equip, però sobretot, en família. Després d'unes quantes *cremaes* junts, ja sabem el que necessita l'altre i quins passos cal seguir.

Comptem també amb l'ajuda d'altres foguerers de Sèneca, ells ens pregunten i ens ajuden en el que necessitem i a l'hora de tirar el combustible fan possible que es faci amb rapidesa. Arrepleguen tanques, amplien el perímetre, acompanyen els últims visitants que es resisteixen a eixir de la zona de seguretat i acosten els ninots més allunyats al cos central de la foguera perquè puga tocar-los el foc i cremen juntament amb els altres. Sense ells, la *cremà* tampoc seria possible. Són pacients i disposats a ajudar en el que falta.

Mon pare va aprendre a preparar la *cremà* al costat d'un antic foguerer de la foguera i Pedro Luis Sirvent. Espere algun dia poder entendre i planificar la *cremà* com ell ho fa. Uns anys arrere, els dos vam fer un curs de Tècnic de Seguretat en Festes impartit a la Casa del Festa per pirotècnics, membres de Protecció Civil, Creu Roja i bombers, en el qual vam aprendre, entre moltes altres coses, a manejar pólvora i combustibles amb seguretat a l'hora de preparar una *cremà*.

032. Cremà 2014. David Hernández
033. Ninot entre el foc, 2016.
Israel Galván



033

...vam aprendre, entre moltes altres coses,
a manejar pólvora i combustibles amb
seguretat a l'hora de preparar una *cremà*.

034



036

...en Sèneca-Autobusos, és tradició que les Bellees de l'any següent encenguin una traca i compartisquen amb tots l'alegria i la il·lusió que està per arribar.

Després de tantes cremaes junts, tenim anècdotes per a donar i vendre. Mon pare recorda amb afecte l'any en què vaig ser bellea de la foguera, va preparar la cremà amb el meu germà i per a mi va ser un dels millors moments.

'Fa uns anys es va iniciar la cremà quan encara estàvem abocant combustible, algun col·laborador de la comissió va haver de córrer com mai per a arribar a la zona de seguretat. Per sort, només va ser una anècdota i mai hem hagut de lamentar cap accident.'

L'any passat em vaig enfadar, però poc, amb algun bomber, que, en el seu intent per refrescar la contornada de la foguera, va apagar la foguera infantil i va ser necessari tirar més combustible. Són coses que passen i al final les fogueres són festa i són per a gaudir.

Amb mon pare compartisc la meticulositat a l'hora de fer les coses, crec que per això ens agrada preparar junts la cremà. Al racó, mà a mà, compartint un moment en què sense paraules ens entenem. Ens cuidem l'un a l'altre a l'hora de col·locar les càrregues i perforar ninots i peces de gran envergadura. Ell hi aporta la seua serenitat i experiència i jo l'energia i la il·lusió de veure una cremà espectacular.

034. Banyà 2018. David Hernández

035. Foc i cendres 2016. Israel Galvañ

036. Cremà 2015. Rosana Valcárcel



035

Preparar la cremà és una tasca, a vegades poc reconeguda o desconeguda, però per a mi és el cim de la festa de fogueres. Uneix entorn de si tots els elements i agents de la festa: música, foc, pólvora, art, bellesa i emoció.

Al so d'A la llum de les Fogueres, any rere any, la nostra foguera és pastura de les flames. Els alacantins cremem el pitjor per a donar pas al bo i a la il·lusió de l'any que està per arribar.

I en les seues cendres encara fumejants, en Sèneca-Autobusos, és tradició que les Bellees de l'any següent encenguin una traca i compartisquen amb tots l'alegria i la il·lusió que està per arribar.

La cremà ha evolucionat al llarg dels anys al costat de la 'festa més fermosa', adaptant-se a nous materials, combustibles i a fogueres cada vegada més grans i espectaculars. És el meu acte favorit de fogueres, que em permet compartir la passió per la festa amb Bellees, músics, artistes de fogueres, bombers, pirotècnics, la meua foguera i la meua família.

M'agradaria acabar amb una frase de fa uns anys 'Sóc alacantina i estime les fogueres' i afegir, 'i l'alegria m'ennuega quan sent una traca al so d'un pasdoble, al costat de la calor de la meua foguera en la cremà'.



VIATGE AL COR DE LA FESTA

Fernando Abad, Foguera Sèneca-Autobusos

—Però ja saps que no els agrada que els criden monuments: o falles o fogueres, segons. Això de monuments ho deixen per al marbre, el bronze...

El periodista assenteix i dóna per agraït el consell per a, a continuació, acotxar-se en la seua caçadora. Està prop l'estiu, i segur que farà calor, de la bona, conforme s'impose el matí, però ara corre cert fred —«frescoreta alacantina», que diuen— per la plaça de Sèneca, seu física principal de les activitats exercides al llarg de l'any per la foguera de Sèneca Autobusos. Riu per davall del nas, el periodista, en recordar una frase que li contaven els seus iaïos: «Collons amb els alacantins, que al fred li diuen frescoreta!». Ja tocarà llevar-se la caçadora, que ara el que toca és esperar l'arribada de l'autobús.

Viu el periodista un moment dolç: des de la foguera de Sèneca Autobusos, creada per un grup de dones en data ara tan llunyana com 1932, li han permés assistir a un dels actes interns —íntim, si es vol— que sovintegen en la seua programació anual: visitar els tallers on es creen les fogueres, major i infantil, que en poques setmanes plantaran en uns dels carrers paral·lels a la plaça. Ara es couen en forns valencians, encara que açò no pareix restar alacantinisme a l'assumpte:

—En realitat, hui —li han dit també— artistes foguerers i fallers són el mateix: des de tallers d'Alacant, València i Castelló es construeixen indistintament fogueres i falles allà on se'n planten a la Comunitat Valenciana.

De pas, el periodista intentarà, almenys, comprendre de què va això de ser fester, per què un muntó de persones fan causa comuna per a plantar a un racó de la ciutat, carrer o plaça, segons toque, un monument —perdó, una foguera— de materials incinerables, i un o més espais (un racó i màxim dues barraques, li asseguren) on divertir-se a penes separats del carrer.

PRESENTACIONS A PEU DE CARRER

En fi, de què va açò de les Fogueres de Sant Joan?

Perquè Fogueres de Sant Joan —almenys segons la documentació arplegada pel periodista— n'hi ha també, a la província, per Benidorm (que també, eterna capital del turisme europeu de crema solar a la platja i ulleres de sol a la discoteca, celebra falles), Xàbia, Dènia, Calp, Torrevella, Guardamar del Segura, Sant Joan, el barri del Raval a Elx o Asp. Bé, i a Sant Vicent del Raspeig, però una setmana després que a Alacant.

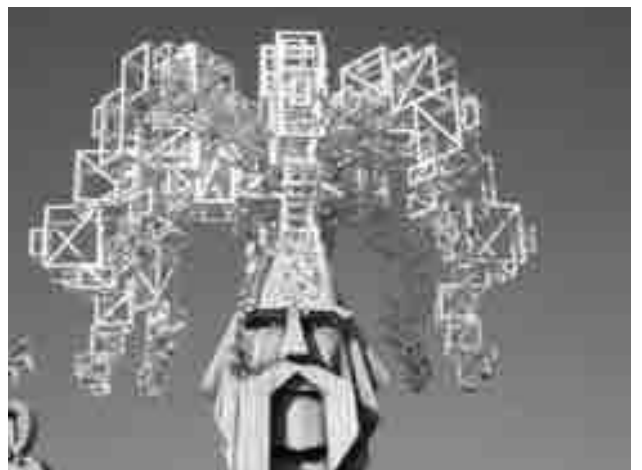
Cal tindre en compte que això de posar-li foc a la Nit de Sant Joan, o adjacents o més o menys contigües, existeix per la costa mediterrània des del pretèrit més plusquamperfet, com a Beniardà, Altea, Monforte del Cid, Santa Pola o Beneixama, però en aquests casos, o en altres de semblants, oficialment sense art efímer per a reduir a cendres. En fi, documentació a què havia acudit prèviament el periodista per a donar-li més vida al viatge.



001



003



004



005

Si em pregunten quina és la foguera més bonica que recorde, va ser una d'uns caníbals, amb els aventurers a l'olla i amb salacot.



002

També ha recorregut, el nostre atribolat plumífer o plomí, a la memòria viva dels seus familiars, per allò de comparar temps i festes, passats, presents i potser futurs. De les fogueres que va veure ell en la seua joventut, de les que van veure els seus pares. Son pare, per exemple, va estriar del bagüi de l'evocació aquest record:

—Si em pregunten quina és la foguera més bonica que recorde, va ser una d'uns caníbals, amb els aventurers a l'olla i amb salacot. Jo no sé si hi havia crítica o no, perquè eren els temps de Franco; però si n'havia, jo no la vaig poder veure, era una criatura llavors. Estava plantada a la plaça del Carme, segur; bo, també pot ser a la plaça del Pont [hui Pont la Vilavella]. Però ja et dic, si em preguntaren quina és la foguera més bonica que he vist, em quedava amb aquesta, perquè em va impressionar molt la primera vegada que la vaig veure.

De les evocacions pròpies, el periodista acudeix a una que els col·loca, a la seua família i a ell i al peculiar cotxe color butà que gastaven per l'època, per la zona del



006

001. Al carrer Foguera La Ceràmica 2017. *Rafa Pérez*

002. Plantà Sagrada Família 2018. *Rafa Pérez*

003. Peça principal Foguera Carolinas Altas 2017. *Adrián Gómez*

004. Foguera Polígon de Sant Blai 2015. *Lorenzo Santana*

005. Plantà Ajuntament 2011. *Ángel Romero*

006. Cares Foguera Sèneca-Autobusos 2018. *David Hernández*

llavors Hospital Provincial, hui el Marq, el Museu Arqueològic, districte foguerer —li asseguren— de Pla-Hospital. Anaven a entrar quan una persona, comissionat de la foguera del lloc, sens dubte, perquè s'abillava amb el vestuari fester del moment, es va acostar al pare per demanar-li, amb les paraules banyades en amable i marcat accent andalús, que esperaren un poc perquè explotarien una *masclètà* al mig del carrer.

—Fixa't —recorda que va dir el pare—, potser fa dos dies que va arribar a la ciutat, però ara ja és tan alacantí com el que més.

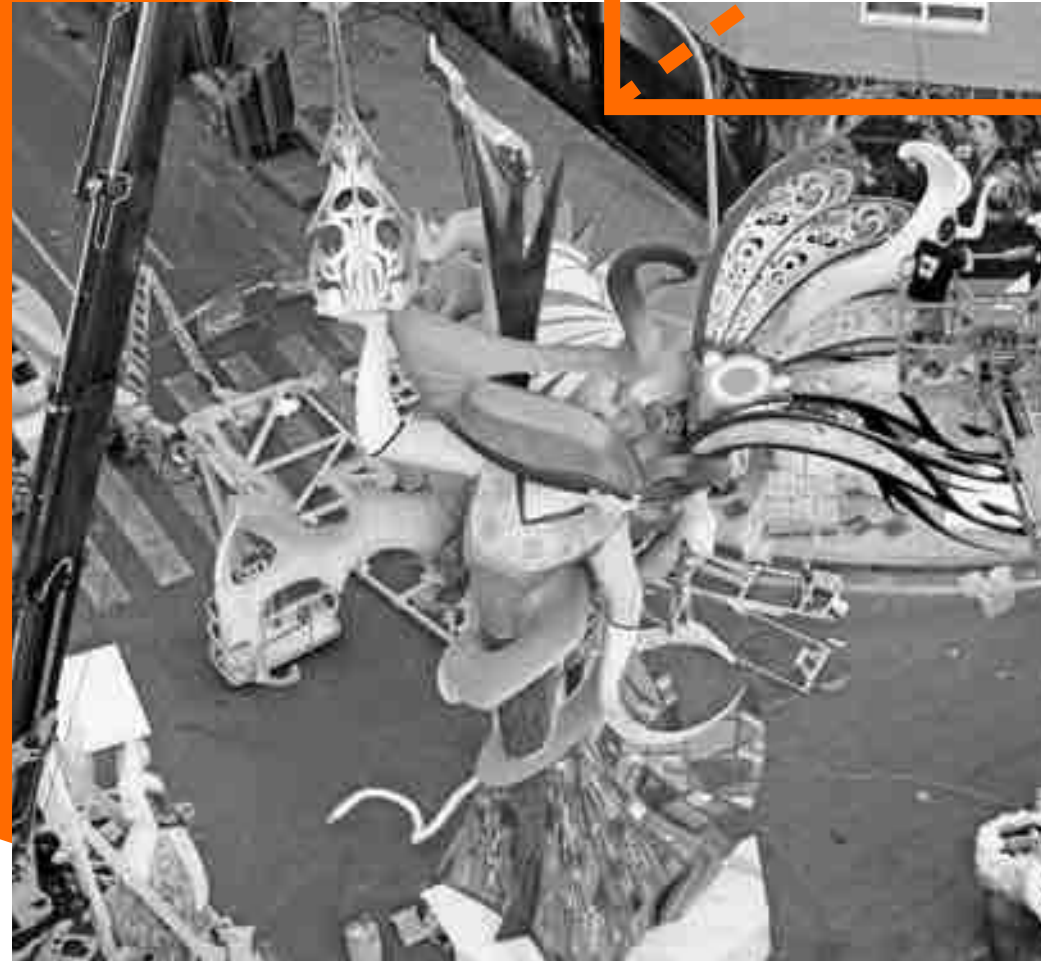
007



008



009



...València capital on planta el seu campament la «ciutat fallera», com algú, potser erròniament, li ha dit —la «fàbrica festera»...

CARRETERA I MANTA

El periodista, en fi, tanca momentàniament la porta al flux de les remembrances i es disposa a deixar-se portar pel programa que han preparat per als que pugen a l'autobús, que, primer, farà parada a Alfafar, on Óscar Villada crea la foguera infantil; després, tocarà anar fins a la barriada de València capital on planta el seu campament la «ciutat fallera», com algú, potser erròniament, li ha dit —la «fàbrica festera», en feliç definició del desaparegut periodista i mestre de periodistes Ismael Belda, el qual per cert, com l'informen, també va exercir de foguerer de Sèneca—, per a visitar els tallers en què Manuel Algarra labora sobre la seua part de la foguera major o adulta; després, dinar per Gandia; i per a finalitzar el viatge, en les relatives proximitats es troba el taller de José Gallego.

El periodista, per tant, esmola l'oida, prepara bolígraf i llibreta i repassa les notes d'entrevistes

realitzades estretament els dies previs a aquest viatge. Pensa mesclar mentalment aquestes amb el que veja i escolte. Té curiositat per comprovar si així comprén de què va açò de les Fogueres de Sant Joan.

Per a aclarir-se, almenys un poc, decideix plantar-li una majúscula a la Foguera quan és —vulguen o no els artistes— monument, ja que tot el món la col·loca en el mateix centre dels festejos, i una no menys important minúscula en parlar de la comissió en si. Conservarà la lletra de caixa alta per a les festes, les Fogueres de Sant Joan, per entendre que aquestes creacions artístiques destinades al gaudi visual i posteriorment al foc, com a element primordial, són les que realment bategen la Festa alacantina.

I mentrestant, el conductor arranca el motor de l'autobús, sens dubte, per a assenyalar als rersagats

que el que toca ja és posar-se en marxa, que encara queda camí per davant; vaja, tot el camí per davant. Comencen a ficar-se en el vehicle i a preparar els cossos per al viatge.

Li diuen abans, al periodista, això sí, que, entre el foguerer passatge del vehicle, hi ha també un col·lega de la professió, un cert Fernando, a qui el plomí reconeix d'haver compartit alguna que altra roda de premsa, i també ha llegit algunes coses seues de molt diversos temes, entre ells, el fester. Així que ambdós, abans que arranque l'autocar i, normatives de seguretat mitjançant, hagen de fer ús dels cinturons de seguretat, es presenten. Per a això, se saluden amb aqueixa bromista i expansiva parla culta i refinada pròpia dels que escriuen per vocació o almenys per professió:

—leeeeeeeeeh.
—Eeeeeeeeeeh. Què paaaaassa?



010

La veritat és que açò dels viatges amb autobús té la seua particularitat: mires, sense haver d'ocupar-te de conduir tu; converses, encara que hages de fer-ho amb el teu entorn més immediat, per a no descordar-te el cinturó de seguretat; veus pel·lícules, si vols; dorms, si t'abellix; i no t'escapes que, passada una estona, si no t'has proveït d'un bon i còmode coixí, el cul i l'esquena et recorden que sou humans tu i els teus músculs i articulacions.

El conductor ha enfilat per l'autovia interior, la que passa pels voltants d'Alcoi, almenys per a l'anada, que potser el retorn, li prometen, és més costaner. Al periodista li pareixen bé les dues opcions: es tracta de viatjar en ambdós casos, i de gaudir en companyia. Potser per això, li conten, la foguera Sèneca s'ha decidit a recuperar les excursions de cap de setmana, encara que siga al principi un poc tímidament.

007. Plantà Ajuntament 2011. *Ángel Romero*

008. Descarregant les peces del camió. Foguera Sèneca-Autobusos 2016. *Rosana Valcárcel*

009. Foguera La Ceràmica 2016 des de l'alt de la grua. *Adrián Gómez*

010. Últims retocs. *Fran Martínez*

La foguera, així, no sols és la família biològica, també la família festera. Forma part del teu ésser, es tracta de poder sentir que estàs amb unes persones que tenen alguna cosa en comú.

Caldrà començar a tirar mà de les entrevistes realitzades, per a salpebrar un viatge que s'endevina ple de condiments, sí, però clar, en aquest matí d'autobús, el que toca ara és «modorra excursionera», que deia la seua iaia. La primera les notes de la qual acudeixen a les seues mans (encara que no les va realitzar necessàriament per aquest orde) és la que va mantindre amb la jove psicòloga Aitana; comissionada de Sèneca, és clar. Aitana no va entrar en la foguera precisament per casualitat, ja que és néta de tot un nom llegendari en les festes alacantines, Arturo Tresáncoras («qualsevol cosa que volgueres saber sobre els festejos, Arturo la sabia», li han assegurat):

—Bé, per a mi és un motiu per a poder compartir una tradició familiar. En el meu cas, es tractava, a més, d'un desig molt volgut pel meu iaio, per a qui la festa consistia sempre a respectar la cultura del lloc on vivia, i va aconseguir inocular-nos aquesta llavoreta. La foguera, així, no sols és la família biològica, també la família festera. Forma part del teu ésser, es tracta de poder sentir que estàs amb unes persones que tenen alguna cosa en comú.



011



013

011. Últims retocs. Foguera Port d'Alacant. *Ginés Lloret*
 012. Plantà Foguera Carolinas Altas 2009. *Alejandro Reyero*
 013. Peces Foguera Sagrada Família 2017. *Rafa Pérez*

I tant com va arrelar en ella, ja que fins i tot va ser la bellea 2017 del districte, encara que no deixi de llevar importància a l'assumpte:

—Diuen que ser bellea és ser la representació de la foguera, però els màxims representants de la festa són tots els components, les persones, de les fogueres i barraques. Vaig ser la imatge de Sèneca amb moltíssim afecte, i a més, em permetia veure la foguera des d'un altre enfocament, des del qual poder compartir-ho tot amb la meua família festera.

Bé, amb això ja té un apunt més per a complicar-se en açò de les Fogueres de Sant Joan. Li agradaria saber l'opinió del seu col·lega, per allò de comptar també amb la seua aproximació al món foguerer, però per la cueta de l'ull s'adona que aquest, arrepapat en un dels seients de darrere, no molt, ronca plàcidament. En fi, ja que no pot afegir de moment les seues paraules (sí els seus sons, però no és pla), toca repassar un article publicat pel seu company de professió en data ara tan llunyana com 2001, "Aquest és l'any de les eurofogueres", on donava compte, precisament amb la irrupció de l'euro en la vida del país, desbancant la veterana pesseta, de quines eren les despeses de la nostra festa.

—Hui les xifres han canviat molt, però te'n pots fer una idea aproximada —escolta de sobte darrere seu: sens dubte, el tal Fernando ha olgut que el llegien i s'ha despertat per a assaborir-ho millor, això de la lectura d'un text seu.

Deia l'article, per exemple:

«Una foguera sol costar de mitjana uns dos milions de pessetes (12.020,4 euros, que, com diu la saviesa popular, es diu prompte), encara que la cosa pot pujar-se'n a un poc més de diners: per exemple, l'any passat la foguera de Carolines Altas va rondar els 17 milions de pessetes (102.172,06 euros). Encara que el Barri Obrer es va gastar només poc més de 850.000 pessetes (5.108,60 euros, que potser semblarà poc). Les infantils ixen per menys: des de 150.000 pessetes (901,51 euros de res) [...] l'any passat».

I continuava l'article:

«Però no acaba ací el compte de despeses: un trage de bellea, que, a més ha de complir els requisits marcats per la Comissió Gestora, pot començar a comptar a partir de les 500.000 pessetes (3.005,06 euros, que, dit així, pareix poc). La il·luminació del districte també ix per un xicotet capital per districte, 500.000 pessetes, que es torna més diminut en euros: 3.005,06, com s'ha dit abans. A més, cal sumar, per exemple, la contractació de bandes de música, que, juntament amb els llums, s'encarreguen que es note la festa al barri. Açò ix un poc més barat: 400.000 pessetes de mitjana (2.404,05 euros només)».

No hi ha moltes dades hui, en general, per a contrastar els costos en l'actualitat...

En aquest mateix exercici, en un altre article del seu col·lega, "Miguel Ángel Company: cultivar la festa", ens assabentàvem que el monument —perdó, Foguera— adult, d'Emilio Miralles, costava «60.103,38 euros (10 milions de pessetes)»; i l'infantil, a càrrec de Paco Roca, «12.020,68 euros (10 milions de pessetes)».

No hi ha moltes dades hui, en general, per a contrastar els costos en l'actualitat, o almenys el periodista no hi ha reparat, però sí els suficients per a fer-se una idea de la realitat econòmica. L'any passat, per exemple, els mitjans de comunicació deien que, només en monuments —perdó de nou, Fogueres—, van cremar (aquesta és la paraula a què van acudir quasi tots els periòdics, i el periodista sap que, per descomptat, el llenguatge no és innocent, ni de bon tros) sobre els 2,2 milions d'euros.

014



017



018

015



016



019

En l'ensalada de dades, apunts i entrevistes que bamen per les llibretes del periodista, que apareixen per art d'encantament per a omplir el lloc rodador, al costat d'algun llibre de la professió, tipus el *Nuevo periodismo*, de Tom Wolf, el periodista recorre a la que li va fer a Amand; bo, en realitat a Josep Amand Tomàs Vallejos, president de la foguera Sèneca Autobusos i també de la Federació de Fogueres Especials d'Alacant. Amand, almenys, sí que li ha proporcionat dues importants dades per a aquest exercici:

—Quant a Sèneca, cada any l'esforç de tots és major. Enguany hi ha pressupostats per a les dues fogueres, major i infantil, 95.000 euros, dels quals uns 88.000 estan destinats a la foguera adulta.

I ja que estem, sabent el que es juga Sèneca en l'envit, per què aquesta visita al taller quan falta tan poc perquè arriben les festes? Es tracta de posar-se un poc més nerviosos quan la data està tan pròxima, veient la Foguera sense acabar encara? En realitat, cal preguntar-se: per què aquesta espècie d'adoració a la Foguera?

014. Plantà Foguera Explanada 2017. *Rafa Pérez*

015. Part Posterior Foguera Foguerer Carolinas 2018. *Rafa Pérez*

016-017. Plantà Foguera Port d'Alacant 2017 i 2018.

Ginés Lloret

018. Escatant les peces abans d'encaixar-les. Foguera Sèneca-Autobusos 2018. *Rosana Valcárcel*

019. Peces Carolinas Altas 2009. *Alejandro Reyero*

020



...la festa crea economia i llocs de treball. I a més, amb les fogueres es consumeix art...

020. Mirades Foguera Sèneca-Autobusos 2014. Israel Galván

021. Plantà Foguera La Ceràmica 2014. Àngel Romero

022. Les peces coHocades abans de començar la plantà.

Foguera Port d'Alacant 2017. Ginés Lloret

023. Rematada Foguera Carolinas Altas 2013.

Arxiu Fran Martínez

Amand s'explica:

—Bé, perquè és la tradició més important de la ciutat, i la desenvolupen els artistes durant un any als tallers. El taller forma part de la família foguerera. És on la foguera veu la llum al mes de juny perquè la ciutat estiga repleta de fogueres. A vegades diuen que les Fogueres ens gastem molts diners, però la realitat és que la festa crea economia i llocs de treball. I a més, amb les fogueres es consumeix art, un art efímer que permet que l'any següent torne a haver-hi art als carrers.

A aquest explicar-se, s'hi han sumat també David Hernández Cha-

morro i Paula Tomás Lloret, gendre i filla, respectivament, d'Amand, molt relacionats ambdós amb el món foguerer, cultural i turístic, i de fet també molt actius comissionats ambdós de Sèneca. Simplificant-ne la biografia, perquè ben *currants* que són ambdós (com tota la gent de la foguera amb qui ha parlat el periodista, dit siga de pas), David Hernández és dissenyador; Paula Tomás, a més d'educadora infantil, està molt lligada a l'organització d'actes socials i culturals. A part, David s'encarrega de dirigir el llibret de la foguera, a més de dissenyar aquest, l'infantil i el de la barraca I no Volíem, tan unida, més aïna combinada, a Sèneca com que els foguerers d'aques-

ta són els barraquers d'aquella; i Paula exerceix de vicepresidenta d'Activitats Culturals i Artístiques de la Foguera, a més, va ser delegada de Cultura de la Federació de les Fogueres de Sant Joan.

Quant al tema abans ressenyat per Amand, ambdós, David i Paula, hi insisteixen alhora:

—Les Fogueres són la festa principal de la ciutat i, com a tal, suposen grans beneficis per a aquesta. Amb el treball dels foguerers, atraiem turisme i revitalitzem l'economia local. A més, les fogueres durant tot un any realitzem un treball desinteressat per a la rendibilitat de tota la ciutat.

021



022



Sèneca és una de les comissions on sempre s'ha prestat a la foguera tota l'atenció, i no sols ara, en categoria especial, sinó també quan plantava en altres categories.

D'altra banda:

—La Foguera és el principal element de l'art efímer. En el nostre cas, com ha de ser, la major part del pressupost va destinat a aquesta.

No obstant això, convé contrastar aquesta afirmació amb el sa i sempre constructiu escepticisme de David Gerona Llopis, el qual porta ja molt món foguerer al darrere. Aquest matisa:

—És molt bonic dir-ho: la Foguera és el centre de la festa, queda molt bonic. Però per desgràcia ho és en pocs llocs, i comptats (i no és qüestió d'entrar en noms) on a les Fogueres se'ls fa el cas que es mereixen. En aquest cas, Sèneca és una de les comissions on sempre s'ha prestat a la foguera tota l'atenció, i no sols ara, en categoria especial, sinó també quan plantava en altres categories.

I continua:

—En realitat, açò de prestar atenció a la Foguera no té a veure amb la categoria, o no hauria de tenir-ho: en el meu pas per altres fogueres o quan vaig estar en la Gestora, vaig poder comprovar que, per exemple, hi ha alguna comissió fins i tot de sisena que li presta molta atenció, i que trauen a la Foguera més partit que molts en especial. Que molts hem estat en cinquena i quarta però amb el cap molt molt alt. Ens agradava el monument, amb tota la modèstia que poguera tindre.

Ho deu saber bé aquest David, David Gerona, ja que, a més de foguerer de Sèneca i responsable de la barraca I no Volíem i del seu llibret, posseeix ja una llarga experiència en el món de les Fogueres de Sant Joan (també va ser delegat de Cultura en la Gestora des de l'exercici 2005-06 fins al 2011-12). Li parla al periodista, i bé, la mateixa veu de l'experiència.

023



...en els cinquanta i seixanta es produiria una de les primeres i més important renovació estilística en les Fogueres...

D'ARTS EFIMERS

Els núvols es passegen, indolents, allà fora. Un poc per l'ibi, a l'esquerra, i molt més vinclant des de les seues mateixes faldes fins a la Carrasqueta, a la dreta. Camí per l'autovia, les concentracions de vapor d'aigua, ací grapat de cotó boirós, esborren momentàniament la ubicació del mas Sopalmó, la casa-estudi-museu de l'artista plàstic alcoià Antoni Miró, qui pels voltants habita. Al periodista se li riuen llavors les carns pedants i s'adona que l'art els acompanya al llarg del camí.

Ja ha llegit un poc d'açò, d'això de les fogueres com a obres d'art, de la seua història, de quan Gastón Castelló i un grapat d'amics van intentar fabricar ninots amb algeps, i naturalment que això no cremava; de com es van anar perfilant les a vegades només suposades diferències estilístiques entre les Fogueres i les Falles, derivant en aqueixa pretesa major esveltesa de les Fogueres; que en els cinquanta i seixanta es produiria una de les primeres i més important renovació estilística en les Fogueres...

La mateixa foguera Sèneca Autobusos ho conta en el seu ciberespai:

—Segons alguns criteris, la concepció airosa, moderna i estilitzada de la Foguera alacantina la pot diferenciar de la Falla valenciana, encara que per a nosaltres l'única diferència és que s'acostuma a denominar Foguera o Falla segons es plante el monument a Alacant o a València.

024. Foguera Baver-Els Antigons 2016. Adrián Gómez

025. Plantà Foguera Port d'Alacant 2008. Ginés Lloret

026-027. Mirades Foguera Sèneca-Autobusos 2018.

David Hernández

028. Estructura interior Foguera Sèneca-Autobusos 2018.

David Hernández

024



026



027



025

028



029



030



033



La Foguera és el principal element de la festa, per la qual cosa tota la resta gira al seu voltant. Per tant, ha de tindre el major percentatge del pressupost.

En tot cas, repassa el periodista mentre relleg les seues notes —ahora que des del xicotet televisor el comissari Arnold Schwarzenegger defén una ciutat de l'Amèrica profunda i a la seua gent, en mode John Wayne posat al dia, del malvat Eduardo Noriega—, la Foguera sí que es converteix, després de tot, o hauria de fer-ho, en el centre de l'univers foguerer, almenys en la galàxia Sèneca.

Li ho han recalcat Paula i David Hernández:

—La Foguera és el principal element de la festa, per la qual cosa tota la resta gira al seu voltant. Per tant, ha de tindre el major percentatge del pressupost. No totes les fogueres cuiden la Foguera com caldria i destinen gran part del pressupost a altres activitats.

Però bé, rescatant un tema que ha planejat una vegada i una altra en aquestes conversacions festeres, no es diuen monuments, llavors? Que als artistes no els agrada el nom, segons li han recalcat en diverses ocasions. La resposta de Paula no pot resultar més clara:

—Discrepe amb els artistes. Un monument pot ser qualsevol obra d'art. El nostre són Fogueres. El seu nom ja les fa diferents de qualsevol obra.

Aquest tema de la Foguera com a epicentre fester ja el deixa clara la mateixa web de la comissió:

—La Foguera és el centre de la Festa i la raó de ser d'aquesta. Des de l'aprovació de l'esbós que presenta l'artista triat per la corresponent comissió fins al moment de la *plantà*, són molts els mesos de treball i les persones que intervenen en la seua construcció.



031



032

029. Descarregant Foguera Sagrada Família. Fran Martínez

030. Peces Foguera La Ceràmica 2018. Rafa Pérez

031. Plantà Foguera Passeig de Gómiz 2013. Àngel Romero

032. Encaixant les peces Foguera Sèneca-Autobusos 2016.

Fran Martínez

033. Plantà Foguera Mercat Central 2012. Arxiu Fran Martínez

034

...m'agrada molt la festa, però també el moviment associatiu, en el món de la cultura, i Sèneca té de tot açò i molt.

L'autobús segueix la seua marxa, a punt d'eixir ja de l'autopista per a encarar la destinació via carreteres. El periodista va fent balanç de les seues notes i apunts. La veritat és que li haguera agradat entrevistar a totes i cada una de les persones que componen la família Sèneca, tan sols, ja posats, als que hui viatgen amb ell en l'autobús, per així copsar tots i cadascun dels aspectes en què s'estén la labor d'una comissió. Ja se sap que cada persona és un món, i Sèneca Autobusos, com a col·lectiu, un univers. Però les limitacions d'espai manen, és el que hi ha, així que el periodista tracta d'esgotar al màxim les aportacions amb les quals ja compta.

Al seu voltant, encara que amb tots amarrats al vehicle gràcies als preceptius cinturons de seguretat, la gent ha anat curant-se de l'ensopiment matiner i més d'un s'afanya a barallar-se, com pot, amb l'aire condicionat. Al fons, els més jòvens fan cor junts i hi impliquen tot el passatge. Toca jugar.

...Jo no he sigut. Per què? Perquè no estava. I qui ha sigut? Ha sigut... El periodista! Vaja!

La cosa acaba de seguida, i el plumífer li passa el testimoni al seu col·lega Fernando. A continuació, aprofitant les circumstàncies, toca pregunta, és clar:

—I tu com vas acabar ací?

—Doncs mira, vaig començar a col·laborar en el llibret, però la veritat és que mai tenia temps o oportunitat per a implicar-m'hi més, encara que la veritat és que ja considerava Sèneca com la meua foguera. Un any, quan ja estava pensant-m'ho i veient si podia, arriba Amand i em diu que bé, que han decidit que, si jo volia, clar, a partir d'ara ja era foguerer de Sèneca, amb tots els avantatges però també, com em va recalcar bromejant, o no, David Gerona —somriu en recordar—, amb les seues obligacions; bé, foguerer i barraquer, perquè ací també automàticament penses a ser barraquer d'I no Volíem. I ací estic.

034. Encaixant les peces Foguera Florida Portazgo 2015.

Ángel Romero

035. Foguera Foguerer Carolinas 2018. Rafa Pérez

036. Detall Foguera Sèneca-Autobusos 2018. David Hernández



035



036

...hi ha gent a qui només veus en festes i n'hi ha amb qui et trobes al llarg de tot l'any, però en general hi ha molta unió, i després de tot, tots aportem...

—Com és l'ambient?

—Molt bo, dels de tots a una. Això sí, hi ha gent a qui només veus en festes i n'hi ha amb qui et trobes al llarg de tot l'any, però en general hi ha molta unió, i després de tot, tots aportem, els uns i els altres, a la marxa de la foguera. La veritat és que m'agrada molt la festa, però també el moviment associatiu, en el món de la cultura, i Sèneca té de tot açò i molt. Unes vegades pots estar més, altres menys, segons et deixa la vida, però quan pots participar-hi més, ací estàs com en una gran família.

—Pareix el paradís.

—No ho és —somriu—, no n'hi ha sobre la Terra, crec. Com atot arreu, potser hi haurà llums i també ombres, però ací em trobe amb bastant llum. Sents que hi ha molta solidaritat entre tots, i et trobes abrigat. Després, quan arriben les festes, t'hi sumes com el que més. Quan vam guanyar el primer d'aquest reguitzell de primers premis per a la Foguera, el 2015, amb "Elogi de la bogeria", també d'Algarra i Gallego, t'acostaves i et deies que no, que tu no t'emoconaràs tant com, com... que punyetes!, quan te n'adonaves, estaves plorant com una magdalena, i botant, i rient al mateix temps, com tots al teu voltant, tot el món abraçant-se. Per al pitjor, i per descomptat, per al bo i fins al millor, tots som Sèneca.

...les velles fórmules estan acabades, la loteria, les cartilles, per la qual cosa cal recórrer a noves formes, com la publicitat, els patrocinis...

QUAN RONDE L'ARRIBADA

L'autobús enfila ja cap a Alfara, vorejant els evidents senyals d'una recent pluja de les generoses. Alguns dels aparcaments dels centres comercials s'han convertit en piscines on refresquen les seues rodes els automòbils, temperant la calor que segurament ja comença a caure per allà fora.

—Açò ja s'ha fet tradició, no? Sempre que venim, ha plogut a la nit —diu una veu entre els passatgers.

—Bé, açò són festes, més de dos anys seguits ja és tradició —ironitza algú.

El periodista repassa les seues notes. Bon envit: realment ha aguatat tan sols a l'ànima dels foguerers? Bé, reconeix que ha après molt, també s'ha divertit bastant. Rellig el que escriu i descobreix que el que més se cita és la idea de fer coses en societat. Val, com funciona açò de treballar en societat? La resposta, sobre tal tema, ve ara d'Amand:

—Quant a la comissió, es tracta del treball de tot un any. Els pressupostos es basen en el fet que durant tot un any es desenvolupen diverses iniciatives, perquè, a més, les velles fórmules estan acabades, la loteria, les cartilles, per la qual cosa cal recórrer a noves formes, com la publicitat, els patrocinis, la major participació dels jòvens als racons, tindre molts socis, calibrar l'import de les quotes... La conjunció d'aquestes fórmules és el que finalment permet que hi haja festa al carrer.

037



Els xiquets de la foguera hi aporten el seu treball per a modelar, retallar, pintar...



038



039

037. Detall Foguera Foguerer Carolinas 2017. Rafa Pérez

038. Peces Foguera La Ceràmica 2018. Rafa Pérez

039. Plantà Foguera Altozano 2012. Arxiu Fran Martínez

I com es porta això dia a dia, Amand?

—Pel que fa al dia a dia del foguerer, cal tindre en compte que hi ha moltes classes de foguerers, tots ells, per descomptat, importants per a la marxa de la foguera. Està qui només paga la seua quota i gaudeix de la festa i d'altres que viuen més intensament les activitats exercides per la foguera durant l'any, treballant de manera altruista perquè aquestes es facen, participant en la seua organització involucrant-se en les distintes facetes d'aquest conjunt d'actes, de tot el que volem oferir a la ciutat d'Alacant.

Paula, la qual, com ja va consignar el periodista en les seues notes, s'ocupa de coordinar l'apartat cultural de la foguera, s'estén abundantment en aquest tema:

—Sèneca Autobusos s'ha guanyat el títol de foguera que defén les tradicions de la nostra terra. A més, la música sempre està present en totes les nostres activitats. Per a nosaltres, és un orgull comptar amb 12 pasdobles dedicats a la foguera o als seus foguerers. Composicions que gaudim en l'Entrada de Bandes i en els concerts que fem al llarg de l'exercici.

I continua:

—Una altra de les nostres apostes és la pólvora. Cada dia són més els districtes en què les *despertaes* han passat a millor vida perquè la gent prefereix aprofitar les nits al racó i dormir al matí. En Sèneca Autobusos, mantenim les tres *despertaes* tradicionals a les huit del matí. La sensació del so de les traques i el so dels pasdobles als carrers buits només el poden entendre alguns foguerers que viuen intensament la festa.

Però, això sí:

—La Foguera és l'eix central de la festa. Nosaltres la complim amb dos grans monuments, encara que són els artistes els encarregats de dur a terme el seu treball. Nosaltres ens limitem a ajudar durant la *plantà* i plantar un ninot de carrer infantil. Els ninots de carrer apareixen en la festa el 1928, el mateix any de la creació de les Fogueres. Els xiquets de la foguera hi aporten el seu treball per a modelar, retallar, pintar, apegar i plantar un ninot senzill, però fet amb molta il·lusió.

I hi ha més tradicions, Paula?

—També cuidem la indumentària tradicional. Moltes vegades les persones ens pregunten per què les peces que portem no són còmodes. Si buscàrem la comoditat, podríem optar per una vestimenta més fresca. Però si volem ser tradicionals, hem de vestir com es vestia en el segle XVIII, com marquen les indumentàries tradicionals. Ser fidels a la indumentària ens fa recuperar la nostra història.

Totes les manifestacions culturals de les Fogueres sempre van ser en valencià...

En el web de la foguera, s'afeg el següent:

—Els trages d'Alacant, aquells que es llueixen en la Festa de Fogueres, daten del segle XVIII, època en què es va consolidar la nostra identitat. Són tresors vius, com apareguts de vells baguls, que representen tota una tradició i una cultura. No obstant això, en la festa també et trobaràs amb uns “uniformes” negres, anomenats “trages de foguerers”, que són oficials però no tradicionals ni autèntics. Són el resultat de l'intent de jerarquitzar, uniformar i desposseir la nostra Festa de les seues arrels durant els últims anys de la dècada dels 60, època de dictadura i centralisme. No obstant això, i gràcies al gran sentit comú de la majoria dels alacantins, aquests trages estan tendint a desaparèixer i a ser substituïts pels tradicionals del segle XVIII.

I tot això sense oblidar la defensa de la llengua autòctona, com continua contant Paula:

—Les Fogueres van nàixer en valencià i aquest és prou motiu per a defensar-la. Totes les manifestacions culturals de les Fogueres sempre van ser en valencià i nosaltres volem que això continue. Aquest està present en els nostres actes, en les explicacions de la foguera i en el nostre llibret. En definitiva, Sèneca Autobusos és una foguera que viu en el present i mira al futur sense oblidar el passat.



041



043

Quant a això, la recuperació lingüística, la mateixa ciberpàgina de Sèneca apunta a més el següent:

—Alacant és una zona valenciano-parlant. Encara que en la majoria dels sectors de la capital la llengua s'ha perdut (a causa principalment de la immigració), en les Fogueres, festa que va nàixer en valencià, es procura utilitzar-lo majoritàriament.

I afeg:

—Així, molts actes, publicacions, etc., es fan en la nostra llengua. I les denominacions de la Festa també estan en la nostra llengua.

Amb la qual cosa:

—Si tu, amic lector, véns a Alacant del 20 al 24 de juny, no t'estranyes si veus els rètols explicatius de les Fogueres en valencià. Encara que no pogueres entendre'ls, pensa que estem rendint un sincer homenatge a una de les nostres arrels. I sabem que aquesta és una una de les coses per la qual més ens admiraràs.

...estem rendint un sincer homenatge a una de les nostres arrels.

040. Foguera Oficial 2018. *Rafa Pérez*

041. Plantà Foguera Carolinas Altas 2009. *Alejandro Reyero*

042. Encaixant la rematada Foguera Sèneca-Autobusos 2018. *Ángel Romero*

043. Plantà Foguera Oficial 2018. *Rafa Pérez*

044

Les nits alacantines en les Festes de Fogueres són un anar i vindre constant de gent, un sarau sense final.

COMIAT AMB ACTIVITATS

A puntet estan ja d'arribar tots al lloc, mentre l'auto-bús deambula pels carrers d'Alfàfar. Caldrà, per tant, esgotar la recollida de dades i impressions. Potser una última ullada a la pàgina electrònica de la foguera, on es consigna el següent:

—Les nits alacantines en les Festes de Fogueres són un anar i vindre constant de gent, un sarau sense final. Les revetles populars en gran quantitat de punts de la ciutat aglutinen milers de persones ansioses de diversió. I n'hi ha per a tots els gustos.

I no ho deixa ací:

—Per als que sentim la Festa, els dies de Fogueres representen el retrobament amb els amics, l'homenatge a les nostres tradicions, el somni, compartir, però sobretot, l'amor al foc i el sentiment que arriba molt dins del cor cada juny.

Però açò, a ulls de persona aliena als festejos, per exemple del tòpic estranger abillat amb camiseta *kitsch*, bermudes en fòsfor i calcetins amb sandàlies, resulta el més evident. Almenys això de l'enrenou nocturn, en alguns llocs adornat amb olor de fregitella, més els petards al carrer i les nits que amenacen de saludar el sol. Cal escarbar un poc més en l'ànima més íntima de les comissions. Almenys, en la de Sèneca.

044. Plantà Foguera Carolinas Altas

2011. Alejandro Reyero

045. Escatant la rematada Foguera

Sèneca-Autobusos 2014. Israel Galvañ

046-057. Collocant la rematada Foguera

Carolinas Altas 2013. Ángel Romero



045

046



...en Fogueres un acte que porta fent-se més de cinc anys és ja un clàssic.

Així, com ja té clar el periodista, en les Fogueres de Sant Joan hi ha activitats de tots els colors, per descomptat. Però per a saber-ne un poc més, el periodista ha acudit a una altra veu; i quant a això, inseparables les de David Gerona i Rosana Valcárcel Jiménez, tècnica en Atenció Sociosanitària (TASS) i col·laboradora en l'ONG ADEFHIC (Associació de Malalts i Familiars d'Hipertensió Intracranial Idiopàtica), Ross en les xarxes socials. Rosana pertany a aquest nucli actiu de la foguera, de gent que li posa voluntat, esforç i temps a desenvolupar mil i dues activitats, encara que ella, amb sincera modèstia, s'autodefinisca com "foguera de base". Però quan el periodista li demana que en parle, descobreix que Rosana sap molt bé de què va l'assumpte:

—Bo, d'activitats, n'hi ha un muntó. A l'estiu, després de fogueres, descansem per a agafar oxigen, però durant l'any tens primer el concurs artístic, on a més cal col·laborar en el disseny, el vestuari. Nosaltres, en la foguera, tenim el nostre propi taller de costura per a crear la nostra pròpia indumentària regional, per exemple. Ho faràs millor o pitjor, però és la teua pròpia indumentària i és molt interessant.

No acaba ací la cosa:

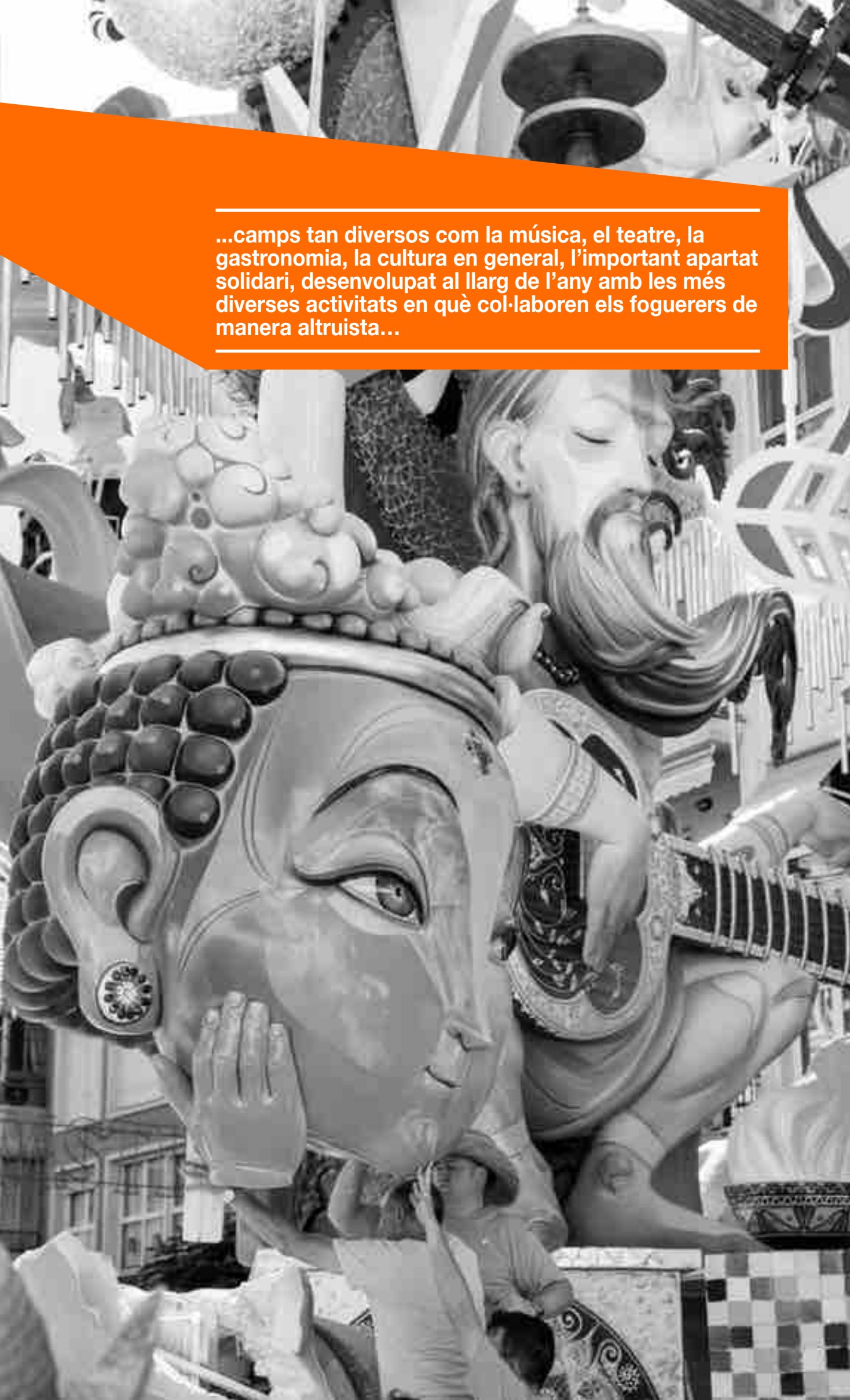
—Després, tenim els actes del Nadal, on està el que és un dels meus actes preferits: el sopar de Nadal, on ens desvelen els esbossos de les Fogueres, la major i la infantil, i comença el verdader compte arrere per a les fogueres. També estan els concursos de nades, el de betlems, en el qual sempre ens quedem, en els premis, en el quasi, i en el qual també es participa com a barraca... Però hi ha més actes: la taula solidària, la representació del *Don Juan Tenorio*, que porta ja set anys fent-se, i en Fogueres un acte que porta fent-se més de cinc anys és ja un clàssic. I en passar el Nadal, està la presentació de les belleses, la confecció i presentació dels llibrets... Són actes que involucren bastant gent. I s'haurien de fomentar actes per a involucrar associacions.

S'entén, reflexiona el periodista davant del que conta Rosana, que la foguera haja creat tants llaços interns, una xarxa interior empàtica i solidària que comprén molts àmbits, sempre entrellaçant-se al voltant de la Foguera, o més aïna de les Fogueres, l'adulta i la infantil.

047



...camps tan diversos com la música, el teatre, la gastronomia, la cultura en general, l'important apartat solidari, desenvolupat al llarg de l'any amb les més diverses activitats en què col·laboren els foguerers de manera altruista...



048

049



050



048. Plantà Foguera Sèneca-Autobusos 2016. *Israel Galvañ*

049-050. Peces Foguera Sèneca-Autobusos 2018. *David Hernández*

I ara el plomí es lamenta de no tindre espai per a més persones i així comprendre camps tan diversos com la música (la implicació de Sèneca amb la banda de la Societat Musical l'Harmonia d'Alacant, així com altres, com la Unió Musical d'Agost), el teatre (els sainets, seguint la llavor artística plantada per Arturo Tresàncoras; la ja consignada representació anual del *Don Juan Tenorio*, amb àmplia participació de noms tant de la Festa com dels cercles socials, culturals i polítics de la ciutat; quan la comissió decideix intervenir en els diferents certàmens artístics de les Fogueres de Sant Joan), la gastronomia (per descomptat, que no falte!, pensa amb un somriure el periodista), la cultura en general (amb coedicions de llibres sobre la ciutat, discos de música festera, exposicions per a recuperar la intrahistòria foguerera), l'important apartat solidari, desenvolupat al llarg de l'any amb les més diverses activitats en què col·laboren els foguerers de manera altruista... a part, naturalment, dels mateixos actes efectuats en Fogueres, com les desfilades, a què lògicament concorre la foguera.

Una important prova que el que el reporter ha decidit batejar com a "esperit Sèneca" ha aconseguit calar entre els festers de la foguera l'ha aportat David Gerona:

—Hi ha molt poques fogueres que tinguen tantes belleses que seguisquen en la comissió. Hi ha bastant implicació en Sèneca. Es nota també per com respon la foguera als actes culturals. Quan estava en la Gestora vaig viure els casos d'actes culturals d'altres comissions que van haver de suspendre's (i no dic noms) perquè no va vindre ni la comissió. Ací, en Sèneca, va

molta gent, i ací tens actes com el *Don Juan Tenorio*, en què omplim l'Abba Centrum [hui Eurostar Centrum].

Per la seua banda, com ja havia anotat el periodista, Gerona s'ha imbricat en les activitats de la foguera fins al punt d'acceptar el càrrec de delegat de la barraca I no Volíem, popularment «la barraca de busos», que atrau un bon nombre de joventut fins aquest districte, disposada a ballar-se els sons del Dj que toque, i això que les taules no són precisament barates (s'ajunten uns quants amics, li contem, lloguen cadascun dels grups una de les abundants taules del lloc, i cada any les places s'esgoten molt abans):

—Nosaltres som una de les barraques més antigues d'Alacant, que això poca gent ho sap. Es va fundar el 1950. Que en totes les fotos de la foguera ací està al fons la barraca, on hui està el racó. Pensa que ara la festa és nocturna, però llavors no hi havia vida a la nit, i la barraca o el racó eren els llocs del vermut del matí. A més, en aquest cas els mateixos de la foguera van ser els que van fundar la barraca.

La barraca, per descomptat, constitueix hui un dels elements importants en l'esdevindre social, i econòmic, de la foguera:

—Hui la barraca és una font de finançament de la foguera, sí, però també és que així la gent jove té un lloc on anar, perquè en aquesta barraca en la barra no es ven alcohol; és més, des de fa tres anys no se'n ven a ningú encara que tinga 18 anys, i no es poden entrar botelles de vidre, ni vidres...

051



M'interessa la vida de la gent, dels alacantins.

I quant al llibret, des d'on ha anat narrant en mode crònica la intrahistòria de les Fogueres des de la seua creació fins a, per ara, una data tan peculiar com el 1939, el fi de la Guerra Civil i el retorn de la Festa a la ciutat després d'un ominós parèntesi? El passat any, fins i tot va gaudir d'una presentació, amb motiu de dedicar-lo a les Fogueres desenvolupades l'any 1936, ple començament de la Guerra Civil alacantina (fins al 39 no va retornar la Festa a la ciutat), que va tindre com a doble emplaçament el Centre d'Interpretació de la Guerra Civil, en construcció, que aguaita a la plaça de Sèneca, on antany va estar l'estació d'autobusos que li incorpora el cognom a la foguera, i el refugi antiaeri que habita les entranyes de la mateixa plaça.

—El llibret de la barraca va sorgir el 2013 quasi com una broma —assegura David Gerona—, i mira, ací estem, encarant l'any 1939. Quan faig el llibret no pense a fer un tractat; per a això, ja estan els historiadors. M'interessa la vida de la gent, dels alacantins.

052



054



055



Cada foguera s'implica en diferents tipus d'activitats.

Avisen que ja estan a punt d'arribar al lloc, així que el periodista es disposa a arregar les seues armes de gasetiller, com a màxim es proveirà amb llibreta i bolígraf, que no és qüestió ara d'arregar fotos o vídeos que puguen lliscar per l'oceà de les xarxes socials. Abans, mentre el conductor troba un lloc on ubicar automòbil tan llarg que no pareix pensat excepte per a grans urbs i espaioses autovies, li farà una última ullada, ni que siga de cua d'ull, a les notes arreglades.

Així, pel que fa al tema de la participació dels festers en la foguera, Paula i David (Hernández), alhora, li havien remarcat:

—Cada foguera s'implica en diferents tipus d'activitats. En el nostre cas, l'àmplia majoria són dedicades a l'àmbit cultural. Sèneca Autobusos és un referent, ja no sols a nivell de Fogueres, sinó a nivell local. Potenciem les tradicions, la música, la llengua, les nostres publicacions... La festa té dos vessants: la part lúdica per a gaudir amb els amics i la de mantindre les tradicions dels nostres avantpassats. Nosaltres procurem fer-ne la mescla perquè la festa sense tradició no seria festa.

051. Ninot Foguera Sèneca-Autobusos 2018. *David Hernández*

052. Plantà Foguera Foguerer Carolinas 2016. *Fran Martínez*

053-054. Mirades Foguera Sèneca-Autobusos 2017. *David Hernández*

055. Peces Foguera Sant Blai de Dalt 2013. *Arxiu Fran Martínez*

056. Retirant els plàstics a les peces Foguera Sèneca-Autobusos 2014. *Ángel Romero*

053



056



057

També està això de participar activament en el muntatge de les dues Fogueres, la major i la infantil, en l'emplaçament designat. En aquest aspecte, li contem que l'assumpte arriba fins l'extrem d'implicar la major part dels foguerers en el muntatge de la Foguera. Al periodista, li xiquen que David Hernández col·labora activament en aquesta etapa que, i potser mai millor portada la gastada metàfora, encén la metxa més efectiva de les Festa. El mateix David ho explica així:

—Els artistes són els màxims responsables que tot isca bé durant els dies de la *plantà*. No obstant això, necessiten l'ajuda dels foguerers per a perfilar el seu treball. Des de l'arribada dels camions fan falta mans per a descarregar les peces, instal·lar els sacs d'arena a la base on posteriorment se sustentarà la rematada... A partir d'ací, correspon el treball als artistes. Finalment tornem a col·laborar l'últim dia decorant els baixos de la foguera. Ens apliquem posant l'arena, la palla, les pedres, netejant... tot perquè quan arribe el jurat estiga perfecte. A hores d'ara, els més joves de la Foguera participen en aquestes labors deixant clar que tenim un gran relleu en la Foguera.

També David Gerona, com molts festeres, pot contar d'aquest tots a una:

—Tots hem posat sacs terrers per a plantar la Foguera, i els hem posat sols, tota la comissió, que ens han donat les sis del matí posant terra.

I hi intervén Rosana:

—Hem vist l'alba.

Per descomptat que la *plantà* constitueix, segons ha anat arreplegant l'invitat cronista en els seus apunts, un dels moments principals de les Fogueres de Sant Joan, a part de la *cremà* (que, li diuen, que marca el fi de la Festa... de l'exercici anterior, perquè després de l'estiu renaix tot, un any més).



058

057. Plantà Foguera Port d'Alacant 2018. Ginés Lloret
058. Rematada Foguera Sèneca-Autobusos 2014. Israel Galvañ
059. Plantà Foguera Ajuntament 2013. Arxiu Fran Martínez

Per a Aitana, que com a divisa dóna aquesta frase: «el que més m'agrada és compartir», la *plantà* és important no sols per activar tot el cicle fester:

—El que més m'agrada és precisament la nit de la *plantà*, perquè estem tota la família, la biològica i la festera, sopant junts, contemplant la Foguera. És una festa tradicional i familiar.

I l'autobús efectua, per fi, la primera de les seues parades. Tot i que, com li han promès, segur que farà

calor, encara abelleix la jaqueteta, segons ha comprovat tan prompte s'han obert les portes. Es prepara per a eixir. El seu col·lega Fernando, un poc atabalat, se li avança i li solta:

—Bo, veurem el primer dels monuments.

I el periodista entra lleugerament en pànic i segueix el seu company de professió mentre li recorda:

—Que no els agrada que els diguen monuments!



059

...els més joves de la Foguera participen en aquestes labors deixant clar que tenim un gran relleu en la Foguera.



156

271

DESPRÉS DE LES IDEEES

158 **La Foguera**

Un any de projectes per a
cremar • Josep Amand Tomàs

224 **L'any 2019**

Foguera Sèneca-Autobusos

242 **Els amics**

Guia comercial



UN ANY DE PROJECTES PER A CREMAR

Josep Amand Tomàs, Foguera Sèneca-Autobusos

Les foguereres i els foguerers som com les xiquetes i els xiquets: somiem amb projectes que ens il·lusionen, omplim la motxilla de fantasies i, quan els assolim, encenem una traca perquè una flama despietada acabe amb ells i els convertisca en cendres.

Cada any és diferent de l'anterior, encara que parega que sempre fem el mateix. Canvien les perspectives, canvien les formes i canvien els somnis. El que mai canvia és la voluntat de treballar perquè la tradició més arrelada a la nostra ciutat, les Fogueres, unisca les persones com si foren una gran família i posen el nostre districte, Sèneca-Autobusos, en el punt de mira de tota una ciutat i de milers de turistes que situen la nostra plaça en el mapa de la Festa.

...I en la primera pàgina de l'àlbum dels somnis apareixen les primeres imatges de la plaça de Sèneca.



LES FOGUERES ESPECIALS PRESENTEN ELS SEUS PROJECTES

L'11 de maig, la plaça de Sèneca es va vestir amb les seues millors gales. Des de tots els punts de la ciutat arribava la gent de la Festa per a ser testimonis d'un acte carregat d'il·lusió: es desvelava el secret millor guardat en cada una de les 8 comissions que aspiraven a convertir-se en 'la millor foguera d'Alacant'.

Huit projectes impresos a tot color i huit maquetes competien per convèncer el públic assistent i despertar els millors comentaris. Els mitjans de comunicació invitats prenen la millor fotografia i el Facebook esperava ansiós les imatges dels i les protagonistes de la nit.

Va arribar el moment d'Amor Dolor i allí mateix, a la nostra plaça, un pressentiment, que ja havia viscut en tres ocasions anteriors, em va anunciar que al juny tornàriem a ser felços.

I aquell pressentiment es va fer realitat.



006

007



008



009

L'orgull de mostrar al món l'origen d'una gran obra.

Fuensanta Medina

001-002. Presentació de l'esbós de la foguera a la plaça de Sèneca.

003-007. Exposició de la maqueta de la foguera a l'edifici de Sèneca.

008-010. Presentació de l'esbós de la foguera infantil.

Fotografies Israel Galvañ



010

Baixar la batuta i que sone “De Quiroga a Sèneca” amb més de 150 músics, és una experiència que recordaré sempre...

Andrés Colomina

180 MÚSICS
A LA PLAÇA
DE SENECA

La música per a banda és una altra de les tradicions de la Festa que ens agrada potenciar cada any. En aquesta ocasió, 180 músics de la ‘Societat Musical l’Harmonia d’Alacant’, la ‘Unión Musical de Ibi’ i la ‘Societat Musical d’Altea la Vella’ van unir els seus instruments per a interpretar conjuntament els pasdobles que han marcat la història de les Fogueres. Una aposta que va ser possible gràcies al nostre company Andrés Colomina, que en va coordinar l’organització, i la Regidoria de Cultura, que va incloure l’esdeveniment en el programa ‘Fogueres Culturals’.

Aquell dia em vaig sentir enormement satisfet amb el gran espectacle musical a la plaça de Sèneca i va veure la llum un altre projecte que suposava la nostra aportació al ‘90 Aniversari de les Fogueres’.

011



011. Pepe Balaguer, foguerer de Sèneca i president de l’Harmonia d’Alacant’.
012-013. Andrés Colomina, foguerer de Sèneca, dirigint el concert.
014. Fuensanta i Irene, testimonis del gran esdeveniment musical.
015. L’Harmonia d’Alacant i la foguera reprenien una gran relació ‘Música-Festa’.

Fotografies Israel Galvañ



016



018



019



020

017



LA FOGUERA
SENECA
A L'ARXIU
MUNICIPAL

Una altra de les nostres activitats culturals, incloses en el programa ‘Fogueres Culturals’ de la Regidoria de Cultura, va ser l’exposició que vam organitzar a l’Arxiu Municipal. Els seus responsables sempre han atés les nostres peticions i ens han facilitat tot el material necessari perquè els nostres projectes pogueren veure la llum. Una vegada més, la seua il·lusió i la nostra van aconseguir un gran resultat i des d’aquestes pàgines vull expressar-los la meua gratitud per la seua il·lusió i la seua implicació.

En aquesta ocasió els Primers Premis dels 90 anys de la Festa van prendre les parets, les vitrines i les vitrines de l’Arxiu per a rememorar 90 anys d’història i l’èxit d’artistes i comissions que van treballar per a aconseguir-los.

016-018. Inauguració de l’exposició a l’interior de l’Arxiu Municipal.
019. Visita de les fotografies exposades als finestrals.
020. La regidora de Cultura, la responsable de l’Arxiu i representants de la foguera.

Fotografies Israel Galvañ



021



024

UN LLIBRET PER A LA HISTÒRIA

El llibret és l'únic element que perdura en una Festa efímera i la nostra foguera treballa cada any per convertir-lo en un element imprescindible de consulta. 'Artistes de premi' es va convertir, el mateix dia de la seua presentació, en un homenatge als veritables artífexs de la Festa que, a més, van aconseguir escriure el seu nom en el més alt. Va ser un orgull poder reunir els que millor saben teixir els somnis dels foguerers, bons amics que he anat coneixent al llarg de la meua vida fester.

I tot gràcies al nostre company David Hernández, un creatiu que es reinventa cada any per omplir les nostres llibreries de totes les facetes de la Festa. El seu treball va aconseguir el màxim guardó: 'Primer Premi de Llibrets de Fogueres' i 'Primer Premi a l'Ús del Valencià en el Llibret'.

Veure cada any a la gent il·lusionada amb el llibret compensa tot el treball que suposa.

David Hernández



022



025



023



026



027



028



029



031



032



033



034

021-031. Entrega del llibret als artistes i als autors i autores dels articles.
032. Fotografia de les col·laboradores i col·laboradors del llibret 2018.
033. Acte de presentació del llibret amb l'assistència de la Bellea del Foc.
034. David Hernández, autor del llibret, al costat de les bellees.
Fotografies Israel Galvañ

ELS COMPONENTS DE LA COMISSIÓ INFANTIL AUTORS DEL SEU LLIBRET

Va ser el seu moment i la seua manera d'homenatjar els artistes: un llibret en què les xiquetes i els xiquets de la comissió van donar ales a la seua imaginació i van plasmar en un paper la seua foguera preferida. Lourdes i Lirios van aconseguir que el resultat, nascut de setmanes de treball al racó, obtinguera el 'Tercer Premi de Llibrets Infants'.

Marcos i Irene van ser els encarregats de la presentació i d'entregar a cada participant el certificat que els acreditava com a artistes d'un somni, mentre els adults escoltàvem les seues explicacions i els pares immortalitzaven el moment.



035



036



037



038



039

En la Presentació del Llibret Infantil és on es veu a l'artista que porta dins cada xiquet i la tolerància que tenen amb els adults.

Lirios Llorens

035. Acte de presentació del llibret infantil.
036-038. La bellea, el president i les delegades de la foguera.
039. Les xiquetes i els xiquets amb el diploma que els acredita com a artistes del seu llibret.
Fotografies Israel Galvañ

LA BARRACA I NO VOLIEM I L'ANY 1936

David Gerona, a més de president de la barraca, s'ha convertit en un gran investigador. Amb les seues recerques en diferents arxius ens ofereix cada any la història de la ciutat i de la Festa. 'L'any 1936', l'últim de la República i el primer d'una història negra marcada per la Guerra Civil, es va presentar a la Casa de Màquines del nostre districte, un espai projectat per a la recuperació de la memòria històrica, que es va completar amb una visita al refugi antiaeri de la plaça de Sèneca.

La baixada al refugi em va tornar a emocionar recordant relats antics de la meua família que parlaven de la por, de la fam i de la impotència davant d'una guerra cruel. El passat només és passat, però ens ha de servir perquè els errors no es repetisquen mai.



041



042



040



043

Quan una passió il·lusiona no la deixes escapar. Tot l'esforç val la pena quan el teu treball et fa feliç i interessa als altres.

David Gerona

040. Les xiquetes i els xiquets a l'antic cotxe de bombers de la Casa de Màquines.
041- 042. Presentació del llibret de la barraca I no Volíem.
043. Entrada al refugi antiaeri de la plaça de Sèneca.
Fotografies Israel Galvañ



Baixar la Rambla en la desfilada del Pregó és emocionant. Ara sabem que ja comencen les Fogueres.

Irene Botella

UN PREGÓ DE FOGUERES DIFERENT

Recorde que quan era xicotet el dia del Pregó em sentia més feliç que altres dies perquè arribava l'anunci de la Festa i, encara que llavors no era participant directe, sempre he sigut un enamorat de les Fogueres. Potser ho vaig heretar del meu iaio, a qui no vaig conèixer, però que en els pitjors dies de la postguerra deia 'que si hi havia una pesseta, calia col·laborar amb la foguera'.

Sempre he viscut la Desfilada del Pregó com un espectador més i he delegat en algun familiar de les bellees aquesta possibilitat que em dóna ser el president de la foguera. Aquest era l'any de Fuensanta i Irene, acompanyades per Lorenzo i per Marcos.

Però, coses del destí, i davant de la invitació de l'actual Federació de Fogueres a totes i tots els que hem format part de la Comissió Gestora en algun moment de la història, em vaig vestir amb el trage de la Festa i vaig desfil·lar amb els meus companys de 1983 i 1984. Va ser un bonic record dels anys en què vam treballar amb il·lusió per fer realitat les il·lusions de molta gent.

- 044. Fuensanta i Irene en la Desfilada del Pregó.
- 045. Components de la Comissió Gestora dels anys 1983 i 1984.
- 046. Les bellees, el president infantil i Lorenzo Medina.
- 047. La comissió de Sèneca animant les bellees.

Fotografies Israel Galvañ



045



046



047

044



048



049



050



051



052



053



054



055

- 048-051. Representants de la foguera amb els seus familiars.
- 052-054. Els representants de la foguera a la plaça de l'Ajuntament.
- 055. Fuensanta i la seua família en finalitzar la desfilada.

Fotografies Israel Galvañ

I ENS TROBEM AMB LES FOGUERES

En l'autobús que ens portava als tallers es respirava alegria i emoció. Per fi, la freda imatge d'un esbós o una maqueta donava pas a veure i tocar els ninots que els artistes plantarien a la plaça de Sèneca uns dies després.

Quan vam entrar al local d'Óscar Villada les cares es van il·luminar i els somriures es van apoderar del xicotet taller. Els pardals d'"Aviari" pareixia que volaven de veritat i el pressentiment de poder guanyar el premi, per tercera vegada consecutiva, va prendre força. Els més menuts estaven embadalits, però jo, més que ells.



056



058



057



060



059



061

Aquest moment està ple de curiositat. Veiem com l'esbós agafa forma i color en els tallers dels nostres artistes.

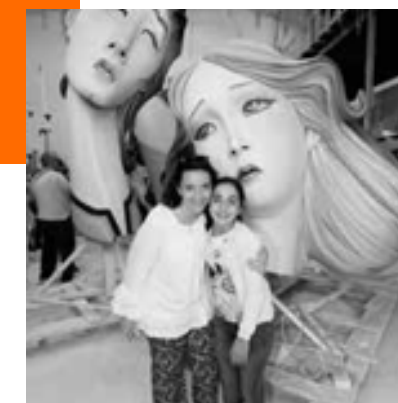
Rosana Valcárcel



062



063



064



065

El segon taller va ser el de Manolo Algarra. Allí ens esperaven Romeu i Julieta. L'expressió de les seues cares no deixava indiferent ningú i, davant d'elles, vam recuperar la il·lusió un any més i vam tornar a somiar de celebrar el primer premi el dia 21 de juny.

Al taller de José Gallego vam ratificar les nostres millors sensacions entre reis i reines, entre germans siamesos lluitant pels seus ideals, entre denúncies contra l'homofòbia i el maltractament. Va ser el millor dels finals que podia tindre la nostra visita: l'èxit estava assegurat un any més.

056-058. Taller d'Óscar Villada.

059-064. Taller de Manolo Algarra.

065. Taller de José Gallego.

Fotografies Israel Galvañ

VA SONAR EL MEU TELÈFON: 'NINOT INDULTAT 2018'

Els recomptes de paperetes sempre són llargs i l'àn-
sia per conèixer-ne el resultat fa que l'espera s'eter-
nitze. La sala d'exposicions de la Llotja era un focus
de mitjans de comunicació i de components de les
comissions que aspiraven a aconseguir el millor dels
resultats. A poc a poc, les foguereres i els foguerers
de Sèneca entraven i preguntaven.

Dues setmanes abans ja ens havíem reunit per es-
perar l'arribada del 'Pardal roquer' aportat per Òs-
car Villada per a la foguera infantil i 'El mariner', de
Gallego i Algarra, un ninot tan realista que pareixia
impossible que un tros de suro desprendria tant
sentiment. Havia visitat l'exposició en diverses oca-
sions i en totes m'havia emocionat amb l'emoció
d'un ninot... coses de foguerers.

I va sonar el meu telèfon. Ja coneixia el procediment,
que m'havia agafat per sorpresa dos anys abans, i
el president de la Federació de les Fogueres em va
anunciar que 'El mariner blau' s'havia convertit, de
manera aclaparadora, en el 'Ninot Indultat 2018'.

066



067



069



071



066-067. Entrega del ninot de la foguera.
068. Entrega del ninot de la foguera infantil.
069. Visita conjunta a l'Exposició del Ninot.
070. La telefonada que ens anunciava el 'Ninot indultat'.
071. La comissió amb el 'Ninot indultat'.
072. 'Els hòmens també ploreu', José Gallego i Manuel Algarra.
Fotografies Israel Galvañ



070

072



És una gran satisfacció que un
trosset de la teua foguera es
salve de les flames per decisió
dels ciutadans d'Alacant.

Miguel Ángel Compañy

UNA DESFILADA DEL NINOT ESPECTACULAR

Les hores de treball al racó confeccionant els vestits, els pentinats i els maquillatges, l'ajust dels cors i els nervis de l'últim moment van valdre la pena davant del resultat final. Fran Martínez havia preparat un disseny a què no estàvem acostumats en Sèneca i que recordarem durant molt de temps.

Les disfresses van prendre els carrers i l'alegria de la desfilada va contagiar els milers d'espectadors i espectadores que omplien de gom a gom el recorregut oficial. A la plaça de l'Ajuntament totes i tots els participants van poder fer-se una fotografia final amb la missió complida d'una manera espectacular.

073



074



076

**La desfilada del ninot
és la primera posada
en escena de la
foguera en el carrer.**

Fran Martínez

073. Preparats per a la desfilada a la plaça de Sèneca.

074-081. Desfilada del Ninot.

082-083. Final de la desfilada a la plaça de l'Ajuntament
Fotografies Israel Galvañ

075



077



078



079



080



081



082



083



DUES BANDES DE MÚSICA I 250 MÚSICS EN L'ENTRADA DE BANDES

Si la Festa celebrava el seu '90 Aniversari', també ho feia l'Entrada de Bandes, i la nostra foguera ho va voler celebrar aportant-hi 250 músics de la 'Societat Musical l'Harmonia d'Alacant', que va interpretar el nostre himne 'De Quiroga a Sèneca-Autobusos' i la 'Unió Musical d'Agost', que va interpretar la marxa de Fogueres que el compositor Miguel Àngel Mas Mataix va regalar a la Festa a través de la nostra foguera. La composició '90 anys de Fogueres' va sonar esplèndida durant el recorregut.

No puc descriure l'emoció que se sent en desfilar amb tant música, bona música i la companyia de les meues companyes i companys de la foguera.



L'Entrada de Bandes és música i sentiment en estat pur, fent-nos somiar a tots junts a través d'un objectiu comú com és la Festa.

José Luis Huélamo



La comissió acompanyant a grans bandes de la província fa que tots els cors s'unisquen al ritme dels nostres pasdobles.

Beatriz Martínez

084-091. La comissió de la foguera preparada per a la desfilada.
092-096. Les bellees i les dames d'honor en l'Entrada de Bandes.
Fotografies Israel Galvañ i Antonio Botella

ELS CAMIONS VAN PRENDRE LA PLAÇA I VA COMENÇAR LA PLANTÀ

Va arribar el matí del 18 de juny i puntualment els camions van arribar a la plaça de Sèneca, també les foguereres i els foguerers disposats a col·laborar a descarregar les peces i repartir-les com si formaren part d'un trencaclosques multi-color. Manolo Algarra donava les instruccions i la resta les executava perquè tot isquera a la perfecció. La grua anava apilant les peces perquè la rematada estiguera preparada a la nit.

El dia 19 van arribar els camions de José Gallego i els ninots de les bases es van anar disseminant per la plaça. El colorit era tal i els temes tan actuals que estava segur que qui vinguera a veure la foguera s'emportaria un gran somriure des de la plaça de Sèneca.



098



100



099

M'agafe el dia com el primer de vacances de l'any per a veure com comença la festa.

Miguel Ángel Pérez



104



101



102



103

Es converteix en el muntatge d'un gran puzzle on peces i ninots van encaixant fins formar la nostra foguera.

Rosana Valcárcel

097-104. Components de la comissió preparats per a la plantà. Fotografies Israel Galvañ

L'expectació, la calor i el cansament no pesen, quan el que descobreixes és com cada peça de la foguera va trobant el seu lloc en la nostra plaça.

Carmina Arribas

105



108



106



107



109

105. Jovens de la comissió col·locant l'arena de la base.
106. Les xiquetes de la comissió infantil col·laborant amb la plantà.
107. La bellea damunt la grua.
108. La bellea i l'artista, al costat dels ninots de la foguera.
109. Pepe i Amparo esperant resultats.
110. Romeu i Julieta rematen la foguera.
Fotografies Israel Galvañ



LA FOGUERA INFANTIL OMPLI LA PLAÇA D'OCELLS

‘Aviari’ anava prenent forma de les mans d’Óscar Villada i el seu equip mentre les xiquetes i els xiquets de la comissió gaudien amb la col·locació de cada pardal i de cada ninot. El seu colorit enlluernava totes les persones que s’anaven acostant a les tanques i els comentaris avançaven un bon resultat.

L’instant en què acabes de plantar, es converteix en un moment màgic.

Óscar Villada

Óscar Villada és una persona senzilla amb unes idees genials. La seua foguera no és només artística, és una foguera didàctica que tracta de conscienciar sobre temes d’actualitat i ‘Aviari’ n’era un gran exemple.

111-113. Plantà de la foguera infantil.
114. La bellea, el president, l’artista i el seu equip, amb la foguera plantada.
Fotografies Israel Galvañ



SOPAR DE LES FOGUERERES I ELS FOGUERERS

La nit del 19 de juny és un dels moments en què em sent més feliç en veure la família Sèneca al complet per a celebrar que la Festa toca a la porta. Les fogueres plantades, els artistes compartint el moment, els músics de la nostra banda d’Agost interpretant les nostres músiques i el bon ambient creen una màgia especial a la plaça de Sèneca.

115-116. Les representants de la foguera visiten les fogueres ja plantades.
117. La comissió al complet celebra el sopar de foguerers i fogueres.
Fotografies Israel Galvañ



Moment de nervis, silenci...
Mirades expectants, esperant
que es complisquen les
nostres il·lusions.

Amparo Pascual

PRIMER PREMI DE PRIMERA CATEGORIA PER A LA FOGUERA INFANTIL

Va arribar el jurat i els nervis. El president i la bellea, vestits amb els vestits de la Festa, van ser els encarregats d'explicar, una a una, les escenes de la seua foguera infantil mentre la resta de xiquetes i xiquets els recolzaven en la seua explicació. Ho- res més tard aquest jurat havia fet guanyadora 'Aviari', una gran obra del nostre artista Óscar Villada. Per tercer any consecutiu, la foguera infantil havia guanyat el Primer premi. Gràcies Óscar.



Veure les cares d'emoció al jurat em
deia que alguna cosa gran succeiria i
va arribar el primer premi.

Antonio Botella

118. Marcos i Irene expliquen la seua foguera infantil al jurat.
119-120. Les xiquetes i els xiquets celebren el Primer Premi.
121. 'Aviari', de l'artista Óscar Villada.
Fotografies Israel Galvañ i Antonio Botella



No hi ha major premi que
veure la il·lusió i l'alegria
en els ulls dels xiquets.

Amparo Pascual



122



123



124



125

LA FOGUERA ESTÀ ACABADA

El 20 de juny és un dia intens perquè els artistes ultimen detalls i la comissió ha de decorar la foguera. Els carretons, les pales i els sacs d'arena primer, després pedres i vidres. Amb l'arribada de la nit el treball s'acaba i dona pas al primer sopar al racó de festes. Totes i tots amb la samarreta blanca i el nostre anagrama per a dir amb orgull que Sèneca-Autobusos ha complit un any més amb la tradició.

- 122. L'equip de muntatge al costat de la foguera.
- 123-125. Fotografies al costat dels ninots.
- 126. La comissió de Sèneca la nit de la plantà.
- 127-128. L'alcalde de la ciutat i les belleses del foc visiten Sèneca.
- 129. Jòvens al costat de la foguera.

Fotografies Israel Galvañ



126



127



128



129

Tenint les pedres escampades, tot agranat i la cartelleria col·locada, ja podem gaudir del sopar més típic de Fogueres: la coca amb tonyina i les bacoques.

Paula Tomás

130



EL MATÍ DEL JURAT

Dia 21 de juny i llarga espera perquè el jurat ens visitaria en últim lloc. Fuensanta estava preparada per a explicar-los tots els detalls de la foguera i van arribar-hi. Jo escoltava atent les seues explicacions i les recolzava amb algun comentari. Tenia clar que aconseguir el Primer premi per quart any consecutiu era molt difícil però el treball ben fet té la seua recompensa i 'Amor Dolor' era una joia a la plaça de Sèneca.



131

Es podien sentir els nervis a flor de pell.

Fuensanta Medina

132



130-132. El jurat visita la foguera i la bellea els explica totes les escenes.
133. 'Amor Dolor', dels artistes Manuel Algarra i José Gallego.
Fotografies Israel Galvañ



'LA MILLOR FOGUERA D'ALACANT', UNA ALTRA VEGADA

El jurat se n'havia anat i tota la comissió es va reunir per celebrar el primer dinar de Fogueres al nostre racó. Quasi 200 persones nervioses esperant que arribara la vesprada, a més, amb la complicació afegida que ens tocava desfilir en l'Ofrena de Flors i teníem el número dos.

Vam dinar de pressa per anar a vestir-nos amb el trage de la Festa i poder estar a les cinc al costat de la foguera. Hi anaven arribant a poc a poc, amb nervis i amb la seua millor indumentària tradicional. A les cinc en punt, totes i tots formàvem una pinya davant de l'atenta mirada de Romeu i Julieta. Va sonar el meu telèfon i vaig reconèixer la veu de l'alcalde que m'anunciava que la meua foguera s'havia convertit, un any més, en 'la millor foguera d'Alacant'. La resta és fàcil d'imaginar.

134-135. Va arribar el Primer Premi.
136. La bellea dóna les gràcies a Romeu i Julieta.
137-138. La comissió al costat de la foguera guanyadora.
139. Les bellees de Sèneca, orgullosos del Primer Premi.
140. Fuensanta i la seua família.
Fotografies Israel Galvañ



Per un moment el temps es va parar i la felicitat va esclatar.

Fuensanta Medina



134



136



135



137



139



140



CONTENTS, CAP A L'OFRENA DE FLORS

Sense a penes temps per a celebrar tanta alegria calia organitzar-se per a l'Ofrena. Les encarregades anaven formant les files i amb el primer so de la nostra banda ens vam encaminar cap a la plaça dels Estels. Anàvem feliços un altre any més i així ho vam demostrar durant la desfilada i les felicitacions que s'anaven succeint. En Sant Nicolau, la Mare de Déu del Remei ens esperava i, cosa dels foguerers, vam creure que també ens donava l'enhorabona.



L'Ofrena suposa un cúmul d'emocions i sentiments on cerques una cosa nova que pugues agrair a la vida.

José Luis Huélamo



Participar en l'ofrena va més enllà de desfilant amb flors per a la Patrona.

Fran Martínez

141-146. Preparats a la plaça dels Estels.
147-150. Ofrena de Flors.
151. Entrada a Sant Nicolau.
Fotografies Israel Galvañ i Antonio Botella

ENTREGA DELS PREMIS EN UNA RAMBLA QUE RESPIRAVA AMISTAT

El matí del 22 comença amb la primera despertà; la visita de l'hotel Abba, una recepció que es repeteix tots els anys; cercaviles fins a la plaça de l'Ajuntament als sons dels nostres pasdobles; desfilada fins a la tribuna de la Rambla; recollida dels premis i desfilada per la Rambla.

Treball ben fet que es veu recompensat en aquest dia, unint a la gran família de Sèneca, convertint-nos en una foguera referent a nivell cultural i fester.

Rosana Valcárcel

152



153



154

155



157

152-153. Visita a l'hotel Abba.
154-158. A la plaça de l'Ajuntament.
159. La comissió en la tribuna de la Rambla amb tots els premis 2018.
160. La bellea amb el Primer Premi de la Foguera.
161. La bellea i el president amb el Primer Premi de la Foguera Infantil.
162. Desfilada per la Rambla entre el corredor de les huit fogueres de Categoria Especial.
163. Arribada a la plaça de Sèneca.
Fotografies Israel Galvañ

156



158

159



Poder alçar un dels banderins premiats de la meua foguera, és un dels moments més emocionants que jo he viscut en la nostra Festa.

Carmina Arribas

160



161



162



163



Rebre el reconeixement a tot un any d'esforç ens ompli d'orgull, més quan reps el premi a "La Millor Foguera d'Alacant".

Beatriz Martínez

Components de la comissió en van anar arreplegant els 25 que havíem obtingut i va arribar aquell moment en què un foguerer com jo, que porta tants anys dedicats a la Festa, veu recompensat el seu treball. Al costat de la bellea i els artistes vaig poder gaudir en arreplegar aquest estendard tan preat que porta el número 1 i recórrer la Rambla entre els aplaudiments i les abraçades dels components de les huit comissions de categoria especial que ens feien corredor per a celebrar l'èxit de Sèneca-Autobusos.

TRADICIONS DEL PINÓS A SÈNECA

Si l'any passat va ser Xixona, aquest, va ser el Pinós el poble de la nostra província encarregat de presentar les seues tradicions al costat de la nostra foguera. Les danses del seu grup 'Monte de la sal', les seues 'bolilleres' i els seus embotits van ser protagonistes la vesprada del 23 de juny.



164. 'Bolilleres' del Pinós fan els seus treballs a la plaça de Sèneca.
165. L'alcalde, el regidor i les reines del Pinós al costat dels nostres representants.
166-167. Mostra dels balls del Pinós.
Fotografies Israel Galvañ



No hi ha cansament que puga amb la il·lusió d'un xiquet en els dies de Fogueres. Porten la Festa en les venes.

Lourdes Martínez

FESTA INFANTIL

Les xiquetes i els xiquets es diverteixen de manera diferent, fora del protocol de la Festa, la vesprada en què se celebra la seua festa infantil. Res millor per a combatre la calor que l'aigua i un bon berenar entre amigues i amics.

El somriure dels xiquets és màgic, quan els veus gaudir sents que val la pena l'esforç.

Lourdes Martínez



168. Aigua per a refrescar la calor de juny.
169-170. Festa infantil.
171. Berenar de la comissió infantil.
Fotografies Antonio Botella



És honrosament gratificant, rebre a persones i Institucions importants de tots els àmbits, quan vénen a visitar la nostra foguera.

Miguel Ángel Compañy

172

EL 23 DE JUNY: DIA DE LES VISITES OFICIALS

Guanyar el primer premi significa que es multipliquen les visites a la foguera. Podem comptar per milers les persones que s'acosten a la nostra a fi d'emportar-se la millor foguera en els seus mòbils i obtindre'n un somriure recorrent-la. D'entre totes volem destacar la visita d'estudiants estrangers de la Universitat, especialment japonesos i americans, que no dubten a atendre les nostres explicacions i immortalitzar el moment.



173

Aquest mateix dia el president de la Generalitat va visitar Sèneca per lliurar-nos el banderí que ens acreditava com a 'Millor Foguera 2018'. També els representants de diferents partits polítics, la Fallera Major de València, la Reina de les Festes de Castelló, de Múrcia, de Borriana i les Belles d'El-da i de Sant Vicent van voler fotografiar-se amb nosaltres.

172. Estudiants estrangers de la Universitat visitant la foguera.

173. Esmorzar amb el rector de la Universitat i el seu equip directiu.
Fotografies Israel Galvañ

174



175



176



178



179



180

174-175. Visita del president de la Generalitat i entrega del banderí a 'la millor foguera'.

176. Visita de la Fallera Major de València i la seua Cort d'Honor.

177. Polítics en Sèneca.

178. Visita de la Reina de les Festes de Castelló i la seua Cort d'Honor.

179. Visita de la Reina Fallera de Borriana.

180. Visita de la Reina de les Festes de Múrcia.
Fotografies Israel Galvañ

Malgrat el cansament, ens ompli d'il·lusió poder celebrar el dia de Sant Joan en la casa del nostre gran amic Joaquín i fer un petit homenatge a tot el treball realitzat

Luna Vázquez

TRADICIONAL
MISSA EN
VALENCIÀ

Des de fa 45 anys, la foguera celebra a la parròquia dels Caputxins una missa en valencià el dia de Sant Joan. Les bellees són les encarregades de fer-ne les ofrenes i persones de la comissió, les lectures.



181



185



186

DINAR
OFICIAL DE
SANT JOAN

Les Fogueres entraven en la seua recta final repetint escenes semblants en el dinar oficial de Sant Joan i l'emoció, de nou, em va fer presoner en veure tota la comissió reunida: les bellees van donar les gràcies pels èxits obtinguts, els presidents vam fer balanç de la Festa i els artistes ens van agrair el suport. La família Sèneca reunida i feliç.

Un últim dinar per a dir adéu a un any meravellós.

Fuensanta Medina



187



188



182



183

La Missa de Sant Joan és moment de pau, reflexió i sobretot de donar gràcies perquè la vida pot canviar en el moment menys inesperat.

José Luis Huélamo



184

181. Les bellees, preparades per a assistir a la missa de Sant Joan.
182. Components del Cor Sèneca participant en la missa.
183-184. Tradicional missa en valencià a la parròquia dels Caputxins.
185-186. Les bellees de la foguera en el dinar oficial del dia de Sant Joan.
187-188. Les bellees, els presidents i els artistes tanquen el protocol.
Fotografies Israel Galvañ



189

CERCAVILA AMB OLOR DE COMIAT

Va arribar el moment d'acomiarar-nos de les veïnes i els veïns del districte. La música i les ganes de passar-ho bé es van apoderar dels carrers. Totes i tots volien l'última fotografia per a deixar constància de com ho havien passat de bé durant les Fogueres 2018.



190

189-196. La comissió de Sèneca s'acomiada de les veïnes i els veïns. *Fotografies Israel Galvañ*

191



192



194



193



195



196



Música, sentiment i molta emoció acompanyen a la Foguera en el cercaviles que encén la pólvora en la Nit de la Cremà.

Cecilia Sirvent

LA MÀGIA DE LA CREMÀ

Va arribar aquest moment en què m'agradaria que el temps es detinguera, però la força de la tradició és més potent que els sentiments personals. Sense voler i després d'acomiar-me amb un senyal de Romeu i Julieta, allí estava jo amb una canya i una metxa que significava el final d'uns dies meravellosos.

Vaig saludar els policies, els bombers, l'alcalde i la Bellea del Foc i, sense adonar-me'n, les mans de Fuensanta, Irene i Marcos es van unir a la meua per a començar el principi del fi. La traca va córrer i es va estampar contra 'Aviari' i 'Amor Dolor'. El foc es va apoderar de la plaça de Sèneca, després l'aigua i, després d'uns minuts emocionants, només van quedar fustes cremades, sacs d'arena amuntonats i cendres pertot arreu. La nit de Sant Joan em va tornar a la realitat i vaig comprovar que no havia somiat tanta felicitat.

En el foc queden reflectits tots els moments d'un any inoblidable.

Fuensanta Medina

- 197. Ninot de la foguera indultat per Fuensanta.
 - 198-199. Últimes fotografies.
 - 200-201. Irene i Marcos al costat de la seua foguera infantil.
 - 202. L'últim adéu.
 - 203. 'Amor Dolor' és devorada pel foc de la Nit de Sant Joan.
- Fotografies Israel Galvañ



197



198



199



200



201



202





204



207

Es crema la foguera, es crema el treball de tot un any i es crema el cor dels foguerers pensant ja en el pròxim any.

Andrés Colomina



208



205



206



209



210

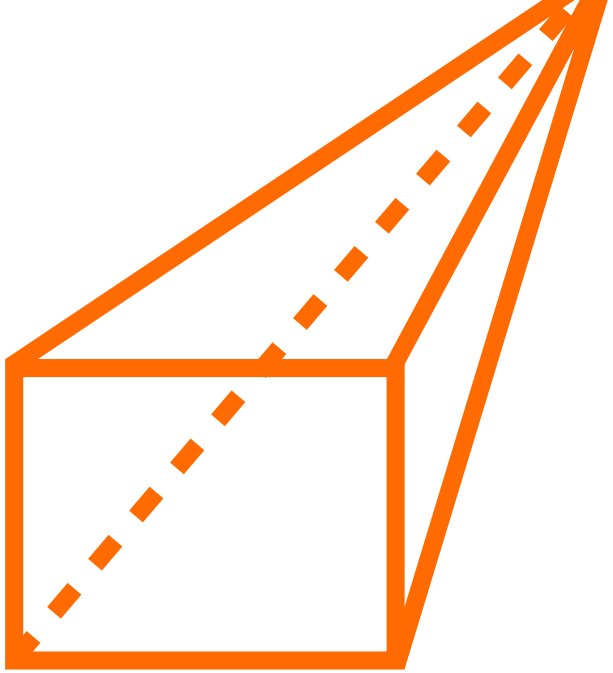


211

204. Les belles emocionades amb la cremà.
205-206. Nit de Sant Joan.
207. Cremà de la foguera infantil.
208. Fuensanta anima el president infantil.
209-211. Records.
Fotografies Israel Galvañ

LA FESTA NO ES PARA

Ja és una tradició en Sèneca que sobre les mateixes cendres de la foguera es presente els que ostentaran els càrrecs representatius l'any següent. L'encesa de la primera traca va anar a càrrec de Lirios Huélamo Llorens, que estarà acompanyada com a president pel seu germà Jorge, i Lourdes Martínez Rubio. Estaven acompanyats per tota la comissió i per la seua família. Aquest senzill acte marca un compromís amb la continuïtat de la Festa i un desig col·lectiu per revalidar els triomfs viscuts el 2018.



Nervis, emoció i somnis que comencen a fer-se realitat.

Lourdes Martínez

El soroll de la primera traca juntament amb l'olor a pólvora i cendra fan que se m'isca el cor del pit i senta una explosió de sentiments.

Lirios Llorens



212



213

- 212. Lirios, Bellea Infantil 2019, encén la primera traca.
 - 213. Lourdes encén la seua primera traca per a anunciar que serà la Bellea 2019.
 - 214. Les bellees 2019 i les seues famílies.
 - 215. Lourdes, Lirios i Jorge ocuparan els càrrecs representatius de 2019.
- Fotografies Israel Galvañ



214



215



216

CULTURA EN LA NIT DE TOTS SANTS

Cada 31 d'octubre celebrem la lectura de l'obra 'Don Juan Tenorio' amb motiu de la Nit de Tots Sants i, com ocorre des de fa anys, Sèneca va convidar a participar-hi persones representatives de la societat alacantina. La subdelegada del govern, la bellea del foc, el regidor de Festes i el president de la Setmana Santa van ser algunes d'aquestes persones.



217



218



219

Preservar la representació del "Tenorio" en la vespra de Tots Sants amb l'entranyable i divertida representació que realitzem, implicant a personalitats i estaments alacantins, és, sense pompositat ni engalonnements, una magnífica forma de fer cultura.

Víctor García

216. Participants en la lectura de Don Juan Tenorio.
217-219. Participants en la lectura llegint els versos de l'obra.
220. Les bellees davant del cartell anunciador de l'acte.
Fotografies Israel Galvañ

EL NINOT INDULTAT SE'N VA AL MUSEU DE FOGUERES

L'Ajuntament de la ciutat organitza cada any un acte per a entregar un trofeu als artistes guanyadors en totes les categories. El Saló Blau es va vestir de gala per a l'ocasió i els nostres artistes van arrebregar els seus premis: Óscar Villada, el Primer Premi de la Primera Categoria Infantil i Manuel Algarra i José Gallego, el Primer Premi de la Categoria Especial de Fogueres.

A continuació, totes i tots junts ens vam traslladar al Museu de Fogueres on es va realitzar l'acte protocol·lari d'entrega del nostre ninot indultat. Em vaig sentir un poc trist en haver d'acomiar-me del mariner, però molt content al mateix temps per l'èxit obtingut gràcies al suport obtingut per centenars de vots.



222



221



224



223

221-222. Els artistes arrebregen el trofeu com a guanyadors 2018.
223-224. Acte d'entrega del nostre ninot indultat al Museu de Fogueres.
Fotografies Israel Galvañ

LA COMISSIÓ INFANTIL EN EL CONCURS ARTÍSTIC

Assajos, balls, vestuari, decorats, pentinats i maquillatge: l'engranatge necessari per a un gran resultat sobre l'escenari. No van importar les setmanes de treball ni els nervis de l'últim moment perquè les nostres xiquetes i els nostres xiquets estaven preparats per a ballar i ho van fer la mar de bé. Una activitat lúdica de la nostra foguera en què Lourdes Martínez es va implicar de manera extraordinària per aconseguir un gran resultat.

Mai vaig pensar que estaria tan orgullosa, nerviosa i emocionada darrere del teló.

Lourdes Martínez

225



229



230



226



227

225. Preparades i preparats per a l'actuació.
226-230. Components de la foguera infantil gaudint sobre l'escenari.
Fotografies Israel Galvañ

228



EL NADAL VA ARRIBAR A LA PLAÇA DE SÈNECA

La VII Plaça Solidària ens animava com cada any a arregar productes per als més necessitats del districte. Un xocolate calent a canvi d'un donatiu va animar els que ens van visitar. A continuació, el XII Concert de Nadal, a càrrec de la Banda Infantil i la Banda Jove de l'Harmonia d'Alacant va omplir de música la nostra plaça.

La participació del Cor Sèneca en el Certamen de Nades de Fogueres i en el concert que es va celebrar a la parròquia dels Caputxins va completar el programa nadalenc.

231



233



234



237



236



231. VII Plaça Solidària.
232-233. XII Concert de Nadal a la plaça de Sèneca.
234-235. Participació del Cor Sèneca en el Certamen de Nades.
236-237. II Concert de Nadal del Cor Sèneca a la parròquia.
Fotografies Israel Galvañ

Si hi ha alguna cosa millor que la música, és poder gaudir d'ella amb la teua família, i açò és el que significa per a mi el Nadal: il·lusió en cada assaig preparant el nostre Concert i nadala amb la família Sèneca.

Marina Martínez

FOGUERES EN NADAL

La Federació de Fogueres organitza cada any 'Fogueres en Nadal', un dia per a les xiquetes i xiquets i un altre per a majors. També com cada any vam acudir a l'hotel Abba per fer-nos una fotografia amb les bellees de la foguera i els seus acompanyants vestits per a l'ocasió.

238



240



239



241



243



242



244



Celebrar la unió de totes les Comissions en els dies previs a Nadal és el que fa del sopar de Fogueres en Nadal una nit plena de màgia.

Luna Vázquez

238-241. Les xiquetes i els xiquets protagonistes en Fogueres en Nadal infantil.
242-244. Reunió al racó abans d'assistir al sopar de Fogueres en Nadal.
Fotografies Israel Galvañ

EL SOPAR DE NADAL

El sopar de Nadal no és només una oportunitat per a la convivència dels components de la foguera, és l'acte en què es van presentar les xiquetes i les dones que ens anaven a representar el 2019, les bellees i les seues dames d'honor. També es van desvelar els projectes de les dues fogueres i es van firmar els contractes amb els seus artistes.

La il·lusió es posa en marxa cada Nadal i es materialitza al juny amb la *plantà* de dos projectes amb què esperem tindre els mateixos èxits que els anys anteriors.

Reunir-nos en el Sopar de Nadal fa que els dies freds es convertisquen en càlids com en Fogueres.

José Luis Huélamo

245



246



247



248

245. Presentació de les bellees 2019.
246. Fuensanta i Irene feliciten el Nadal a tota la comissió.
247. Les bellees, les dames d'honor i el president infantil 2019.
248. Lourdes i la seua família en el sopar de Nadal.
249. Assistents al sopar de Nadal.
250-251. Firma dels contractes amb els artistes de les fogueres 2019.

Fotografies Israel Galvañ

249



250



251

LA PROCLAMACIÓ DE LES BELLEES

Una altra vegada el nostre emblemàtic edifici Sèneca es va vestir de gala per a proclamar les belles de la foguera. Balls, músiques tradicionals, flors, l'ús del valencià i el gran mural de Gastón Castelló van ser testimonis d'unes imposicions de bandes molt entranyables a càrrec de la família de les nostres belles. La Bellea del Foc els va donar la benvinguda a la Festa i l'alcalde de la ciutat va representar el nostre Ajuntament.

Lourdes, Lirios i les seues dames d'honor van ser les persones més felices de la vesprada i, un any més, em vaig sentir orgullós, amb la meua nova indumentària tradicional, de liderar la meua foguera i aconseguir tants èxits amb el treball de totes i tots.



252



253



254



255



256



257

252. La bellea de la foguera arriba a l'acte.
253. Comiat de Fuensanta i Irene.
254-255. Balls realitzats per components de la foguera.
256-257. Proclamació de les dames d'honor.
258-259. Lirios Huélamo Llorens és proclamada Bellea Infantil 2019.
260-263. Lourdes Martínez Rubio és proclamada Bellea de Sèneca-Autobusos.
264. Les belles de Sèneca-Autobusos queden proclamades.
Fotografies Israel Galvañ

258



259



260



261



262



263



Un dels dies més
especials de la
meua vida. La meua
Foguera és la meua
família i solament
tinc paraules
d'afecte i agraïment.

Lourdes Martínez

La Presentació es converteix en el combustible de tota la comissió igual que els somnis en les nostres vides, on el passat ens avala i el futur ens espera.

Lirios Llorens



265



266



268



267

265. Rosana González, component de la foguera i de la Federació de Fogueres.
266. Les belleses, les dames d'honor i els presidents de la Foguera.
267-268. Les belleses i les seues famílies.
269. L'himne d'Alacant com a final de l'acte.
270. Les belleses proclamades.
271. Tallant la tortada en el sopar de la Proclamació.
272. Belleses de la foguera en el sopar de la Proclamació.

Fotografies Israel Galvañ



270



271



272



L'ANY
2019

COMISSIÓ INFANTIL

Jorge Huélamo
Lirios Huélamo
Aitana Arques
Aitana Pérez
Aitor Berná
Alejandro Lloret
Ángela López
Beatriz González

Carmen Echávarri
Claudia Pereletegui
Dafne Fenoll
Daniella Berná
Diandra Fenoll
Eva Sampere
Iker Gómez
Inés Iborra
Irene Botella
Iris Arandia

Juan Luis López
Lucas Gómez
Lucía Devesa
Marc Rival
Marcos Carrasco
Marcos Gómez
Martí Balaguer
Martina Lloret
Mikel Echávarri
Natalia González
Nicolás Iborra
Pau Balaguer
Pau Colomina
Rubén Buendía
Sofía Gómez
Verónica Mataix

Josep Amand Tomàs
Miguel Ángel Compañy
Paula Tomàs
Amparo Tresàncoras
Juan Miguel Arribas
Beatriz Martínez
David Hernández
David Gerona
Isabel Niñerola
José Luis Huélamo
Lola Alcaraz
Lorenzo Medina
Lourdes Martínez
Luna Vázquez
Mar López de Atalaya
Rafael Amat
Salvador Gómez
Víctor García
Aitana Gómez
Aitana Pérez
Alicia Sirvent
Amparo Nicolau
Amparo Pascual
Ana Compañy
Ana Rocamora
Ana Belén Rodríguez
Andrés Colomina
Andrés Sevilla
Andrés Uroz
Ángel Vázquez
Antonio Arques
Antonio Botella
Aroa Arques
Artur Nicolau
Beatriz Vidal
Carmen Jordá
Carmen Torrijo
Carmen M^a Mas
Carmina Alberola
Carmina Arribas
Carolina Sevilla
Cecilia Sirvent
Claudia López de Atalaya
Claudio López de Atalaya
Claudia M^a Soler
Cristina Payá
Cristina Sevilla
Diandra Marqués
Elena del Pozo
Elisa Jordá

COMISSIÓ

Eloy Devesa
Emilio Pérez
Emilio Pulido
Federico Sierra
Fernando Abad
Fidel Gómez
Fran Martínez
Francisca Suárez
Francisco Martínez
Francisco Javier Amorós
Francisco Javier Amorós Bonmatí
Francisco Salvador Berenguer
Fuensanta Cerezo
Fuensanta Medina
Gabriel Echávarri
Gemma Ramón
Germán Iborra
Germán Marqués
Guillermo Berenguer
Ignacio Lloret
Irene Pérez
Isabel Cerezo
Isabel Morató
Isabel Quinto
Israel Galvañ
Itziar Mataix
Iván Botella
Izán Arques
Javier Carrasco
Jéssica García
José Balaguer
José Carrasco
José Gallego
José Niñerola
José Domingo Niñerola
José Manuel Sampere
Juan Carlos Gómez
Juan Carlos Gómez Ramón
Juan Enrique Fabri
Juan José Sánchez
Juan Luis López
Juan Luis Sánchez
Juan Manuel Vázquez
Julio César Blázquez
Lara Blázquez
Laura Cuenca
Lirios Llorens
Lorena Rodríguez
Lorena Romans
Loreto Bonmatí

Loreto Muñoz
Lourdes Carretón
Luis González
Luis Mira
Luis Miguel Valls
M^a Aurora Alonso
M^a Carmen Llorca
M^a Isabel Bermejo
M^a Jesús Ramos
M^a Jesús Rubio
M^a Teresa Amorós
María Manero
María Mataix
María de las Mercedes Pérez
Marina García
Marina Martínez
Mati Mira
Mercedes Valcárcel
Miguel Ángel Pérez
Neus Rico
Nicolás Cuenca
Nuria Fabri
Nuria Rubio
Óscar Arques
Óscar Buendía
Pablo Fabri
Patricia Berenguer
Patricia García
Patricia Medina
Pedro Jesús Muñoz
Pedro Martínez
Pilar Mayor
Queta Calpena
Rebeca Gómez
Rebeca Mendiluces
Roger Costa
Roque Berná
Rosa Faja
Rosa Lloret
Rosana González
Rosana Valcárcel
Rosario Orozco
Sandra Sampere
Teresa Bonmatí
Teresa Muñoz
Teresa Compañy
Teresa M^a Martínez
Tomás Bordera
Verónica Rodríguez
Vicente Devesa

FOGUERERS D'HONOR 2019

Manuel Palomar, Rector de la Universitat d'Alacant
Rafael Muñoz, Vicerector de la Universitat d'Alacant
Esther Algarra, Secretària de la Universitat d'Alacant
Daniel Luis Mas
José Compañy
Juan Manuel Martínez
Julián Llorca
Miguel Ángel Mas



Lourdes Martínez Rubio
Bellesa 2019

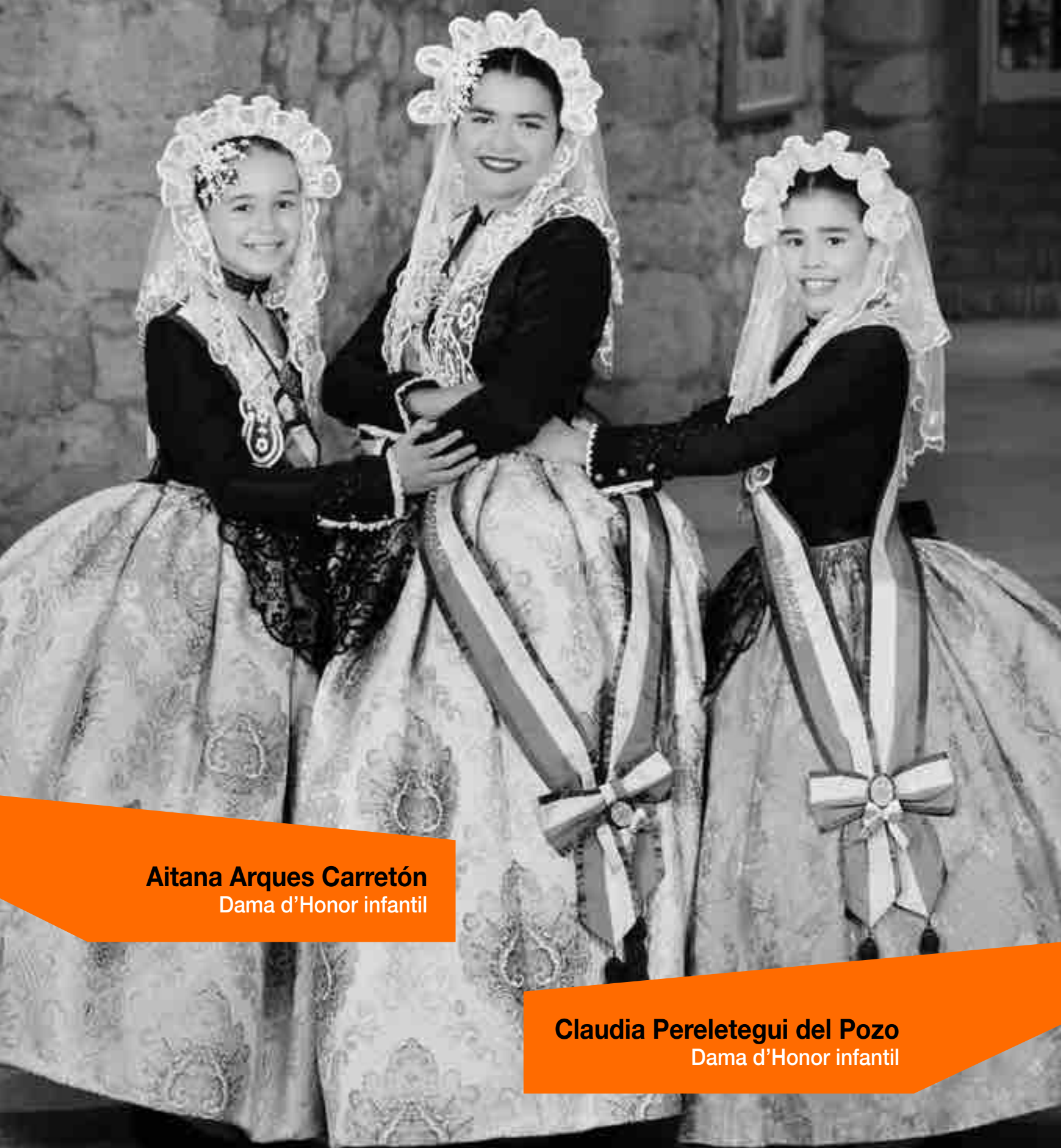




Lirios Huélamo Llorens
Bellesa infantil 2019



Aroa Arques Rodríguez
Dama d'Honor



Aitana Arques Carretón
Dama d'Honor infantil

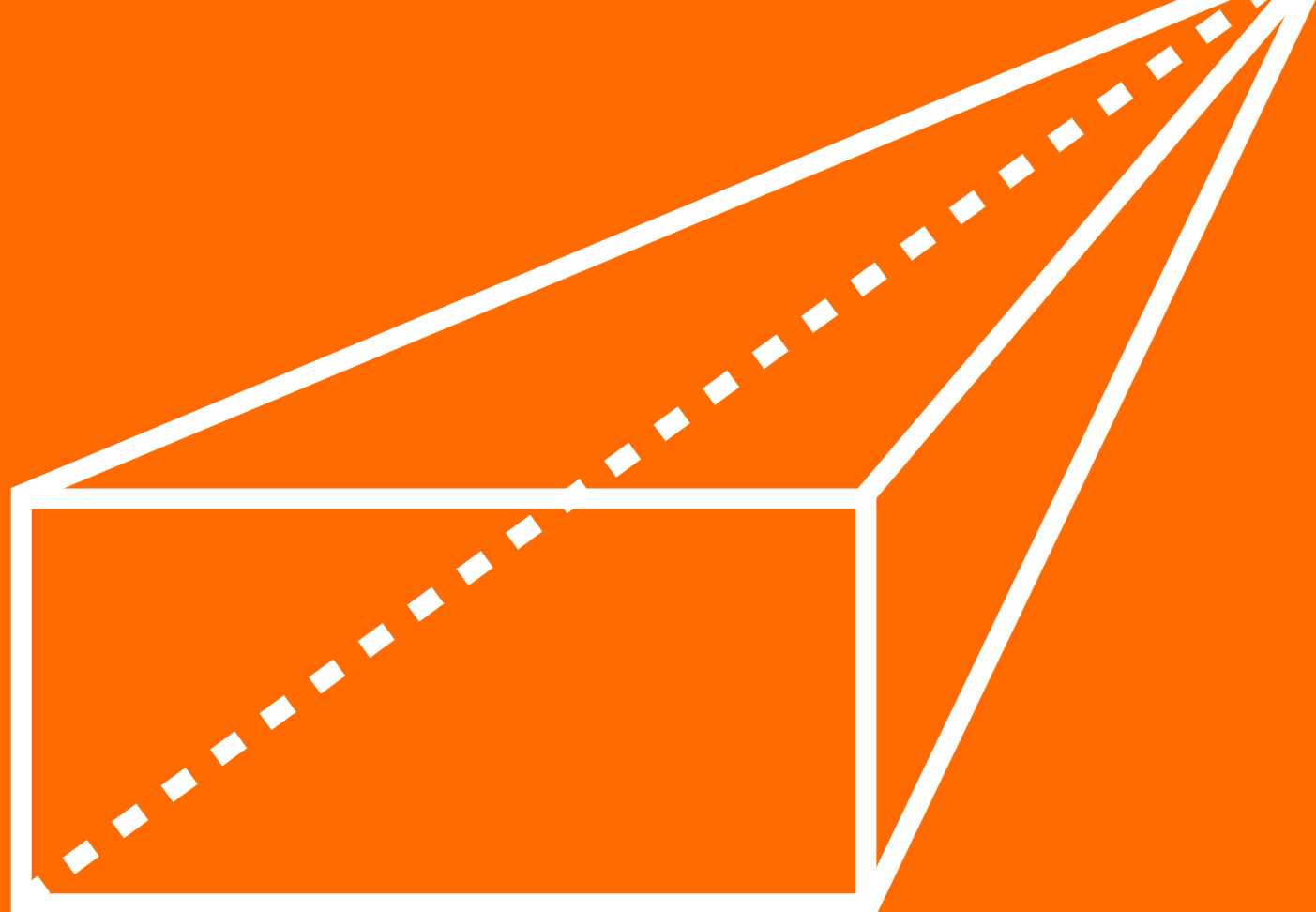
Claudia Pereletegui del Pozo
Dama d'Honor infantil

Sandra Sampere González
Dama d'Honor



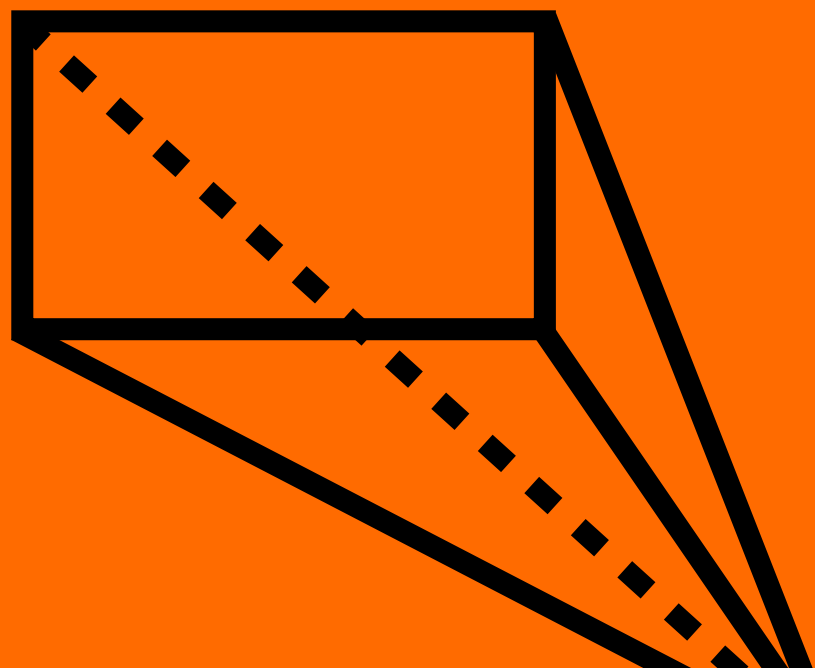
Beatriz González Rubio
Dama d'Honor infantil

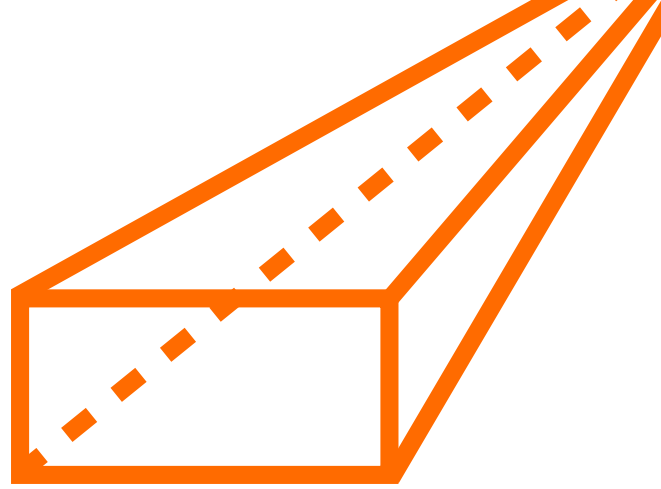
Sofía Gómez Ramón
Dama d'Honor infantil



Fuensanta Medina Cerezo
Irene Botella Soler

Madrines 2019





"INFLUIDOS"

Foguera 2019

Categoria especial

Enmig del no-res emergeix un cànter del que es desprèn el líquid element sobre la Deessa. Aquesta majestuosa i mística figura es converteix en font corpòria i surrealista.

Les seues tres deixebles en forma de sirenes s'encarreguen d'ar-replegar aqueixes gotes en gerres i àmfores i transformar-les miraculosament en els diversos fluids que inunden els nostres cossos:

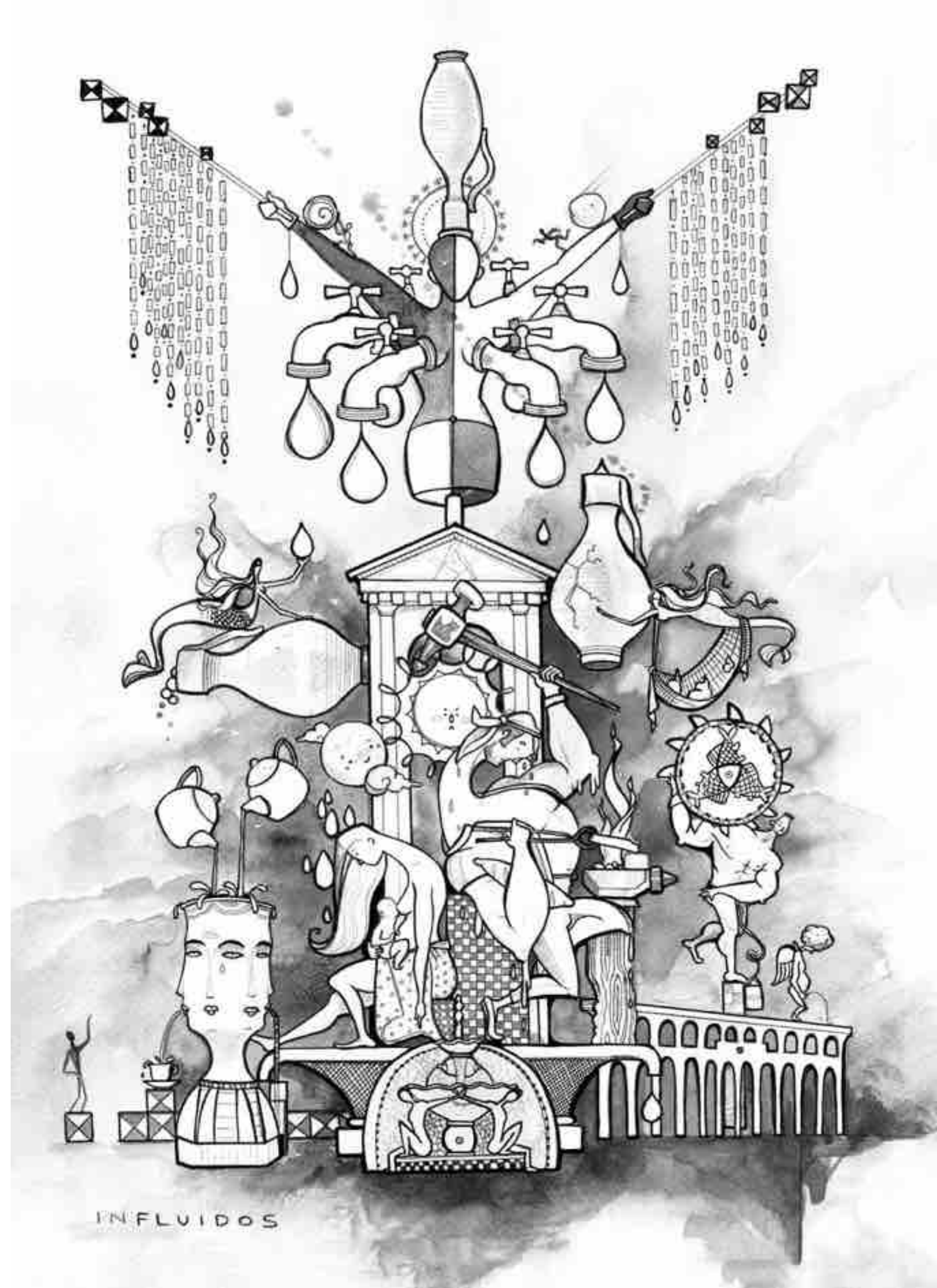
La sang que corre per les nostres venes; les llàgrimes que es desprenen dels teus ulls; la saliva que es malgasta en els mentiders; la suor del front que es guanya el pa que uns altres mengen i l'excrement que s'amaga en les clavegueres d'algun estat .

Es desprenen sobre els simples mortals com és el cas d'aquesta quasi sagrada família, ella donant el pit a la seua petita criatura mostrant així la màgia de la lactància materna. Mamelles i tetes, fonts de llet, recipients necessaris per a la perpetuació de l'espècie.

Tot açò amb l'amenaça propera del foc d'alguna estufa que tard o d'hora acabarà assecant aqueixos líquids més o menys espessos que circulen pel nostre cos.

Fluïts que sobre l'aqüeducte de la vida es van passant de generació en generació: àvies, filles, nétes, pels segles dels segles...

Manolo Algarra i José Gallego
Artistes



"SONORA"

Foguera infantil 2019

Primera categoria

La música naix amb l'ésser humà, que ja estava present, segons alguns estudis, molt abans de la migració dels primers grups que van deixar el continent africà, fa més de 50.000 anys. És per tant que la música és una manifestació cultural universal.

Sonora és un esperit o energia que està present en cada gènere musical des de temps immemorables.

Sonora és un ens sonor, compost d'amplituds d'onades que van més allà de les freqüències que percep l'oïdi humà. Sonora és una freqüència, una vibració un so que es manifesta com un personatge del qual es desprenen notes, tons, semitons que formen escales, acords i ritmes que envaeixen i s'apoderen de tots els timbres o instruments presents en els gèneres musicals actuals i passats. Aquests són capaços de despertar tot tipus d'emocions com: la nostàlgia, la ira o la felicitat.

Sonora impacta en les nostres emocions, porta amb ella cançons alegres amb tonalitats majors i menors que provoquen confiança i optimisme però també nostàlgia en les seues cançons tristes.

Sonora és un efecte poderós que pot fer-nos feliços fins a permetre'ns superar la por. Sonora canvia el nostre estat d'ànim. Porta acordes que evoquen sentiments positius. Els seus ritmes ràpids produeixen moviments actius que alliberen dopamina i que generen felicitat.

Sonora ens fa recordar a persones molt especials en la seua història i ens permetrà relacionar la cançó amb altres sentits: passió, amor, llibertat, records...

Sonora ens convida a escoltar-la des dels seus orígens des dels primers colps en la prehistòria, els egipcis, els feudals (medievals), els renaixentistes (renaixement) i conqueridors, tribus aborígens i l'esclavitud, donant origen al jazz americà i al 'rock and roll', unint el pop europeu amb l'actual música digital i electrònica.

Sonora es presenta per a generar un lloc ple d'optimisme que millora l'estat d'ànim a tots aquells que vinguen a veure-la.

Óscar Villada
Artista infantil



PROGRAMA DE FESTES

DISSABTE 1

21:00 Desfilada i Pregó de Festes.

DIUMENGE 2

Visita als tallers dels artistes de les fogueres.

DISSABTE 8

21:00 Concentració a la plaça de Sèneca per a participar a la Cavalcada del Ninot.

DIVENDRES 14

20:00 Concert de música de Festes a la plaça de l'Ajuntament organitzat per les 3 Fogueres Cultrals de Sèneca-Autobusos, Port d'Alacant i La Ceràmica.

DISSABTE 15

20:00 Concert de música de Festes, a càrrec de la 'Unió Musical d'Agost' en el que s'estrenarà la marxa de Fogueres 'Tradició del poble'.

21:00 Eixida des de la plaça de Sèneca per a participar a l'Entrada de Bandes. Desfilarem amb la 'Unió Musical d'Agost' i 'l'Harmonia d'Alacant'.

DIUMENGE 16

19:00 Concert del 'Coro Sèneca' a l'Aula de Cultura de la Fundació CAM a benefici de Manos Unidas.

DIMARTS 18

08:00 Arribada de camions a la plaça de Sèneca: comença la plantà dels nostres artistes José Gallego i Manuel Algarra.

DIMECRES 19

08:00 Continua la plantà de la foguera.

18:00 Plantà de la foguera infantil. Óscar Villada, el nostre artista, sorprendrà als xiquetes i les xiquetes de Sèneca amb 'Sonora'.

22:00 Nit dels foguerers i les fogueres de Sèneca. Sopar de germanor amb els amics i les amigues de la Foguera.

DIJOUS 20

08:00 Continua la plantà de la foguera.

09:00 Esperarem al jurat de la foguera infantil. Lirios i Jorge, Bellesa i President Infantil, seran els encarregats d'explicar el treball del nostre artista.

17:00 Esperarem el resultat del lliurament del premi per a la foguera infantil.

22:00 Inauguració del racó de festes. Coca amb tonyina i bacores. Revetla fins a la matinada.

DIVENDRES 21

09:00 Esperarem al jurat de la foguera. Lourdes, la nostra Bellesa, serà l'encarregada d'explicar el projecte de José Gallego i Manolo Algarra 'Influïts'.

11:00 Esmorzar amb el Rector i els representants de la Universitat d'Alacant.

11:30 Esmorzar amb el Centre San Rafael de disminuïts psíquics.

13:30 Reunió en el punt AMSTEL per a degustar cervesa amb la companyia dels nostres veïns i veïnes. Us esperem.

14:30 Dinar dels foguerers i les fogueres al racó Sèneca.

17:00 Esperarem el resultat del lliurament del premi per a la foguera.

19:00 Festa infantil.

22:00 Sopar i revetlla al racó de festes.

DISSABTE 22

08:00 Despertà.

11:00 Cercavila pel districte i visita a l'Hotel Eurostars Centrum.

12:30 Lliurament de Premis a la Rambla.

13:30 Reunió en el punt AMSTEL per a degustar cervesa amb la companyia dels nostres veïns i veïnes. Us esperem.

14:30 Dinar dels foguerers i les fogueres al racó Sèneca.

18:30 Concentració per a participar a l'Ofrena de Flors. Ens acompanyarà la 'Unió Musical d'Agost'.

22:00 Sopar i revetlla al racó de festes.

DIUMENGE 23

08:00 Despertà.

10:00 Recorregut en autobús per les Fogueres de Categoria Especial.

13:30 Reunió en el punt AMSTEL per a degustar cervesa amb la companyia dels nostres veïns i veïnes. Us esperem.

14:30 Dinar dels foguerers i les fogueres al racó Sèneca.

19:30 Mostra de ceràmica tradicional d'Agost i taller per a xiquets i xiquetes.

A continuació, 'Danses del Rei Moro' d'Agost.

A continuació, degustació de productes d'Agost.

Actes emmarcats al Conveni signat entre la Foguera Sèneca-Autobusos i l'Ajuntament d'Agost.

22:00 Sopar i revetlla al racó de festes.

DILLUNS 24. DIA DE SANT JOAN

08:00 Despertà.

12:00 Cercavila i missa en valencià en la parròquia dels Caputxins.

14:30 Dinar oficial a l'Hotel Eurostars Centrum.

21:00 Cercavila d'acomiadament.

24:00 Palmera des del Benacantil.

A continuació, cremà de les fogueres 2019.

A continuació, 'Primera traca de les que seran les Belleses 2020', orxata i coques tradicionals.

DIVENDRES 28

21:00 Reunió de tancament de l'exercici 2019 i apertura del 2020 al racó de la Foguera.



ELS AMICS



Distribuïdor Oficial de les Fragàncies de llar, Boles d'olor

MOBLES • REGALS • DECORACIÓ

FELICITA A TOT ALACANT PER LES FOGUERES

General O'Donell, 7 - Alacant - Telèfon 965984301

Pintor Cabrera, 11 - Alacant - Telèfon 966387412



PATROCINADOR OFICIAL 2019



2000



2000

¡QUE NO TE LA CORTEN!



TU LÍNEA DE TELÉFONO FIJA DEL
ASCENSOR VA A DESAPARECER

TE AYUDAMOS A DAR EL CAMBIO
LÍNEA SIM DE EMERGENCIA PARA ASCENSORES

GRUPO **netel**
COMUNICACIONES liftel



RENAULT
Passion for life.

Nueva dirección:
Calle Pintor Aparicio, 18 18



Automóviles Churruca
Tu Renault-Dacia servicio en el
centro de Alicante

**Felicita a todos los alicantin@s
en las Hogueras de San Juan**

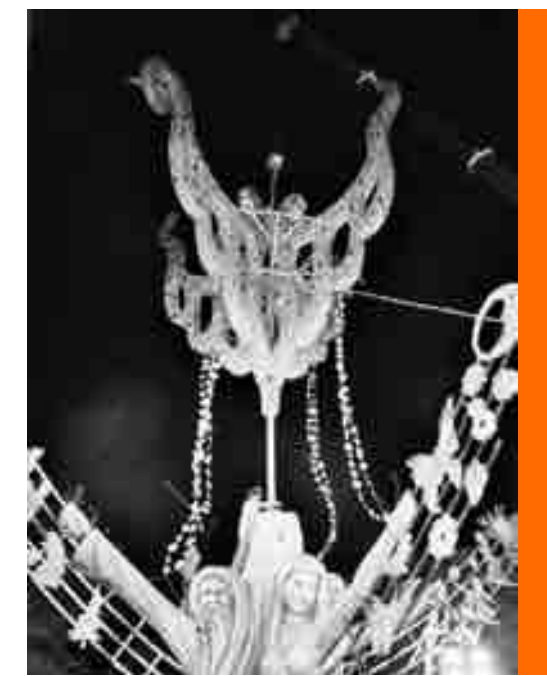
www.automovileschurruca.com

965927116

siguenos en 



2001



2001

EL REFUGIO

Plaza Séneca
965 96 09 29

PARKING PÚBLICO ITALIA 24

MUY CERCA DE TODOS
Tarifas económicas
Sábados y domingos más rebajados

ABIERTO 24 h. Tlf. 965 13 18 73 · Alicante

FELICES HOGUERAS DE SAN JUAN 2019
PARA TODOS LOS ALICANTINOS Y VISITANTES



2002



2003

INGRA
IMPRESORES

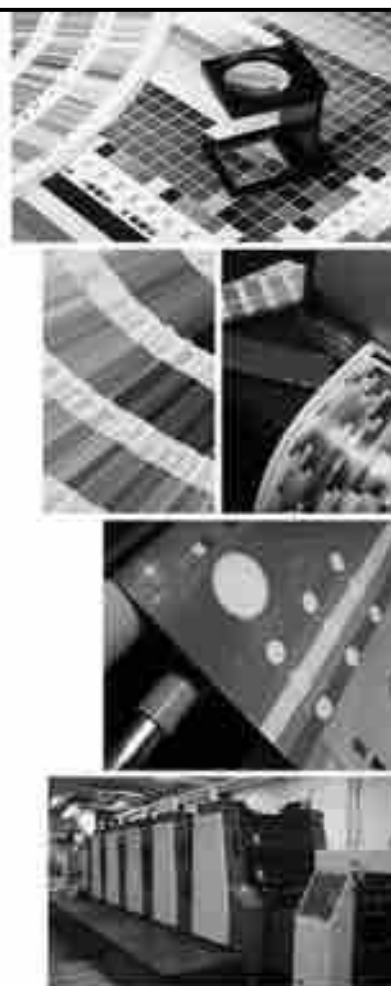
"Damos forma a tus ideas"

Ponemos a su disposición nuestras instalaciones y la maquinaria de última tecnología, para llevar a cabo de una forma segura y eficaz la realización de sus trabajos, con expertos profesionales que le facilitarán y asesorarán en la óptima realización de los mismos.

- Tecnología de última generación.
- Control de Calidad.
- Preimpresión.
- Offset Color.
- Offset Blanco y Negro.
- Impresión Digital Pequeño y Gran Formato.
- Diseño y maquetación.



Libros
Catálogos
Revistas
Flyers
Calendarios
Pósters
Desplegables
Tarjetas
Tarjetones
Cartelería
Roll-ups



"Especialistas en libros y revistas de fiestas"



2004



TREINTA Y CINCO AÑOS
INTENTANDO
SERVIRLE LO MEJOR
QUE SABEMOS

ALICANTE

Alemania, 26
Tel. 965925650



**PALACIO
DEL
CUBIERTO**

AFILADO DE TIJERAS Y CUCHILLOS
DUPLICADO DE LLAVES



SURTIDO EN CUBERTERÍAS, CUCHILLOS, NAVAJAS, KATANAS Y MENAJE.

"BONES FOGUERES DE SANT JOAN"

C/ Pintor Lorenzo Casanova, 22.
Tel 96 592 72 81 - ALICANTE



2004

GORI

HELADERÍA · CAFETERÍA

Pintor Lorenzo Casanova, 5
ALICANTE

TELF. 965 12 24 24

Tus Arreglos
Express

C/ PINTOR LORENZO CASANOVA, 5 03003
ALICANTE

TELF.: 966 266 350

ARREGLOS Y TRANSFORMACIONES EN:
ROPA SEÑORA, CABALLERO Y NIÑO
REPARACIÓN CALZADO
DUPLICADO DE LLAVES

CARLIN
OFIMARKET

PAPELERÍA SOFICAR, COOP. V.

C/ Pintor Lorenzo Casanova, 10
03003 ALICANTE

Tels. 966 377 075 - 966 351 123
Fax 966 351 013
e.mail: pedidos@carlinalicante.com

MERCERÍA Y
CORSETERÍA

Tristán

Todo en:
MERCERÍA, CORSETERÍA, LENCERÍA,
BAÑADORES E HILOS PARA LABORES

Pintor Lorenzo Casanova, 16. Tel. 96 592 80 37
03003 Alicante (Estación de Autobuses)

GONZÁLEZ
Belleza Saludable

C/ Pintor Lorenzo Casanova 13
03003 ALICANTE

Teléfono 965 126 467
peluqueriagonzalez89@gmail.com

f i

PARA TUS FIESTAS, PARA TODOS LOS DIAS
TABLEWARE - CATERING - CAKE DESIGN
PIROTECNICA - GLOBOS
DECORACIONES - PARTY
MENAJE DESECHABLE DE CALIDAD

MesArt

CALLE PORTUGAL, 18 esquina CALLE L.P. CASANOVA
03003 ALICANTE - TEL. 966548901

OJO donde compras tus gafas de sol
para estas Hogueras



CENTRO OPTICO ITALIA

Centro Óptico Italia · C/ Pintor Lorenzo Casanova 2 · Alicante 03003 · Tel. 965 122 266 · www.opticalitalia.com

ARTE
cuadro

MARCOS, MOLDURAS, OLEOS,
ACUARELAS, GRABADOS, POSTERS



PINTOR LORENZO CASANOVA, 12-14
TELEFONO 96 512 45 94
03003-ALICANTE

**MARCOS, MOLDURAS,
ÓLEOS, ACUARELAS,
GRABADOS, PÓSTERS**

www.artecuadroalicante.com

P. LORENZO CASANOVA, 12-14
TEL. 96 512 45 94
03003 ALICANTE



2005



2006

Corps à l'aise
CENTRO DE REHABILITACIÓN
FISIOTERAPIA · LOGOPEDIA-ORTHOPHONIE · PODOLOGÍA

www.clinicacorps.es
C/Pintor Lorenzo Casanova, 19. Bajo
966231695
info@clinicacorps.es

CAVA RODRÍGUEZ
R

PLAZA SÉNECA
C/Pintor Lorenzo Casanova Nº 36
Telf 965 929 007
ALICANTE 03003

CAFETERÍA - CERVECERÍA
La Oliva
TAPAS Y PINCHOS

- Desayunos
- Almuerzos
- Tapas Caseras
- Platos Combinados

C/ Pintor Lorenzo Casanova, 54
665382383

Iván Martínez López

GABINETE JURÍDICO
ABOGADOS

Tel: 965 125 305
Fax: 965 121 536
imartinez-lopez@icali.es

C/. Pintor Lorenzo Casanova, 36 - 1º C
03003 ALICANTE

quiquepop
peluquería y estética masculina

C. Pintor Lorenzo Casanova 39 · Alicante
Tel. 965 22 70 70
C. del Teatro 20 · Alicante
Tel. 966 59 16 59

Caturla
centro
Health & Beauty

Línea Excellent

Nuestra base es el cuidado del cabello y la piel con nuestra marca propia, te ofrecemos los mejores productos para su cuidado.

Caturla
Honey Cleanser
Caturla
Bath Shampoo
Caturla
Shampoo
Caturla
Shampoo

C/Pintor Lorenzo Casanova n 56 Tel. 965 92 03 42
www.caturla.es

EUROSTARS
CENTRUM ALICANTE
★★★★

Centrum
Restaurante

Un hotel con alma mediterránea, para celebrar tus eventos o desconectar, con una amplia variedad de servicios, incluyendo baño turco y sauna. Disfruta además de la mejor cocina alicantina en nuestro Restaurante Centrum.

Eurostars Centrum Alicante 4*
Calle Pintor Lorenzo Casanova, 33-35 · reservas@eurostarscentrumalicante.com · 965 98 80 08 · www.eurostarscentrumalicante.com

Charcutería María

C/ Arzobispo Loaces, 12
03003 Alicante Teléfono 965131966



2007



2007

Pescados y mariscos
J.T. Moñinos
Telf. 965925762
 C/ Arzobispo Loaces, 12
 y C/ Portugal, 16
 Galerías de alimentación Canalejas

panaderia fabricación propia
El Ahona
 panadería artesanal
 con más de 40 años de experiencia
 en la elaboración de panes y pastas
 de autor.

FRUTAS CAMPELLO
PACO & NATI
 678 685 785 - 687 217 308
 PRODUCTOS DE GRAN CALIDAD
 PRESENTACIÓN Y DIVERSIDAD
 SURALAGAR
 GALERÍAS ALIMENTACIÓN
 CANALEJAS
 ¡¡¡LES GUSEAMOS
 FELICES HOGUERAS!!

CARNICERIA CATURLA
 Especialidad en carnes frescas
 y elaborados caseros
 GALERÍAS DE ALIMENTACIÓN
 CANALEJAS
 C/ PORTUGAL Nº 10, P. 27 - 28
 03003 ALICANTE
 Telf. 965 92 57 66

MANOLO PÉREZ
 desde 1992
 C/Portugal, 8 - Alicante
 Telf. 965 921 890
 De lunes a Viernes de 10 a 15 h.
 y de 17 a 21 h.
 Sábados de 9 a 14:30 h.

Portugal autoescuela
 TODOS LOS PERMISOS
 CAP - ADR
 CARRETILLAS Y GRÚAS
 PISTAS PROPIAS PARA MOTOS
 Y VEHÍCULOS PESADOS
 Calle Portugal 9, bajo - 03003 Alicante - Tlf.: 965986375 - Tlf/Fax.: 965928525 - www.autoescuelaportugal.com

RESTAURANTE
RÍO
CERVECERÍA
CAFETERÍA
TAPAS VARIADAS
MENÚ ESPECIAL DE LA CASA
 C/ Portugal, 24

VIAJES 5 CONTINENTES
 TU AGENCIA ESPECIALIZADA EN GRUPOS
 965 92 12 88 / 965 13 12 77
 hazel@viajes5continentes.net
 C/ Alemania, 20. 03003, Alicante

TACÓN
 REPARACIÓN DE CALZADO
 ARREGLO DE COMPOSTURAS
 Alicante: C/ Portugal, 19 - 609 639 539

ortopedia mundoabuelo
 LA TIENDA DE LAS GRANDES PERSONAS
 Javier Serrano Poveda
 DIRECTOR COMERCIAL
 serrano060@gmail.com
 www.mundoabuelo.com
 C/ Alemania, 5
 03003 ALICANTE
 Telf.: 965 13 41 81

Los perfumes de
JABÓN JABÓN
Felices Fogueres 2019
 c/ Portugal 28 Alicante
 965924593

Sumypel
 Especialistas en aceites
 producidos por el mundo
 C/ Italia, 14 - Alicante
 Telf. 965 92 12 88

TESORO DE LA NATURALEZA
 Productos y cosmética natural
 Telf. 965 92 00 68 - tesorodelanaturaleza@gmail.com
 C/ Alemania, 20 - 03003 Alicante
 @tesorodelanaturaleza



2008



2009

FARMACIA
ORTOPEDIA
Ldo.: Sergio Rigual Bonastre
FÓRMULAS MAGISTRALES
C/. Italia, 23 dcha. • Tel. y Fax 96 592 70 09
03003 ALICANTE
LIS DESITJA BONES FESTES DE FOGLIERES

Melismar
MODA
ITALIA, 11 TEL. 96 592 59 43 ALICANTE

FARMACIA ANA GINER
Les desea
felices fiestas
C/ Italia, 39. Alicante
telf.: 965 92 57 38

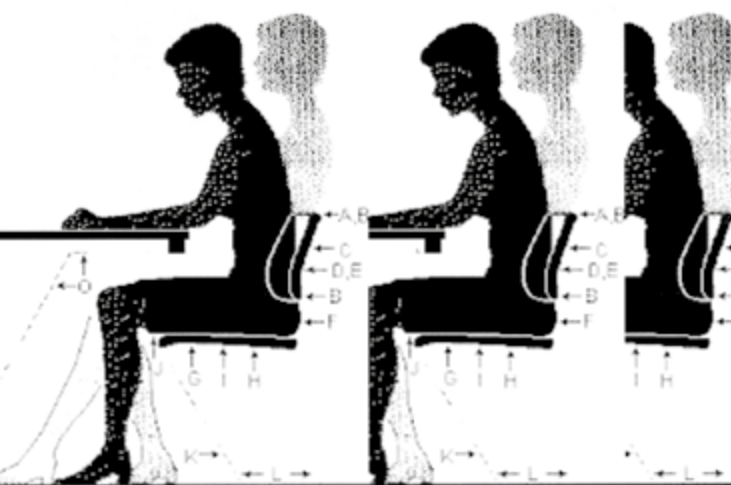


CONTAMOS CON:
TERRAZA, BILLAR,
DIANA, PANTALLA
GIGANTE PARA
EVENTOS
DEPORTIVOS

Dr. Gadea esquina Italia
ALICANTE


C/. Italia, 6
03003 Alicante
Telf 965 926 749
floristeria@orquideahaus.es
  
Oh ORQUIDEA hAUS
FLORISTERIA · DECORACION
www.orquideahaus.es

OFISTYLE
Mobiliario de Oficina y Complementos
Proyectos de Interiorismo
Exposición
C/ Italia 4, Bajo Izq 03003 Alicante
t. 96 592 89 22 f. 96 512 61 73
conchi.ofistyle@gmail.com / fran.ofistyle@gmail.com

**Lo más importante
en la oficina
eres TU**




2010



2011

ADMINISTRACIÓN DE LOTERÍA
Nº 10
ESTACIÓN DE AUTOBUSES
 Reyes Católicos, 34 Tel. 96 512 06 15
 ALICANTE


DEPLATA
 shop online
 www.deplatashop.com

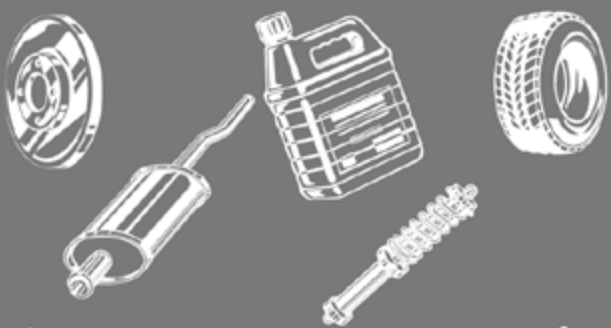
Info@deplatashop.com
 Pintor Aparicio, 28
 03003 Alicante
 965 125 81


Antonio González
 tejidos

C/Pintor Aparicio, 29
 03003 Alicante
 Tfno. 965 120 562 alicante@antoniogonzalez.es

Maite Garcia
 PELUQUERIA - ESTETICA

Pintor Aparicio, 19 - 03003 Alicante
 Cita Previa Teléfono 966 351 600


TUBOS DE ESCAPE + NEUMÁTICOS + FRENOS
+ MANTENIMIENTO + AMORTIGUADORES + BATERÍAS

CENTRO MIDAS ALICANTE:
 C/ Reyes Católicos, 37
 Tel. 96 513 13 29
 www.midas.es


 Mantenemos tu confianza

MIO
GASTROBAR
 Pintor Lorenzo Casanova 27 - Plaza Séneca
 966 08 33 38
 www.miogastrobar.com





ZORTO
 Servicios Integrales

Interiorismo Construcción
 Proyectos Decoración
 Contract Inmobiliaria

C/ Pintor Aparicio, 23
 03003 Alicante
 965 22 70 40
 info@zorto.es
 www.zorto.es


DeCaramelo
 confitería
 pastelería

LES DESEA UNAS FELICES FIESTAS
 C/ Reyes Católicos, 25 - Tel. 965 92 65 94


Golden Phone
 Informática · Telefonía · Consolas

C/ Arzobispo Loaces Nº17 Local
 03003 Alicante (Alicante)
 966 231 768 616 599 089
 www.goldenphone.es
 consultas@goldenphone.es
 https://www.facebook.com/GoldenPhoneInformatica/

RECUPERACIÓN DE DATOS
 Discos duros HDD y SSD
 Tarjetas de memoria
 Memorias flash (pendrives)
 Datos encriptados

MONTAJE DE ORDENADORES A MEDIDA
 Reparación de ordenadores y portátiles
 Cambio de pantallas en el acto
 Consumibles y accesorios
 Reballing
 Mantenimiento a medida para empresas

MÓVILES Y TABLETS
 Sustitución de pantallas
 Cambio de conectores de carga
 Reparación de software
 Cambio de idioma
 Liberación en el acto



2012



2012

L'ADMINISTRACIÓ DE
LOTERIA

Nº 9
DE BENALÚA

trébole
animación eventos
www.treboleanimacion.com


**Conchí
Beneyto**
Indumentària
I Complements

Carrer Amadeo de Saboya, 5 Baix
Alacant 03012
Telèfon 966 59 18 18



COMPRA- VENTA NUEVOS Y USADOS

Avda. de Denia, 70
Tlf. y Fax 965 15 16 33
03013 ALICANTE
www.automovilesenrique.com


tonergrip

Tienda online
toner y cartuchos compatibles

www.tonergrip.com


Tienda especializada en scrapbooking
y manualidades
www.lovescrap.es


BUFETE FERRER PALLÁS

ÁREAS DE ESPECIALIDAD
CONSULTORÍA FISCAL - CONTABLE Y LABORAL
CONSULTORÍA JURÍDICA

Avda. Doctor Gadea, 19 4ª Planta. 03003 Alicante.
T. 965 92 15 37 / 965 92 35 51 - Fax: 965 13 25 55 / 965 92 35 51
bufeteferrer@bufeteferrer.com - www.bufeteferrerpallas.com



2013



2013

EURONICS

GENERAL O'DONELL, 3
TELÈFON 965 123 234

PASTELERIA · CAFETERIA

Damas

pasteleriadamas.com
966 387 065
C/ Catedrático Ferré Vidella, 11
03005 Alicante

ATALAYA inmobiliaria.com

Beatriz López de Atalaya
Agente de la Inmobiliaria Atalaya

C/ Teniente Robles 2 - 1º
03001 - Alicante
Tlf. (+34) 965 20 34 21

Móvil (+34) 678 45 51 45 - 53
info@atalayainmobiliaria.com
habilitar.com/atalaya

CLIMARQUES, S.L.

AIRE ACONDICIONADO,
CALEFACCION Y VENTILACION

Ronda General Verdú, 3 A, bajo
Teléfono 966 961 028 - Fax 965 472 564 - Móvil: 600 402 980
03640 MONÓVAR (Alicante)

CRISTALBOX
Lunas del automóvil

CONCERTADO CON LAS PRINCIPALES COMPAÑÍAS ASEGURADORAS

Avenida Denia, 15. 03002 Alicante
Tel. 965 164 390 Móv. 638 546 363
alicante@crystalbox.es

Cuquet de llum

Productos típicos de Alicante

637561236
www.cuquetdelum.com
info@cuquetdelum.com

C/ Larga de Caballeros nº 4 (junto al Ayuntamiento de Alicante)

Pediatra
Pedro J. Muñoz Álvarez

678788233 - 965671354

Entresòl esquerra
Carretera d'Agost 23-25, Sant Vicent del Raspeig (Alicant)

Psicopedagogia · Logopedia · Psicología
Loreto Bonmati

617685692 - 678788244 - 965671354
www.psicologopedi.com

Entresòl esquerra - 1ºB
Carretera d'Agost 23-25, Sant Vicent del Raspeig (Alicant)

Norra

Mobiliario · Decoración · Descanso

NUEVA TIENDA
Bones Fogueres de Sant Joan

C/ Plaza de España nº 4
Alicante 03004

www.nuevatienda.es
www.plazadepanoramas.es
Tel. 965 133 377

FRENTE PLAZA DE TOROS

Les esperamos

TODO MADERA
ALICANTE

FELICES FIESTAS DE FOGUERES

PUERTAS, MOLDURAS, MARCOS, TABLEROS,
COCINAS, BRICOLAJE Y ART. DE DECORACION

C/ Pintor Rosales, 6 (Polígono Rabasa)
Telf. 965 171 800 - Fax 965 184 201
03009 ALICANTE
www.todomaderaalicante.com



2014



2014

Jose Fiesta

Indumentaria Regional desde 1975

C/ Monforte del Gid 1 - Telf. 965 24 51 89 Alicante

Búsquenos en facebook

www.josefiesta.com

**Joyería
Relojería**

Vela Rubia, S.L.

Poeta Quintana, 5
Teléfono 96 521 52 17
03004 ALICANTE

Poeta Quintana, 3
Teléfono 965 21 13 76
03004 ALICANTE



"SIEMPRE AL SERVICIO DE LA FIESTA"

Control de accesos, limpieza, mantenimiento de comunidades, azafatas, comunidades de propietarios, información puertos y aeropuertos, instalación y mantenimiento de cámaras y circuitos cerrados de televisión.

C/ Plus Ultra 100, Alicante 03012

sphinxlevante@gmail.com

TELÉFONO 24 HORAS AL DÍA 666 900 049



2015



ELECTRO CANO

*Montajes Eléctricos
(General)
Boletines
Exp. Hiberdrola
Energía Solar
Proyectos Eléctricos
Certificados Energéticos
Iluminación Leds
Averías*

Tlf. 610358137
electricidad-electrocano@hotmail.com

Olcina ^{dental}
#sonrieconolcina

Cuatro generaciones cuidando tu salud dental

Plaza Ruperto Chapí, 1- 5º Drcha. Alicante | Tlf. 966 14 91 83. | www.olcinadental.com  



2015




BARRIO&BARRIO
GRUPO AGENSEMED SL

Su agencia de seguros en Alicante:
 Médico Pascual Pérez: 44-3-E. 03001 ALICANTE
 TEL. 965201463 barrioagrupa@gmail.com

GRUPO

JUAN XXIII

Más de tres décadas al servicio de la hostelería han consagrado al Grupo Juan XXIII como un referente de calidad en la oferta de restauración en la provincia de Alicante.



Fina
 BORDADORA

965 248 197
 603 628 705



Viajes Terra Mare

El millor dels viatges sempre és el pròxim

C/ Padre Recadero de los Ríos, 57 · Loc.4 Tel. 965 50 97 79 viajesterramare@outlook.com



Alfa
 INSTALACIONES & SISTEMAS

Montajes e Instalaciones Eléctricas
 Ahorro Energético
 Instalaciones Domóticas KNX para control inteligente de edificios
 (Empresa Certificada con KNX Partner)
 Redes Informáticas Voz-Datos
 Aire Acondicionado

C/ Prosperidad, 14 Bis
 03000 • ALICANTE
 Tel. 965 20 70 18
info@alfa.es

Mooi Peluqueros
 CENTRO DE BELLEZA

966 57 20 08 C/ Portugal, 38
 C/ Reyes Católicos, 20



tramuntana
 CLUB DE AVENTURA

Escalada
 Formación
 Vías Ferrata
 Senderismo
 Espeleología
 Barranquismo
 Team Building
 Bicicleta de montaña
 Rocódromo con tirolesa
 y muchas cosas más...

tramuntana@tramuntanaaventura.es
 +34.964.71.47.02 / +34.914.35.15.04
www.tramuntanaaventura.es
 Calle Sagunto nº 13. 03004 Alicante



open quality

TINTORERÍAS DE ALTA CALIDAD
 Los mejores amigos de su ropa

El Corte Inglés

LES DESEA FELICES FIESTAS
 Planta sótano del edificio moda,
 Avda. de Maisonnave, 53. Tlf 965 120 297



open wash

LAVANDERÍAS
 AUTOSERVICIO

Les desea
¡felices fiestas!

Más de 50 tiendas en toda España



2016



2016

RESERVAT



Tel. 648 440 005 - 652 939 378
www.lolabuscaneuaimagen.com
info@lolabuscaneuaimagen.com

Asociación a favor de la integración social de jóvenes y niños afectados de cáncer o enfermedades raras



Avda. Jijona, 28 - 03012 ALICANTE - Tlf. 965 24 01 79



“Idees per als teus projectes”

- ✉ david@labombillacreativa.es
- ☎ 677 10 88 38
- f [labombillacreativa](https://www.facebook.com/labombillacreativa)

SILLAS AGIL

ALQUILER DE GRADAS, SILLAS, ESCENARIOS MESAS, JAIMAS, MANTELERÍAS

Camino Fondo Piqueras 13, Alicante
 Tel. 965 17 43 15 · Fax 965 17 40 26
info@sillasgil.com
www.sillasgil.com



2017



2017

Dediquem aquest llibret a totes les persones
que, amb el seu treball, inunden la ciutat amb
les seues creacions els dies de Fogueres.